

UUDISED

EL Teadus- ja arendustegevuse 7. raamprogrammi Eesti avakonverents toimub 28. märtsil 2007. a Tartus, Vanemuise Kontserdimajas. Konverentsi programm avaldatakse jaanuari lõpus, registreerumine algab veebruaris 2007. Lähem info Sihtasutuse Archimedes Teaduskoostöö Keskuse koduleheküljelt.

Alates 1. jaanuarist 2007 on EL T&A 7. raamprogrammi kontaktorganisatsiooni nimetuseks SA Archimedes Teaduskoostöö Keskus. Põhjuseks vana nimetuse vähene haakumine töö sisuga. Kuigi raamprogrammi NCP-de tegevus nagu raamprogrammide on vägagi seotud innovatsiooniga, on uus nimi täpsem.

SA Archimedes Teaduskoostöö Keskusel valmis koostöös Rootsi kolleegidega VINNOVast elektrooniline käsiraamat esmakordselt projektikoordinaatoriks pürgijale. Käsiraamat sisaldab nii projekti kirjutamise teemal esitatud korduma kippuvaid küsimusi, sõnaseletusi, samuti nõuandeid projekti kirjutamisel vajalike tingimuste täitmiseks selle kõigil etappidel. Raamatu leiate nii aadressilt <http://guide.irc.ee/> kui ka ScanBalt kodulehelt <http://www.scanbalt.org/sw9950.asp>

SISU

7RP konkursid	2
Hindamine ja rahastamine 7RP-s	3-5
E-käsiraamat Archimedeselt	5
Koostöö programmi konkursid (ilma energia ja transpordita)	6-33
Ideed ja Inimesed	34-37
Võimekuse konkursid (infra, SiS, INCO)	38-43
7RP kontaktisikud	44

7RP pika tee alguses

Lp innovaatika lugeja!

Uue raamprogrammi stardipauk on lõpuks kõlanud!

Uus algus annab hea võimaluse teha midagi teisiti. Ja paljud sellest uuest on tehtud paremini. Seda, et veel kunagi pole olnud nii palju infot raamprogrammi ettevalmistuse kohta kättesaadav internetis, oleme juba korduvalt rõhutanud. Sellega, et mõned asjad tulevad niikuinii veidi hiljem, oleme samuti harjunud.

Uutesse asjadesse puudutavalt on elus siiski juhtunud ka nii, et mõnikord kukub välja kehvem. Siis peab olema julgust seda ka tunnistada. Kui meenutame 6. raamprogrammi toimunud programmi juhtimise ja ratsionaliseerimise alast tegevust, siis kindlasti on analoogiline seire hädavajalik ka tulevikus.

Uuel raamprogrammil on uus atribuutika. Veidi oleme oma väljanägemist "renoveerinud" ka meie. Kõigepealt on SA Archimedesel uus logo. Teiseks on muutunud ka raamprogrammi kontaktorganisatsioonina (NCP-na) töötava allüksuse nimi. Innovatsioonikeskusest on saanud Teaduskoostöö Keskus. Põhjuseks soov täpsemalt kajastada nimes töö sisu.

Käesolevas lehes toome Teieni ülevaate 7RP tööprogrammide ja väljakuulutatud konkurssidest. Sellesse lehte ei jõudnud need programmid, mille kohta loodame saada lähiajal täpsustatud informatsiooni. Nendest järgmises numbris. Tutvustame ka muid raamprogrammis osalemisega seotud olulisi aspekte. Meenutame siinkohal, et raamprogrammist osavõtu reeglid avaldasime täies mahus Innovaatika eelmises numbris. Kui Te ei leia CORDIS-est veel kõike vajalikku, ei maksa muretseda, Euroopa Komisjon on lubanud kõik taotluste esitamisega seotu teha kättesaadavaks piisava ajavaruga. See ei tähenda muidugi seda, et aega on küll. Otse vastupidi. Kes ei ole veel täna alustanud, tehke seda viivitamata! Kui ei jõua selleks konkursivooruks, jõuate järgmiseks. Kahjuks küll ei avane kõik teemad igas voorus.

Alanud on infopäevad suuremates teadusasutustes. Ees ootamas on 7. raamprogrammi avakonverents. Ärge unustage end sinna registreerida!

Seni aga tehke kodutööd, otsige partnereid, küsige selgitusi NCP-delt. (Lühendit NCP - *National Contact Point* - kasutame programmide kontaktisikute kohta).

Edu selleks kõigile!

Kohtumiseni 28. märtsi avakonverentsil Venemuise kontserdisaalis!

7 r p

konkursid

7. raamprogrammi esimesed konkursid

22. detsembril 2006 avaldati Euroopa Liidu Teatajas (2006/C 316/10) Konkursikutse EL teadusuuringute, tehnoloogiaarenduse ja tutvustamistegevuse VII raamprogrammi ning Euratomi tuumaenergiaalase teadus- ja koolitustegevuse VII raamprogrammi esialgsete tööprogrammide raames.

Teatatakse projektikonkursside käivitamisest seoses Euroopa Ühenduse teadusuuringute, tehnoloogiaarenduse ja tutvustamistegevuse VII raamprogrammi (2007–2013) ning Euroopa Aatomienergiaühenduse (Euratom) tuumaenergiaalase teadus- ja koolitustegevuse VII raamprogrammi (2007–2011) esialgsete tööprogrammidega.

Taotlusi oodatakse kõrvalolevas tabelis toodud konkurssidele.

Konkursside tähtsajad ja eelarved esitatakse konkursikutsete tekstis, mis avaldatakse CORDISE veebilehel. Aadressilt <http://cordis.europa.eu/fp7/dc/index.cfm?fuseaction=UserSite.FP7CallsPage> leiate teid huvitava konkursikutse tähise, mille alt viib viide konkursikutse dokumentatsiooni lehele.

Konkursikutse dokumentatsiooniga tutvumine on absoluutne nõue.

Ülevaated tööprogrammide ja 22. jaanuaril avatud konkursikutsetest tuuakse ära ka Innovaatikas. Need, mida käesolevas lehes ühel või teisel põhjusel ei sisaldu, ilmuvad järgmises numbris.

Kõnealusel konkursikutsetel on seotud komisjoni 21. detsembri 2006. aasta otsustega C(2006)6839, C(2006)6843, C(2006)6844, C(2006)6849 ja C(2006)6850 vastuvõetud esialgsete tööprogrammidega. Kõnesolevad esialgsed tööprogrammid kinnitatakse vajaduse korral koos kohandustega hiljemalt 1. märtsiks 2007, vastasel juhul tunnistatakse need kehtetuks.

C 316/24 ET Euroopa Liidu Teataja 22.12.2006 põhjal

Projektitaotluste hindamiskriteeriumid 7. raamprogrammis

Euroopa Komisjon on kehtestanud kahte liiki kriteeriumid, millele edukusele pretendeeriv taotlus peab vastama. Enne hindamiskomisjoni kätte jõudmist sooritab tehniline personal nn eelkontrolli, mille käigus kontrollitakse taotluse vastavust konkursi tingimustele:

- Taotlus on laekunud enne konkursi tingimustes antud tähtaega
- Projektikonsortsiumisse kuulub vähemalt konkursitingimustes lubatud minimaalne arv partnereid (jätkub järgmisel lk)

Koostöö eriprogramm:	
Teema	Konkursikutse tunnus
1. Tervishoid	FP7-HEALTH-2007-A
2. Toiduained, põllumajandus, kalandus ja biotehnoloogia	FP7-KBBE-2007-1
3. Info ja kommunikatsiooni-tehnoloogia	FP7-ICT-2007-1
	FP7-ICT-2007-C
4. Nanoteadused, nanotehnoloogiad, materjalid ja uued tootmistehnoloogiad	FP7-NMP-2007-LARGE-1
	FP7-NMP-2007-SMALL-1
	FP7-NMP-2007-SME-1
	FP7-NMP-2007-CSA-1
5. Energeetika	FP7-ENERGY-2007-1-RTD
	FP7-ENERGY-2007-2-TREN
6. Keskkond (sealhulgas kliimamuutused)	FP7-ENV-2007-1
7. Transport (sealhulgas lennundus)	FP7-AAT-2007-RTD-1
	FP7-AAT-2007-TREN-1
	FP7-SST-2007-RTD-1
	FP7-SST-2007-TREN-1
	FP7-TPT-2007-RTD-1
8. Sotsiaalmajandus- ja humanitaarteadused	FP7-SSH-2007-1
9. Kosmos	FP7-SPACE-2007-1
10. Julgeolek	FP7-SEC-2007-1
4. lisa: ERA-NET/ERA-NET Plus	FP7-ERANET-2007-RTD
4. lisa: Koostöö teadusruumis	FP7-ERARESORG-2007-1-RTD
Ideede eriprogramm:	
Konkursikutse tunnus:	ERC-2007-StG
Inimeste eriprogramm:	
Konkursikutse tunnused	FP7-PEOPLE-2007-1-1-ITN
	FP7-PEOPLE-2007-2-2-ERG
	FP7-PEOPLE-2007-4-3-IRG
	FP7-PEOPLE-2007-5-1-1-NIGHT
	FP7-PEOPLE-2007-5-2-AWARDS
Suutlikkuse eriprogramm	
1. Teadustöö infrastruktuurid	FP7-INFRASTRUCTURES-2007-1
2. VKEde huvides läbiviidavad teadusuuringud	FP7-SME-2007-1
	FP7-SME-2007-2
	FP7-SME-2007-3
3. Teadmiste piirkonnad	FP7-REGIONS-2007-1
	FP7-REGIONS-2007-2
	FP7-REGIONS-2007-3
4. Teadusuuringute potentsiaal	FP7-REGPOT-2007-1
	FP7-REGPOT-2007-2
	FP7-REGPOT-2007-3
	FP7-REGPOT-2007-4
5. Teadus ühiskonnas	FP7-SCIENCE-IN-SOCIETY-2007-1
6. Teaduspoliitika ühtne arendamine	Praegu ei ole avatud ühtki konkursi
7. Rahvusvaheline koostöö	FP7-INCO-2007-1
	FP7-INCO-2007-4
Euratom eriprogramm:	
Konkursikutse tunnus	FP7-FISSION-2007

7 r p h i n d a m i s k r i t e e r i u m i d

- Projektitaotlus on täielik, st esitatud on kõik nõutavad administratiivsed vormid ja projekti kirjeldav osa
- Projekti sisu vastab antud konkursil avatud teemadele ning selles on kasutatud lubatud rahastusskeemi, samuti on kinni peetud kõikidest antud konkursi eritingimustest ja piirangutest

Järgnevalt hakkavad taotlust lugema hindamiskomisjoni liikmed, kes peavad andma oma hinnangu vastavalt järgmistele hindamiskriteeriumidele:

- Teaduslik ja/või tehnoloogiline tase
- Vastavus konkreetse programmi eesmärkidele
- Projektitulemuste arendamise, levitamise ja kasutamise potentsiaalne mõju
- Projekti elluviimise ja juhtimise kvaliteet ja efektiivsus

Raamprogrammi jooksul võib tööprogrammides ette tulla hindamis- ja valikukriteeriumide täpsustusi, samuti võib Euroopa Komisjon esitada täiendavaid nõudmisi, muutuda võivad lävendid ja erinevate hindamiskriteeriumide osakaal.

Kui taotluses eksitakse eetiliste põhimõtete vastu, ei suudeta täita ohutusreegleid, taotlus ei vasta konkursi tingimustele või tööprogrammile, langeb see hindamisprotseduurist välja etapis, mil vastav puudus avastatakse. Eksimuste ärahoidmiseks tuleks projektitaotluse ettevalmistamise käigus täpselt järgida taotleja juhendis (*Guide for Applicants*) antud soovitusi ja näpunäiteid.

Iga kriteerium saab ühe hinde viieballisüsteemis. Seega pannakse kolm hinnet, millest summeerub lõplik punktide arv, mille alusel hinnatud projektid järjestatakse pigemita. Madalaimaks positiivseks hindeks on 3 punkti kriteeriumi kohta, kusjuures künnise ületamiseks peab kolme kriteeriumi summana korjuma vähemalt 10 punkti.

Kaheastmelise hindamisprotseduuri korral arvestatakse eelprojektide hindamisel ainult kursiivis märgitud punkte.

Koostöö tööprogrammi lisa 2 põhjal
Maria Habicht

Järgnev tabel annab ülevaate KOOSTÖÖ programmi projektidele kehtestatud kriteeriumidest:

	Teaduslik ja/või tehnoloogiline kvaliteet	Projekti elluviimise ja juhtimise kvaliteet ja efektiivsus	Projektitulemuste arendamise, levitamise ja kasutamise potentsiaalne mõju
Kõik finantskeemid	• <i>Kontseptsiooni usutavus ja püstitatud eesmärkide kvaliteet</i>	• Juhtimisstruktuuri ja protseduuride asjakohasus • Projektis osalejate kvaliteet ja vajalike kogemuste olemasolu	• <i>Panus Euroopa ja/või rahvusvahelisel tasandil vastava teema/tegevus tööprogrammis loetletud oodatavate mõjude saavutamise</i>
Koostöö-projektid	• <i>Olemasoleva tehnilise või teadusliku taseme ületamine</i> • Teaduslik-tehnilise meetoodika ja tööplaani kvaliteet ja efektiivsus	• Konsortsiumi kui terviku kvaliteet (sh vastastikune täiendus, tasakaal) • jaotuse vastavus ja kasutatavate ressursside õigustatus (eelarve, personal, seadmed)	• Infolevi ja projektitulemuste kasutamise meetmete sobivus, intellektuaalse omandi haldamine
T i p p k e s k u s t e võrgustikud	• <i>Panus kõrgetasemelise teadustegevuse pikaajalise integreerimise</i> • Ühise tegevuskava ja vastava tööprogrammi kvaliteet ja efektiivsus	• Konsortsiumi kui terviku kvaliteet (sh võime lahendada teadusvaldkondade fragmenteerituse probleem ning kohustus saavutada sügav ja kestav integreeritus) • Ressursside piisavus ühise tegevuskava edukaks elluviimiseks	• Meetmete vastavus tippteadmiste levitamiseks, tulemuste rakendamiseks ja teadmiste tutvutamiseks läbi sihtgruppide ning laiema avalikkuse kaasamise
Koordineerimis- ja toetavad tegevused	CA	• Panus kõrgkvaliteetse teadustegevuse koordineerimise • Koordineerimis-mehhanismide ja vastava tööprogrammi kvaliteet ja efektiivsus	• Meetmete vastavus tippteadmiste levitamiseks, tulemuste rakendamiseks ja teadmiste tutvutamiseks läbi sihtgruppide ning laiema avalikkuse kaasamise
	SA	• Toetava tegevuse mehhanismide ja vastava tööprogrammikvaliteet ja efektiivsus	
Kindlale sihtgrupile suunatud uuringud	• Tehnilise lahenduse innovatiivne iseloom • Panus teadmiste/tehnoloogilise progressi arengusse • Teaduslik-tehnilise meetoodika ja tööplaani kvaliteet ja efektiivsus	• Konsortsiumi kui terviku kvaliteet (sh vastastikune täiendus, tasakaal) • jaotuse vastavus ja kasutatavate ressursside õigustatus (eelarve, personal, seadmed)	• Infolevi ja projektitulemuste kasutamise meetmete sobivus, intellektuaalse omandi haldamine

7 r p

rahastamine

Rahastamine

7. Raamprogrammis

Mõisted

Esmalt terminoloogiast, milles on võrreldes 6 Raamprogrammiga toimunud mõned muutused:

- „Contract” asemel räägitakse nüüd „Grant Agreement”-st e toetuse kokkuleppest,
- „Contractor” on „Beneficiary” e kasusaaja,
- „Instruments” asemel on „Funding Schemes” e rahastamisskeemid,
- „Audit certificate” on „Certificate on Financial Statement” e raamatupidamisaruande tõend.

Rahastamisvormid

7. raamprogrammi ettevalmistamise käigus oli Euroopa Komisjoni eesmärgiks lisaks osavõtjureeglitele igati lihtsustada ka finantsreegleid. Selleks kaotati 6. raamprogrammis kehtinud kulumudelid. Eelistatud rahastamisvormiks Euroopa Komisjoni silmis on grant e kindla kokkulepitud summa eraldamine, samuti jääb rahastamine tegelike kulude alusel ning võimalik on ühe rahastamislepingu raames erinevate vormide kombineerimine.

Eraldi toetuse kokkulepete vormid on ERA-NET Plusi, Marie Curie ja JRC võrgustike projektidele ja toetustele.

Kulude liigid ja flat rate

Tegelikud kulud jagunevad endiselt otsesteks ja kaudseteks kuludeks. Otseste ja kaudsete kulude eristamise põhimõtted ei muutunud. Otsesteks on endiselt kulud, mille seos

projekti tegevusega on otseselt määratav ning kaudsed on need kulud, mille seos projektiga pole kindel. EK eelistab tegelike kaudsete kulude (*overhead'i*) väljaarvutamist kasusaaja poolt ja sellega kaudsete kulude suhte määramist otsekuludesse (*flat rate*). Kuna ülikoolide jt. asutuste jaoks on *flat rate'i* määramine keeruline, on erandina lubatud mittetulunduslikele avalik-õiguslikele asutustele, kesk- ja kõrgharidusasutustele, teadusasutustele ja VKE-dele kuni aastani 2009 kasutada *flat rate'i* 60%, aastatel 2010–2013 40%. Tegelike kaudsete kulude arvutamise võimalust ja metoodika väljatöötamist võiks ülikoolid siiski kaaluda, sest tõenäoliselt on see umbes 60% või enam. Seega on ilmselt kasulik vähemalt aastast 2010 üle minna tegeliku *flat rate'i* kasutamisele. Ka Euroopa Komisjoni eesmärk on kasusaajaid tegeliku *flat rate'i* väljaarvutamise ja kasutamiseni viia.

Abikõlblikud kulud

Abikõlblike e lubatud kulude eristamisel võrreldes 6. raamprogrammiga muutusi ei ole. Endiselt peavad need olema tegelikult ja projekti ajal toimunud, vajalikud projekti läbiviimiseks ning majanduslikus mõttes parimad, kajastatud kasusaaja raamatupidamisregistrites vastavalt asukohariigi raamatupidamisreeglitele ja praktikale. Ka lubamatute kuludena on endiselt nimetatud identifitseeritavad riiklikud maksud (sh käibemaks), tollimaksud, valuutakursi muutustest tekkinud kulud, tulevperioodide kulude reserv, teiste EK projektidega seotud kulud ning lootusetud nõuded ja nende tagasisaamisega seotud kulud.

Rahastamise ülemmäärad 7. raamprogrammis

Lubatud kulude rahastamise ülemmäär	Teadusuuringud ja tehnoloogiaarendused (1)	Tutvustamis-tegevus	Koolitustegevus	Konsortsiumi haldustegevus	Muud tegevused (2)
Tippkeskuste võrgustikud	-	-	-	100%	100%
Koostöö-projektid	50% 75% (3)	50%	100%	100%	100%
Teadusprojektid erigruppide huvides (VKE-d)	50% 75% (3)	50%	100%	100%	100%
Koordineerivad ja toetavad tegevused	-	-	100% (4)	100% (4)	100% (4)

(1) – Teadusuuringud ja tehnoloogiaarendused sisaldavad tegevusi, mis on otseselt seotud taustteabe kaitseks ja teadustegevuse koordineerimiseks.

(2) – Muud tegevused tähendab igasugust toetavat tegevust Annex I mõistes.

(3) – Mittetulunduslikele avalik-õiguslikele asutustele, kesk- ja kõrgharidusasutustele, teadusasutustele ja VKE-dele.

(4) – Koordineerivate ja toetavate tegevuste puhul võib kaudsete kulude ülemmäär olla 7% v.a allhanked ja kolmandatele osapooltele võimaldatud vahendid.

EK poolt maksete teostamine

45 päeva jooksul pärast toetuslepingu allkirjastamist Euroopa Komisjoni poolt peab EK tegema ettemakse kasusaaja pangakontole. Ettemaksu suurus on 150% projekti 1. perioodi e aasta eelarvest.

60 päeva jooksul pärast 1. perioodi lõppemist on kasusaajal kohustus esitada kulude aruanne ning seejärel 45 päeva

jooksul on EK-l kohustus maksta kasusaajale 1. perioodi tegelike kulude summa. Olenemata sellest, kas EK aruande heaks kiidab või ei, on tal kohustus 105 (45+60) päeva jooksul makse sooritada. Pärast 105 päeva möödumist perioodi lõpust on kasusaajal õigus hakata EK-lt intresse nõudma saamata makse eest. See on sanktsioon, mille EK kasusaajate huvides on kehtestanud. Samas ei ole õigust

7 r p

rahastamine

intresse nõuda avalik-õiguslikel asutustel, kuna nemad ei ole kohustatud ka EK-le intresse maksma.

Kui EK on 1. perioodi tegelikud kulud aruande alusel hüvitanud, lükkub ettemakse järgmise perioodi ettemakseks.

Ettemaks ja vahemaksed tehakse kuni 90%-ni projekti kogueelarvest.

Lõppmaksest arvatakse maha kasusaaja poolt projekti käigus teenitud tulud – saadud pangaintressid ja projekti käigus esitatud arved. Pangaintress tuleb EK-le deklareerida kõigil kasusaajatel, kellel projekti rahaliste vahendite pangas hoidmisel intressitulu tekkis (6. raamprogrammis oli see kohustus ainult koordinaatoril). Samas ei ole kohustust hoida raha pangakontol, mis kindlasti intressi teenib (st intressi teenimine ei ole kohustuslik).

Garantiifond ja vastutus

Sarnaselt 6. raamprogrammi tingimustele on projekti töö teostamise osas kasusaajatel kollektiivne vastutus. Samas puudub kollektiivne finantsvastutus. Finantsvastutuse katteks loob EK garantiifondi, kuhu kantakse kõigile kasusaajatele tehtavate ette- ja vahemaksete arvelt 5%. Garantiifond kuulub kasusaajatele, kuid huvitatud osapoolena haldab seda Euroopa Komisjon. Fondi teenitud intress kuulub Euroopa Komisjonile ja selle arvelt kaetakse projektide käigus tekkiv finantseerimise lisavajadus. Kui fondi vahendid on olnud piisavad lisavajaduse katmiseks, tagastatakse kasusaajatele mahaarvatud 5%. Vastasel juhul tagastatakse 4%.

Auditeerimine

6. raamprogrammis nõutud auditi sertifikaadi sõnastus on tekitanud mõnede riikide audiitorites tugevat vastuseisu. Peamine vastuseis on hinnangu andmise vastu, mida sertifikaadi vorm nõudis. Seepärast muudeti audiitori

poolt väljastatava tõendi vormi ning nüüd kannab see nime „Raamatupidamisaruande tõend”. Peale projekti kulude e raamatupidamisaruande auditeerimise võib auditeerida ka meetoodika, mida kasusaaja soovib kasutada *flat rate* 'i või keskmise personalikulu arvutamiseks. Meetoodika audit ei ole kohustuslik, kuid soovitatav eelkõige kasusaajatele, kellel on mitmeid projekte. Auditite tõendi vormid on toodud EK-ga sõlmitava projektilepingu lisa nagu kulude aruande vormgi.

Raamatupidamisaruande auditeerimise kohustus on ainult projektidel, kelle summeritud maksed ületavad 375,000 EUR (see piirsumma ei ole veel hetkel kinnitatud ja võib muutuda) ja kellele hüvitatakse tegelikud lubatud kulud (*reimbursement of eligible costs*).

Flat rate 'i kasutamise ja *lump sum* (fikseeritud summaga) toetuste puhul raamatupidamisaruande auditit ei nõuta.

Sarnaselt 6. raamprogrammile võib avalik-õiguslikel asutustel auditi teostada asutuse siseaudiitor vm pädev isik.

Täpsed finantseerimisreeglid ja toetuse kokkuleppe tekst peaksid selguma jaanuarikuu jooksul ning siis täpsustuvad ka seni läbirääkimiste faasis olevad detailid.

Lisainfo ja konsultatsioon

Infot rahastamise ja sõlmitavate lepingute kohta leiate CORDISE aadressilt

http://cordis.europa.eu/fp7/calls-grant-agreement_en.html

Lisainfo saamiseks pöörduge sihtasutusse Archimedes.

Anne Park

7RP konsultant juriidilistes ja rahastamise küsimustes

SA Archimedes

Teaduskoostöö keskus

anne@archimedes.ee

tel 730 0334

Abiks projekti koostajale

Raamprogrammi projektide puhul on tihti kurdetud, et nad pole jätkusuutlikud – lõpeb projekt, lõppevad ka tegevused ning projekti käigus loodud andmebaaside täiendamine.

Lõpusirgele on jõudnud projekt, millest oleme kirjutanud oma eelnevates Innovaatika numbrites (http://www.irc.ee/infoleht/Innovaatika_56_89.pdf) ning tänu millele sai toetatud erinevaid üritusi, mille eesmärgiks oli tõsta meie teadlaste konkurentsivõimet raamprogrammis. Meenutame neist vaid mõnda –

- 23.–24. mail 2005 viisime koostöös Tartu Biotehnoloogia Pargiga läbi koolituse “Managing Collaborative Research: management, support and professional development”, millest võtsid osa 80 projektijuhti Eestist, Lätist, Poolast, Leedust ja Soomest.
- 18. veebruaril 2006 toetasime Eesti kraadiõppurite molekulaar- ja geenitehnoloogia seminari, millel oli 120 osalejat.
- 28. novembri 2006 toimus Sean McCarthy koolitus “How to Write a Competitive Proposal for FP7”, kus osales 60 inimest.

Tegemist on 6. raamprogrammi projektiga „Boosting Baltic FP6”.

Keeruline ning loodetavasti 6. raamprogrammi piire ületav töö oli käsil projekti ühel partneril, SA Archimedes Teaduskoostöö Keskusel koostöös Rootsi kolleegidega VINNOVAst. Eesmärgiks oli luua elektrooniline käsiraamat esmakordselt projektikoordinaatoriks pürgijatele. Käsiraamat sisaldab nii projekti kirjutamise teemal esitatud korduma kippuvaid küsimusi, sõnaseletusi, samuti nõuandeid projekti kirjutamisel vajalike tingimuste täitmiseks selle kõigil etappidel.

E-käsiraamat “Guide to EU Framework Programmes. Research and innovation funding from the European Union” on kättesaadav nii Teaduskoostöö keskuse kodulehel <http://guide.irc.ee/> kui ka ScanBalt kodulehel <http://www.scanbalt.org/sw9950.asp>

Püüame käsiraamatut täiendada ka jätkuvalt. Kõik soovitusel sisu täiendamise osas on teretulnud.

Ülle Must

SA Archimedes, Teaduskoostöö Keskus

Teema 1: Tervis

Peamised eesmärgid, mis on püstitatud 7nda raamprogrammi Koostöö eriprogrammi teemas „Tervis“ on:

- eurooplaste tervise parandamine;
- tervishoiuga seotud Euroopa tööstuse ja ettevõtete konkurentsivõime tõstmine;
- maailma tervishoiuprobleemide käsitlemine, kaasa arvatud uute epideemiatega tekkimisega seotud probleemid.

Traditsiooniliselt on rõhk asetatud alusuuringutest pärinevate teaduslike avastuste ülekandmisele kliinilise kasutamisse, uute teraapiate arendamise ja nende efektiivsuse tõestamise, haigusi ennetavate meetodite, diagnostiliste vahendite ja meditsiiniliste tehnoloogiate väljatöötamise ning jätkusuutlikku ja tõhusasse tervishoiukorraldusse.

Hetkel on välja kuulutatud selle programmi esimesed kaks projektikonkurssi:

- esimese projektikonkursi tähtaeg on 19. aprill kell 17.00 Brüsseli aja järgi ja ta rahastatakse 2007. a eelarvest (628 miljonit eurot).
- teise projektikonkursi tähtaeg on 18. september ja see rahastatakse 2008. aasta eelarvest (arvatavasti 532 miljonit eurot).

Seitsmenda raamprogrammi rakendamine toimub erinevate rahastamisskeemide kaudu, mis on ära toodud iga projekti kirjelduse juures. Tervise teema jaoks on need järgmised:

- Koostööprojektid uute teadmiste, uute tehnoloogiate, toodete ja demonstatsioonitegevuste väljatöötamiseks ja arendamiseks.
  - a. Väikese ja keskmise mahuga teadustegevused ja projektid (FRP)
  - b. Suuremahulised integreeritud projektid (IP)
  - c. Konkreetsetele sihtgruppidele suunatud projektid (VKE ja SICA)
- Tippkeskused võrgustikud (NoE)
- Koordineerimistegevused (CA) ja toetustegevused (SA)
- ERA-NETid

Märkimisväärne on tervise valdkonnas see, et esitatud projektitaotlusi hinnatakse üheetapiliselt, st esitada tuleb kohe täispikk projekt. Projekte on võimalik esitada ainult elektroonilisel teel ja ainult väljakuulutatud tähtjani. Peale tavapärase nõudmiste täitmist (projektis osavõtjate/riikide arv, projekti vastavus väljakuulutatud projektide teemadele, vt ka *Annex 2 „Cooperation-Health/FP7-HEALTH-2007-A/Work Programm-General annexes“* alt võrgulehel <http://cordis.europa.eu/en/home.html>).

Selles dokumendis toodud teabe kohaselt on oluline mitte ületada lubatud finantseerimiskiir ja lubatud lehekülgede arvu (minimaalne fondi suurus 11). Erinevalt

eelmistest raamprogrammidest peab kogu informatsioon, mis puudutab uurimistöö eetika küsimusi (nt mis juhtub loomadega, saadud andmetega ja proovidega peale projekti lõppemist; embrüonaalsete tüvirakkude päritolu jne) sisalduma juba esitatavas projektis, kusjuures kõik taotlejad peavad ära näitama oma tööga seotud võimalikud eetilised küsimused (eesmärkide, meetodika ja võimalike järelduste osas). Eetika küsimused omavad erilist tähtsust just teemas „Tervis“, kuna see eeldab uurimusi, mis kaasavad inimesi (kliinilised katsed), kasutavad embrüonaalseid tüvirakke või sisaldavad loomkatseid.

Tervise teema koosneb viiest tegevusalast:

1. Biotehnoloogia, geneerilised vahendid ja meditsiinilised tehnoloogiad, mis on orienteeritud inimtervise arendamisele. Siia alla kuuluvad:

- kõrge läbilaskmivõimega uuringud (andmete kogumine, standartiseerimine ja analüüs);
- tuvastamine, diagnoos ja seire (rõhk on mitte- ja minimaalselt-sissetungivatel lähenemistel);
- teraapiate sobivuse, turvalisuse ja tõhususe ennustamine (finantseerimine toimub peamiselt läbi Joint Technology Initiative for Innovative Medicines (IMI) toimingut/skeemi v.a alternatiivid loomtestimisele);
- innovaatilised terapeutised lähenemised ja sekkumised (intervention) (fookus on geeni-, rakku- ja immunoteraapiatel, regeneratiivsel meditsiinil, transplantatsioonil ja vaktsiinidel).

2. Uurimistööde tulemuste kasutamine tervishoius. Siia alla kuuluvad:

- bioloogiliste andmete ja protsesside integreerimine (rõhk on genoomikal, proteoomikal, „RNA-oomikal“, populatsioonigeneetikal, võrdleva-, struktuursel- ja funktsionaalsel genoomikal);
- aju- ja sellega seotud haiguste uurimised, inimese areng ja vananemine;
- uurimistööde tulemuste kasutamine nakkushaiguste ennetamisel, diagnoosimisel, leviku kontrollimisel, uute teraapiate arendamisel (antibiotikumi resistentsed patogeenid, HIV/AIDS, malaaria, tuberkuloos, uued epideemiad, siiani eiratud nakkushaigused);
- uurimistööde tulemuste kasutamine oluliste haiguste ennetamisel, diagnoosimisel, ravimisel ja seiramil (vähk, südameveresoonehaigused, suhkrutõbi/ülekalulisus, harvaesinevad haigused, reumatoidhaigused ja lihaskonna haigused).

3. Eurooplastele tervishoiu kättesaadavuse parandamine, mille alla kuuluvad:

- kliiniliste uurimistööde tulemuste kasutamine kliinilises praktikas (tähelepanu on pööratud patsientide ohutusele);

- tervishoiu kvaliteet, tõhusus ja solidaarsus;
- tervislike eluviiside edendamine ja haiguste ennetamine.

4. Teised tegevused teemas „Tervis“ on:

- toetada raamprogrammide täideviimist ja tulevikupoliitika väljatöötamist uurimistöode ja tehnoloogiate arengute valdkonnas kasutades CA ja SA (Coordination and Support Actions) rahastamisskeeme (nt tugevdada NCPde võrgustiku, tagada VKEde osalust projektides);
- reageerida EL poliitika vajadustele (meditsiinilised tooted lastele, ravimite ohutuse uuringud, suitsetamise kontroll, elu- ja tööttingimused)

5. Lisaks võivad mõned tegevused (tegevusalad) saada toetust läbi spetsiifiliste kutsete (calls for tenders).

Mitmed strateegiliselt tähtsad küsimused on tähelepanu all kõigis väljakulutatud tegevusalades.

- **Esiteks**, laste ja vanemate inimeste tervis. Laste tervis ja lastehaigused ning vanadusega seotud haiguste ennetamine, diagnostika ja ravimine peab olema arvestatud kõikides selleks sobivates teaduslikes projektides. Lisaks on teema „Tervis“ all nende küsimuste jaoks olemas veel eraldi spetsiifilised projektid.
- **Teiseks**, sooline aspekt uurimistöös. Naiste ja meeste tasakaalustatud esindatus uurimisprojektide kõikidel tasanditel on teretulnud. Samuti tuleb käsitleda võimalike sooliseid erinevusi terviseiga seotud uurimistöodes.
- **Kolmandaks**, VKEdele suunatud uurimistöös. Teema „Tervis“ üks prioriteetidest on kõrgtehnoloogiliste VKEde hõlmamine kõikidesse selleks sobivatesse projektidesse. Lisaks on teemas ettenähtud teatud spetsiifilised VKEdele suunatud koostöö projektid (Collaborative projects), milles vähemalt 40% Euroopa Komisioonilt saadud toetusest peab minema VKEdele.
- **Neljandaks**, rahvusvaheline koostöö, mis hõlmab kolmandate maade (sh USA, Venemaa, Hiina ja ICPC maad (International Cooperation Partner Countries), vaata ka Annex 1 „Cooperation-Health/FP7-HEALTH-2007-A/Work Programm-General annexes“ alt võrgulehel <http://cordis.europa.eu/en/home.html>) organisatsioonide osalemist projektides. Rahvusvaheline koostöö saab toimuda kahe mehhanismi kaudu:
  1. kolmandate maade organisatsioonid saavad osaleda kõikides teema „Tervis“ raames väljakulutatud projektides, eriti aga projektides, mis puudutavad

ülemaailmseid terviseprobleeme nagu antibiootikumi resistentsus, HIV/AIDS, malaaria, tuberkuloos ja uued epideemiad.

2. kasutades spetsiifilist rahvusvahelise koostöö skeemi (SICA, Specific International Cooperation Actions), mille eesmärgiks on koostöös kolmandate maadega tekitada, jagada ja kasutada uusi teadmisi. Koostöö teemad määratakse piirkonniti kahepoolsete läbirääkimistega.
- **Viiendaks**, kliiniline uurimistöös ja kliiniline testimine. Eeldatakse, et kliiniline uurimistöös on peamine kasutatav vahend finantseerivates projektides. Ta võib hõlmata kliinilisi testimisi, kuid peamiselt ainult I ja II faasis.

Sünergia ja vastastikne täiendamine on kindlustatud teiste raamprogrammis olevate teemadega, mis samuti on seotud mõningate tervise valdkondadega. Nende hulka kuuluvad:

Teema 2 „Toidu tootmine põllumajanduses; kalandus ja biotehnoloogia“ (ülekaaluslikus, toiduallergiad, zoonootilised infektsioonid ja bioinformaatika)

Teema 3 „Info- ja kommunikatsioonitehnoloogiad“ (meditsiinilist informatsiooni käsitlevad tehnoloogiad, virtuaalne inimene)

Teema 4 „Nanoteadused, nanotehnoloogiad, materjalid ja uued tootmistehnoloogiad“ (biomaterjalid, nanomeditsiin, nano-toksikoloogia)

Teema 6 „Keskond“ (vähk, alternatiivid loomtestidele)

Lisainfo ja konsultatsioon

Info „Tervis“ programmi kohta on leitav **CORDIS** veebilehelt : http://cordis.europa.eu/fp7/cooperation/health_en.html

Sellel leheküljel on ka viit „Tervis“ programmi avatud projektikonkursside lehele.

Lisainfo saamiseks pöörduge sihtasutusse **Archimedes SA Archimedes, Teaduskoostöö keskus**

irc@irc.ee

Tel 730 0324

Teema 2: Toit; põllumajandus ja kalandus ning biotehnoloogia

On heameel tõdeda, et kümne prioriteetse valdkonna hulgas, mida Euroopa Komisjon seitsmenda raamprogrammi raames rahastab, on jätkuvalt ka toiduteema. Tagasivaatavalt eelmistesse raamprogrammidesse – 5RPs oli toiduteemaatika üheks paljudest teemadest suuremas programmis Elukvaliteet ja eluressursside korraldus. Tookordses mammutprogrammis olid n.ö naaberteemadeks biotehnoloogia; nakkushaigused; keskkond ja tervis; põllumajandus, kalandus ja metsandus; vananeva inimkonna uuringud ning terviseuuringud. 6RPs muutus toiduteema päris iseseisvaks, olles nn viies ja rahaliselt kõige väiksem temaatiline programm „Toidu kvaliteet ja ohutus”. Kuigi programmi nimi viitab sellele, nagu tegeldaks ainult toidu-uuringute rahastamisega, jagati siiski osa finantse ka keskkonna- ja terviseuuringutele.

7RPs on siis mõnes mõttes ringiga tagasi jõutud ning toiduteema on taas koos oma loomulike partnerite põllumajanduse ja kalanduse ning biotehnoloogiaga kümne väljavalitud teema hulgas. Teemasse investeeritava raha hulga järgi kuulub teema keskmike hulka, jäädes oluliselt alla teemale „Tervis” ning on enam-vähem samal tasemel teemaga „Keskkond” oma 1,9 miljardi eurose rahastamisega läbi seitsme aasta. Oluline tõus võrreldes 685 miljoni euroga 6RPs, kuid kui detailsemalt analüüsida, siis arvestades, et endise viie aasta asemel kestab raamprogramm seitse aastat ning ka seda, et mitmeid olulisi alateemasid (põllumajandus, metsandus, keskkonna biotehnoloogia) on lisandunud, võib eeldada, et konkurss kujuneb veelgi tihedamaks. Seda eriti esimestel konkurssidel, kui aastane raamprogrammi rahastamine on tagasihoidlikum.

Laiemas plaanis on teema eesmärgiks teadmistepõhise bio-majanduse (*Knowledge Based Bio-Economy, KBBE*) toetamine. Bio-majanduse all mõistetakse siin kõiki tööstuse ja majanduse sektoreid, mis toodavad, korraldavad või muul moel kasutavad bioloogilise ressursse, näiteks põllumajandus, toiduainetööstus, kalandus ja kalakasvatus, metsandus jne. KBBE-s ühendavad oma pingutused teadlased, tootjad ning muud osapooled (eelkõige tarbijad), et ühelt poolt kindlustada tööga seni sektoris tegutsevad inimesed ja tugevdada sektori konkurentsivõimet maailma mastaabis ning teiselt poolt kindlustada bio-majanduse säästlikkus ja jätkusuutlikkus eriti keskkonna aspekte silmas pidades.

Teema teiseks oluliseks eesmärgiks on valmisolek mitmete sotsiaalsetele ja majanduslikele väljakutsetele nagu elanike kindlustamine kvaliteetse, tervisliku ja ohutu toiduga, üha enam esinevate toitumisega seotud haiguste vältimine, nakkuslike loomade haiguste ja zoonooside ohjeldamine, põllumajanduse ja kalanduse jätkusuutlikkuse kindlustamine, eriti kliimamuutuste taustal, ühiskonna poolt aktsepteeritud ja oodatud keskkonnasõbralike biomaterjalide tootmine.

Kindlasti peab teema kindlustama ka Euroopa Liidu ühtsete poliitikate nagu ühtne põllumajanduspoliitika, ühtne kalanduspoliitika, EU metsastrateegia ja metsanduse tegevusplaan,

GMO-de ohutuse aspektid, teaduslikud alused.

Nagu teema nimestki näha on kaasatud kolm suhteliselt iseseisvat temaatikat (tegevust tööprogrammi kohaselt).

Tegevus 1: Maa, metsa ja vesikeskkonna bioloogiliste ressursside säästev ja jätkusuutlik kasutamine ja tootmine. See tegevus on kõige otsesemalt seotud esmase toidu ja bioressursside tootmisega ning kaasab endas projektiteemasid nii taime-, looma- kui kalakasvatusest ning metsandusest. Toetatakse ka mitmeid nn -oomika teadusi (genoomika, proteoomika, metaboolomika) kui ka bioinformaatikat ja bioloogilise mitmekesisuse uuringuid, mis peavad kindlustama aluse mitmetele edasistele uuringutele.

Tegevus 2: “Taldrikult talusse” – Toit, tervis ja heaolu. Selles tegevuses on kaasatud kogu toiduahel ehk märksõnadena tarbijad; toitumine; tootmine; kvaliteedi ja ohutuse aspektid; toidutootmise ja keskkonna omavahelised mõjud.

Tegevus 3: Eluteadused ja biotehnoloogia mitte-toidu toodete ja protsesside edendamiseks. See tegevus on sisemiselt kindlasti kõige mitmekesisem. Ühelt poolt keskendutakse uuringutele, mis viiksid uute biomaterjalide tootmisele (näiteks biokütused, taimed kui energiaallikad, biopolümeerid). Teiselt poolt arendatakse keskkonnasõbralikke bioprotseesse, mis asendaksid või täiustaksid seniseid tehnoloogiaid, näiteks mitmete ensümaatiliste protsesside edendamine bioetanolite tootmiseks või lignotsellulooside biomassi eeltöötlemiseks. Ning kolmas toetatav omaette valdkond on keskkonna biotehnoloogia – esiteks keskkonda puhastamistehnoloogiate edendamine, teiseks keskkonda säästvate tehnoloogiate edendamine ning kolmandaks tehnoloogiad jääk- ja kõrvalproduktide väärdamiseks.

Tööprogramm ja konkursikutse, mis avaldati juba eelmise aasta detsembris, toob detailselt ära iga projektiteema all, milliseid probleeme peavad oodatavad projektitaotlused käsitleda ning millist tüüpi projekti nimetatud projektiteemal oodatakse, samuti kui on, siis ka taotlustele ette nähtud lisatingimuste täitmist. Tööprogramm ning ka muu teemasse puutuv on kättesaadav CORDISes.

Lõpuks teadmiseks neile, kes teema vastu lähemalt huvi tunnevad, et on võimalik liituda infolistiga food@etf.ee, mille kaudu saadame infot toimuvate sündmuste ja konkursside kohta, samuti tulemusi kui ka partneriotsinguid. Liitumiseks saatke vastav soov nimetatud aadressile.

Meelis Sirendi

Teema 3: Info- ja kommunikatsioonitehnoloogiad

7. raamprogrammi koostöö valdkonnast on info- ja kommunikatsioonitehnoloogiad (IKT) suurima eelarvemahuga, küündides aastateks 2007–2013 ühtekokku 9,1 miljardi euron. Euroopa Komisjon käsitleb IKTd peamise tegurina loovuse ja konkurentsivõime stimuleerimisel kõigis tööstus- ja teenindussektorites. Siinjuures on majanduse kasvuks ja järjepidevaks arenguks vältimatult vajalik uute tehnoloogiapõlvkondade väljatöötamine. See omakorda on võimalik ainult mahukate investeeringutega teadusuuringutesse ja innovatsiooni.

IKT programmi sihtgrupiks on peamiselt teadusarendusmahukad ettevõtted, uurimisinstiituteid, ülikoolid ning avaliku sektori institutsioonid – viimaseid nähakse eeskätt tehnoloogia kasutajatena. Programm sobib kõigile nendele organisatsioonidele, kellel on selge tulevikunägemus nendest tehnoloogiast ning IT-rakendustest, mis võiksid kommertseesmärgil turule jõuda viie kuni seitsme aasta perspektiivis.

Millele peaksime tähelepanu pöörama meie, kui me tahame olla edukad oma taotluste esitamisel? Selleks, et paremini mõista, millises võtmes vaatab Euroopa Komisjon IKT alaseid tegevusi järgneva seitsme aasta jooksul, vaatame lähemalt tööprogrammis esitatud poliitilist ja sotsiaalmajanduslikku konteksti. Siin tõstetakse esile järgmisi dokumente ja tegevussuundi.

I) Algatus i2010 – uuendatud Lissaboni strateogia eesmärkide saavutamine

Selleks, et olla 21. sajandi teaduse ja majanduse konkurentsi tipus, seisab Euroopa täna oma majanduse ja ühiskonna ümberkujundamise edasilükkamatu vajaduse ees.

Siinkohal on asjakohane märkida, et Lissaboni strateegia on tehtud vahekokkuvõtte, milles selle tulemused tunnistati väherahuldavaks. 2005. aasta märtsis seati strateegia arendamiseks uued suunad.

Euroopa Komisjon rõhutab IKT tähtsust Euroopa majanduse ja ühiskonna jaoks, toonitades, et „meie innovatsioonisuutlikkus sõltub olulisel määral investeeringutest uutesse tehnoloogiatesse, eriti IKTdesse ning nende tehnoloogiate kasutuselevõttust nii era- kui avalikus sektoris. IKTd moodustavad teadmispõhise majanduse selgroo, nad annavad umbes poole kaasaegse majanduse tootlikkuse kasvust.”

Seega on praeguseks eesmärgiks seadud IKTga teaduse ja innovatsiooni tippu jõudmine, kaotades ära vahe Euroopa ja tema juhtivate konkurentide vahel.

Alljärgnevalt esitame tööprogrammist lähtuva kokkuvõtte 2007. aastast avatud konkursikutsete prioriteetides.

II) Partnerlus IKT-alastes teadusuuringutes ja arendustegevuses

Kasvav konkurents maailmamajanduses ei jäta Euroopale muud võimalust, kui oma ressursside mobiliseerimine, et kokku viia IKT arenduse ja uuringute alased investeeringud

ja parimad teadlased nii riiklikes kui eralaborites. 7RP annab stabiilse – 7-aastase raamistiku partnerluseks ja koostööks IKT-uuringute valdkonnas. Meil on head väljavaated jätkata edukat koostööd juba varem edukates programmides, mis on võimaldanud Euroopa tööstusel olla turuliidriks sellistes valdkondades nagu mobiilside, manussüsteemid ja mikroelektronika.

III) Keskendumine kindlalt piiritletud prioriteetsetele valdkondadele (challenges)

Tööprogrammiga on määratletud seitse võtmevaldkonda, milles Euroopa tahab saavutada liidripositsiooni uue põlvkonna IKTdes ja nende rakendustes. Need valdkonnad peavad katma Euroopa ees seisvad (1) tööstuse ja tehnoloogia vajadustest lähtuvad eesmärgid ja (2) sotsiaal-majanduslikud eesmärgid.

Tööprogrammiga sätestatakse kõigis valdkondades tegevussuund ja eesmärgid, rahastamiskeemid ja eelarveline rahaliste vahendite jaotumine järgneva seitsme kuni kümne aasta perspektiivis. Programmi edukuse mõõtmiseks on igale eesmärgi juures kirjeldatud oodatavaid uuringutulemeid (target outcome) ning projekti eeldatav mõju Euroopa majandusele ja ühiskonnale.

Siinkohal kirjeldame tööprogrammi alusel rahastatavaid valdkondi lähemalt ja vaatame rõhuasetusi, mida Euroopa Komisjon on prioriteetsetele valdkondadele määratledes silmas pidanud.

Esiteks. Euroopa tööstuse tugevdamine ja tehnoloogiate täiustamisest lähtuvate eesmärkide täitmine

1) Kõikjalolevad tulevikuvõrgud ja teeninduslik infrastruktuur

Arengusuund on võetud sellele, et kõikjalolevad tulevikuvõrgud peavad sujuvalt välja vahetama tänapäeval kasutuses olevad erinevad võrgud nagu internet, mobiilside, koht- ja audiovisuaalsed võrgud.

2) Tunnetuslikud ja isekorralduvad süsteemid, robotika

Töö käigus tuleb luua täpsemad, kontekstitundlikud ja kergestikasutatavad IKT-süsteemid. Sellised süsteemid peavad suutma vastavalt keskkonnale ja uutele olukordadele ise kohalduda, ennast parandada ja täiustada.

3) Elektroonikakomponendid ja -süsteemid

Eesmärgiks on väiksemate, odavamate, töökindlamate ja energiasäästlikumate elektroonikakomponentide ja -süsteemide loomine, mis oleksid kõigi laialtkasutatavate toodete ja teenuste edasise innovatsiooni aluseks.

Teiseks. Euroopa ühiskonna ees seisvate sotsiaal-majanduslike väljakutsete lahendamiseks vajalike eesmärkide täitmine

4) Digitaalsed raamatukogud, intelligentsed infosüsteemid

Sihiks on seadud luua digitaalsed raamatukogud, teadmiste ja sisu haldamise ja arendamise vahendid ning rakendused, mis aitavad meil hoida, arendada

ja levitada meie kultuuriväärtusi, parandada meie õppimis- ja haridussüsteemi ning tugevdada ühiskonna loovust.

5) Jätkusuutlik ja isikustatud tervishoid

Selle valdkonna eesmärgiks on välja töötada IKT vahendid jätkusuutlikuks tervishoiusüsteemiks, mis parandavad meie võimet jälgida oma tervist ja heaolu ning ravida terviserikkeid ja haigusi.

6) Mobiilsus, transport, keskkonnasäästlikkus ja energiasäästlikud süsteemid

Suund on võetud selliste intelligentsete ja töökindlate sõidukite ning tehnoloogiate loomisele, mis on keskkonna- ja energiasäästlikud ning mis vastaksid üksikisikute kasvavatele nõudmistele, ootustele ja vajadustele.

7) Iseseisev toimetulek ja kaasamine teadmispõhisesse ühiskonda

Eesmärgiks on selliste IKT-süsteemide ja rakenduste loomine, et paraneks kõigi inimeste kaasamine ühiskonda ning loodaks võimalused iseseisvaks toimetulekuks ka neile, kellel see täna veel raske või koguni võimatu on.

Lisaks eelnimetatud seitsmele prioriteetsele valdkonnale jätkatakse arenevate ja tulevikutehnoloogiate rahastamist.

8) Tulevased ja kujunemisjärgus tehnoloogiad

Siin on eesmärgiks uutes esilekerkivates IKT uurimisvaldkondades multidistsiplinaarsete uuringute toetamine ja edendamine.

Toetatakse teadusuuringuid, mille eesmärgiks on konkreetsetes valdkonnas ja/või koostöös teiste asjakohaste valdkondade ja teadusharudega teha kindlaks või uurida põhjalikumalt uusi teaduslikke ja tehnoloogilisi võimalusi. Eritoetusi antakse spontaansetele uurimissetpanekutele, toetatakse uudeid ideid ja täiesti uusi kasutusviise ning otsitakse uusi võimalusi teadusprogrammide jaoks.

Programmi raames finantseeritakse ka kõiki eelpoolmainitud valdkondi toetavaid tegevusi, mida kokkuvõtlikult nimetatakse horisontaalseteks toetusmeetmeteks.

9) Horisontaalsed toetusmeetmed

Eesmärgiks on erinevate piirkondade ja riikidevahelise koostöö edendamine vastastikust huvi pakkuvates valdkondades, mille tulemusena tõuseb teaduse ja tehnoloogia tase ning arenevad kontaktid vastavate huvigruppide vahel.

Kokkuvõtvalt võib öelda, et tööprogrammi IKT osa ja selle raames rahastatavate prioriteetsete valdkondade aluseks on jätkuvalt kõikjaloleva intellekti visioon, mis on sisaldunud ka eelmistes raamprogrammides.

IV) Rahastamisskeemid (Funding schemes)

Üheks erinevuseks võrreldes 6RPga on 7RPs uue mõiste – rahastamisskeemide – sissetoomine.

Varasemast tuttavate instrumentide asemel on nüüd rahastamisskeemid, mis on aluseks kõigi 7RP käigus toetatavate tegevuste rahastamisel. Kasutatakse neid skeeme kas üksikult või omavahelises kombinatsioonis. Lisaks kehtestavad 7RP osalemisreeglid miinimumtingimused osalejate arvule.

Järgnevalt anname ülevaate kõigist 7RPs kasutatavatest rahastamisskeemidest ja eelnimetatud miinimumtingimustest

1. Koostööprojektid (Collaborative projects – CP)

Skeem on ette nähtud teadusprojektide toetamiseks, mida teostab konsortsium, kus erinevate riikide osalejad tegutsevad ühiselt uute teadmiste, tehnoloogiate ja toodete väljatöötamiseks ning esitlustegevusteks, samuti teadusuuringuteks vajalike ühiste ressursside kasutuselevõtuks. Selle skeemi alt on võimalik rahastada kahte tüüpi projekte:

a) väikese- ja keskmise mahuga teadustegevused e sihtotstarbelised eriprojektid (Specific Targeted Project – STREP),

b) Suuremahulised teadustegevused e integreeritud projektid (Integrated Projects – IP).

Miinimumtingimused: osalema peab vähemalt 3 juriidilist isikut, igaüks neist peab asuma kas liikmesriigis (LR) või assotsieerunud riigis (AR), kusjuures kaks neist ei tohi asuda samas LR-s või AS-is.

2. Tippkeskuste võrgustikud (Networks of Excellents – NoE)

Tippkeskuste võrgustikud on mitme partneriga pikaajalised koostööprojektid tippkeskuste tugevdamiseks konkreetsetel uurimisteemal, ühendades võrgustikuks sellel teemal maailmas olulise positsiooni saavutamiseks vajalikud ressursid ja ekspertteadmised.

Miinimumtingimused: osalema peab vähemalt 3 juriidilist isikut, igaüks neist peab asuma kas liikmesriigis (LR) või assotsieerunud riigis (AR), kusjuures kaks neist ei tohi asuda samas LR-s või AS-is.

3. Koordineerimis- ja toetustegevused (Coordination and support actions - CSA)

Koordineerimistegevused on mõeldud uurimis- ja innovatsioonitegevuste võrgustumise ning koostöö edendamiseks ja toetamiseks.

Nende hulka kuuluvad ühiste või ühtsete algatuste, samuti ühiste tegevuste, nt konverentside ja koosolekute korraldamine, uuringute, kogemuste vahetamine ja levitamine ning personalivahetus; ühtsete infosüsteemide ja ekspertrühmade loomise määramine, korraldamine ja juhtimine. Koordineerimis- ja toetustegevusi võib lisaks konkursikutsetel osalemisele kasutada ka muudeks tegevusteks.

Selle skeemi järgi saab finantseerida kahte tüüpi projekte:

- a) koordineerimistegevused (Coordination Actions – CA) ja
- b) eritoetustegevused (Specific Support Actions – SA)

Miinumtingimused koordineerimistegevustele: osalema peab vähemalt 3 juriidilist isikut, igäüks neist peab asuma kas liikmesriigis (LR) või assotsieerunud riigis (AR), kusjuures kaks neist ei tohi asuda samas LR-s või AS-is.

Miinumtingimused eritoetustegevustele: osalema peab vähemalt üks juriidiline isik.

V) Väikese- ja keskmise suurusega ettevõtete (VKE) kaasamine

Eraldi rõhutatakse tööprogrammis väikese ja keskmise suurusega ettevõtete kaasamise vajalikkust. Märgitakse, et IKT valdkonnas mängivad VKE-d olulist rolli nii uute visioonide arendamisel kui nende äriilistel rakendamisel. VKE-d on paindlikumad oma uurimistegevuste suunamisel ja kiirete tehniliste ning äriiliste otsuste vastuvõtmisel.

Lähtuvalt 6. raamprogrammi kogemusest on eesmärgiks kindlustada, et VKE-d moodustaksid mõjuka osa IKT uurimiskonsortsiumitest koos suurte ettevõtete, ülikoolide ja riiklikult finantseeritavate teaduslaboritega.

7RP osalusreeglid julgustavad samuti VKE-de osalemist. Näiteks võidakse VKE-de puhul rahastada kuni 75% lubatud tegelikust kuludest (6RP puhul ja varem rahastati kuni 50%). Seetõttu oodatakse 7RP käigus senisest suuremat VKE-de osalemist, kes oleksid valmis kaasa lööma uurimis- ja arendustegevuses nii kiire kasvupotentsiaaliga uute tehnoloogiate alal kui ka tavapärasemates IKT võtmevaldkondades. Eesmärgiks seatakse, et vähemalt 15% koostöö programmi rahalistest vahenditest läheks VKE-dest osalejate kasutusse. Kõigis tööprogrammi teemades, kus see on asjakohane, märgitakse ära uurimisteemad, mis võiksid olla VKE huviorbiidis või siis spetsiaalselt suunatud VKE-tele.

VI) Globaalse partnerluse arendamine

Tööprogrammi välisdimensioon on suunatud toetama Euroopa konkurentsivõimet teaduskoostöö kaudu kolmandate riikidega. Koostöö käigus tahetakse lahendada ühisest huvist lähtuvaid küsimusi, millest saaksid kasu kõik koostöö pooled. Seejuures tuleb lähtuda printsibist, et koostöö peab toetama Euroopa Ühenduse IKT arengut puudutavat poliitikat.

Rahvusvaheline koostöö tagatakse järgmiste meetmetega:

- 1) Kõik IKT teemad on avatud osalemiseks nii tööstusriikidele (industrialised countries) kui kolmandatele maadele, keda tööprogrammis nimetatakse rahvusvahelise koostöö partnerriikideks (International Co-operation Partner Countries – ICPC). Nimetatud maade loetelu on esitatud tööprogrammi lisas Annex 1. Mitmete valdkondade puhul on partnerite kaasamine kolmandatest maadest eriti soositud.

- 2) Spetsiifiline rahvusvaheline koostöö (Specific International Cooperation Actions – SICAs) sisaldab vastastikku huvipakkuvaid ühisprojekte kolmandate maadega, mis lähtuvad nende teaduse ja tehnoloogiaalase kompetentsist ning vajadusest.

Miinumtingimused SICAs osalemiseks: osalema peab vähemalt 4 juriidilist isikut, neist 2 erinevast liikmesriigist (LR) või assotsieerunud riigist (AR) ning ülejäänud 2 erinevatest rahvusvahelise koostöö partnerriikidest.

Millised eesmärgid püstitatakse rahvusvahelisele koostööle?

Tööprogrammis kirjeldatakse kolme peamist eesmärki:

- 1) Koostöö tõhustamine standardite ja uute lahenduste väljatöötamisel ning uute suundade kaardistamisel Euroopa teaduse ja tööstuse konkurentsivõime parandamisel. Siin nähakse peamise instrumendina koostööd ja toetavaid tegevusi (CA, SA), mis tooksid kokku huvigrupid nii Euroopast kui ka väljastpoolt Euroopat.
- 2) Vastastikku kasulik teaduskoostöö parandamine Euroopa ja teiste regioonide vahel. Seda viiakse läbi kolmandate maadega, kus on olemas selge vastastikune huvi teadmiste jagamiseks valdkondades, kus on olemas eeldused uute väärtuste loomiseks Euroopa ja kolmandate riikide organisatsioonide koostöö käigus. Toetatakse spetsiifilisi rahvusvahelise koostöö projekte (SICA) valdkondades „IKT terviseriski hindamisel ja patsiendi ohutuse tagamisel” ja „IKT keskkonnakatastroofide vältimiseks ja nendega toimetulekuks”. Lisaks toetatakse koostööd järgmistes valdkondades: „Avatud koodiga tarkvara”, „Keele ja kõne tehnoloogiad” ning „Kättesaadav ja kõikehõlmav IKT”. Rahvusvahelise koostöö toetamiseks on planeeritud kasutada 20 miljonit eurot. Kolmandaid maid julgustatakse kaasama ka koostööprojektidesse, kus tegeletakse manussüsteemide projekteerimise, tulevikutehnoloogiate (FET) ja intelligentsete tootmissüsteemidega (Intelligent Manufacturing Systems)
- 3) Tegevuste toetamine, mis on seotud IKT-põhise teadustöö infrastruktuuriga. Seda toetatakse peamiselt 7RP tegevuste Võimekus (Capacities) ja Inimesed (People) spetsiifilistes programmides.

VII) IKT sotsiaal-majanduslik dimensioon

Me oleme tunnistajaks olukorrale, kus IKT on kasutusel kõigil tasanditel nii majandustegevustes kui sotsiaalses suhtlemises. Seejuures tehnoloogilised arengusuunad viitavad veelgi radikaalsematele IKT-st lähtuvatele sotsiaal-majanduslikele muudatustele.

Suurem osa teadus- ja arendusprojekte on juba algselt suunatud sotsiaal-majanduslikule väljundile. Lisaks toetab tööprogramm sotsiaalseid ja majandusuuringuid, et paremini mõista ühiskonna ja majanduse (kaasaarvatud maailmamajanduse) arengus toimuvaid mitmesuguseid trende ja mõjusid.

Teadmiste ja tehnoloogiliste rakenduste kasutamine ühiskonna vajadusteks nõuab talenti, perspektiivitunnetust ja taiplikkust, mida saab tagada ainult teadustööjõu kasvava mitmekesisusega. Seepärast julgustatakse naiste ja meeste tasakaalustatud esindatust kõigil teadusprojektide tasanditel.

VIII Euroopa tehnoloogiaplatformid (ETP) IKT alal ja tööprogramm

Euroopa tehnoloogiaplatformid peavad kokku tooma peamised tööstuse ja akadeemiliste ringkondade huvigrupid ning seda eriti valdkondades, kus on vajalik saavutada parem teadusalane koostöö ühiste eesmärkide saavutamiseks. Iga ETP tähtsaks väljundiks on strateegiline teadustöö kava (Strategic Research Agenda), mis lepitakse kokku kõigi liikmete poolt. ETPd planeeritakse üheksasse valdkonda: nanoelektronika, fototoonika, mikrosüsteemid, manussüsteemid, tarkvara ja teenused, mobiil- ja traadita side, elektrooniline meedia, satelliitside ja robotika.

IX Ühised tehnoloogiaalgatused (Joint Technology Initiatives)

Euroopa Komisjoni ettepanek Koostöö programmi osas osundab, et väga piiratud arvul juhtudel võivad teadusuuringute ja tehnoloogiaarenduse eesmärgid ning seonduvate ressursside mastaabid õigustada pikaajaliste avaliku ja erasektori partnerluse loomist ühiste tehnoloogiaalgatuste vormis.

Need on algatused, mis on peamiselt Euroopa tehnoloogiaplatformide töö tulemuseks ja mis hõlmavad üht või väikest hulka nende uurimisvaldkonna aspektidest. Ühised tehnoloogiaalgatused ühendavad erasektori investeringuid ning siseriiklike ja Euroopa avaliku sektori finantseeringuid, kaasates ka seitsmenda raamprogrammi raames antud toetusi ja Euroopa Investeerimisprogrammi poolseid laene. Iga ühise tehnoloogiaalgatuse kohta tehakse eraldi otsus, toetudes vastavatele asutamislepingu artiklitele, sh artiklile 171.

Komisjon planeerib ettepaneku tegemist kaheks ühiseks tehnoloogiaalgatuseks, mida rahastatakse Koostöö programmi IKT teema alt valdkondades (1) nanoelektronika ja (2) manussüsteemid. Osa teadusuuringutest kolmanda prioriteetse valdkonna elektroonikakomponendid ja süsteemid alt eeldatakse läbi viia eelnimetatud kahe ühise tehnoloogiaalgatuse kaudu. Siinjuures kavandab Euroopa Komisjon eriettepaneku tegemist nimetatud algatuste käivitamiseks 2007. aastal vastavalt asutamislepingu artiklile 171.

X Ühenduse poolt mittehallatavate teadusuuringute programmide kooskõlastamine

Seitsmendas raamprogrammis kuulub selles valdkonnas võetavate meetmete hulka riiklike või regionaalsete teadusprogrammide ja -algatuste vaheline koostöö (kirjeldatud tööprogrammi lisas 3) ja osalemine ühenduses ühiselt rakendatavates siseriiklikes teadusuuringute programmides (asutamislepingu artikli 169 alusel). Meetmeid kasutatakse ka seitsmenda raamprogrammi ja selliste valitsustevaheliste struktuuride nagu EUREKA, EIROforum ja COST raames toimunud meetmetevahelise täiendavuse ja sünergia edendamiseks.

Vastavalt tööprogrammi lisale 3 tahetakse ka seitsmendas

raamprogrammis jätkata GRPs alustatud ERA-NET-skeemide ja teiste koostöömeetmetega.

Koostööprojektid võivad omavahel arendada nelja tüüpi tegevusi: (1) informatsioonivahetus, (2) ühistegevuste määratlemine ja ettevalmistamine, (3) ühistegevuste rakendamine, (4) ühiste rahvusvaheliste teadusuuringute rahastamine.

ERA-NET-skeemid ja teised ühistegevused, mida alustati GRP käigus, peaksid 7RP käigus keskenduma tegevustele (3) ja (4).

Uued koordineerivad tegevused, mis käsitlevad uusi valdkondi, millel puudub side GRPga, peaksid keskenduma vähemalt kolmele esimesele tegevusele, aga peaksid olema orienteeritud eelkirjeldatud 4-astmelisele tegevusprotsessile.

XI Seotus teiste programmidega

1) IKT ja CIP vaheline seotus

7RPs on IKT teema üheks kahest peamisest instrumendist, mis peavad toetama i2010 algatust, mis annab raamistiku Euroopa Ühenduse infoühiskonna poliitikale. Teiseks peamiseks rahaliseks instrumendiks on IKT eriprogramm „Konkurentsivõime ja innovatsiooni” programmis (Competitiveness and Innovation programme – CIP). Selles programmis olevad IKTd on suunatud laiaulatuslikule intensiivsele IKT kasutamisele ettevõtlike, valitsusasutuste ja üksikisikute poolt. Seega on 7RPs sisalduv IKT ja CIP programmis olev IKT teineteist täiendavateks instrumendideks, mis peaksid tagama IKTde arendamise ja rakendamise selliselt, et sellest oleks kasu kõigil nii üksikisiku kui ettevõtlike tasandil.

2) Seotus Võimekuse programmi osaga „Teadustöö infrastruktuurid”

Toetusi antakse IKT-põhiste teadustöö infrastruktuuridele (e-infrastruktuuridele) Võimekuse programmi alt. Siin jätkatakse GRPs alustatud edukate teaduse koostöövõrgu GEANT ja teaduse grid-infrastruktuuri toetamist. Seejuures tuleks panustada kõrgematasemelisele toimimisele info- ja andmetöötluse ning efektiivsemale võrkude kasutamisele Euroopa teaduse kõigis uurimis- ja tehnoloogiavaldkondades. Selle teema ja IKT teema omavaheline side Koostöö ja Võimekuse programmides peaks tagama uusima ja efektiivseima tehnoloogia jõudmise Euroopa teadlasteni. Toetusi antakse ka teistele IKT teadustöö infrastruktuuridele vastavalt väljakuulutatavatele konkursikutsetele Võimekuse programmis.

3) Seotus teiste 7RP spetsiifiliste programmidega

Lisaks IKT teemale Koostöö programmis nähakse ette IKT teaduse ja arendustegevuse toetamist teiste spetsiifiliste programmide kaudu, mis on avatud kõigile teadusuuringute valdkondadele, sealhulgas Ideede, Inimeste ja Võimekuse programmides.

Alljärgnevalt esitame mõned tabelid, mis annavad kokkuvõtliku ülevaate 2007 aastast IKT programmidele rakendatavatest konkursikutsetest, eelarvelistest rahalistest vahenditest ja rahastamisskeemidest.

7 r p

i k t

7RP IKT – esimene konkursikutse

Konkursikutse tunnus: FP7-ICT-2007-1

Avaldamise kuupäev: 22. detsember 2007

Sulgumisaeg: 8. mai 2007 kell 17.00 (Brüsseli aja järgi)

Soovituslik eelarve: 1 019 miljonit eurot

Infopaketi allalaadimine: FP7 - ICT Call 1

http://cordis.europa.eu/fp7/dcl/index.cfm?fuseaction=UserSite.CooperationDetailsCallPage&call_id=11

Eesmärk	Teema	Rahastamisskeem	Eelarve mln EUR
3.1: Kõikjalolevad kindlad tulevikuvõrgud ja teeninduslik infrastruktuur			
	ICT-2007.1.1 Tulevikuvõrk	CP, NoE, CSA	171
	ICT-2007.1.2 Teenuste ja tarkvara arhitektuur, infrastruktuurid ja projekteerimine	CP, NoE, CSA	102
	ICT-2007.1.3 Info- ja sidetehnoloogia võrku ühendatud ettevõtte toetuseks	CP, CSA	26
	ICT-2007.1.4 Turvalised, usaldusväärsed ja kindlad infrastruktuurid	CP, NoE, CSA	77
	ICT-2007.1.5 Võrgumeedia	CP, NoE, CSA	73
3.2: Tunnetuslikud ja isekorralduvad süsteemid, robotika			
	ICT-2007.2.1 Tunnetuslikud ja isekorralduvad süsteemid, robotika	CP, NoE, CSA (CA ainult)	82
3.3: Elektroonikakomponendid ja -süsteemid ning nende rakendused			
	ICT-2007.3.1 Uue põlvkonna nanoelektronilised komponendid ja elektroonika integratsioon	CP, NoE, CSA	73
	ICT-2007.3.2 Orgaaniline ja suure ulatusega elektroonika ja kuvamissüsteemid	CP, NoE, CSA	54
	ICT-2007.3.3 Manussüsteemide väljatootamine	CP (STREP ainult), NoE, CSA	34
	ICT-2007.3.4 Andmetötlussüsteemid	CP (STREP ainult), NoE	21
3.4: Digitaalsed raamatukogud ja intelligentse sisuhaldussüsteemid			
	ICT-2007.4.1 Digitaalsed raamatukogud ja õppimine tehnoloogia abil	CP, NoE, CSA	44
	ICT-2007.4.2 Intelligentne sisuhaldus ja semantika	CP, NoE, CSA	44
3.5: Jätksuutliku ja isikule suunatud tervishoiu suunas			
	ICT-2007.5.1 Personaalsed tervishoiusüsteemid tervise kontrolliks ja kohapealne diagnoosimine	CP (IP ainult), CSA	60
	ICT-2007.5.2 Kõrgetasemeline IKT ohu hindamiseks ja patsiendi turvalisuseks	CP, CSA	26
3.6: IKT mobiilsuse, keskkonnasäästlikkuse ja energia puhul			
	ICT-2007.6.1 IKT intelligentsete sõidukite ja liikuvusega seotud teenuste puhul	CP, CSA	49
3.7: IKT iseseisva toimetuleku ja kaasatuse puhul			
	ICT-2007.7.1 IKT ja vananemine	CP, CSA	26
3.8: Tulevased ja kujunemisjärgus tehnoloogiad			
	ICT-2007.8.1 IKT seadmed ja süsteemid nanoskaalas	CP, CSA (CA ainult)	17
	ICT-2007.8.2 Üleüldine kohandamine	CP, CSA (CA ainult)	17
	ICT-2007.8.3 Bioteaduste ning IKT lähenemine	CP, CSA (CA ainult)	17
3.9: Horisontaalsed toetusmeetmed			
	ICT-2007.9.1 Rahvusvaheline koostöö	CSA	6

Teema 4: Nanoteadused, nanotehnoloogiad, materjalid ja uued tootmistehnoloogiad

Vastavalt Lissaboni strateegia poolt püstitatud ambitsioonikale eesmärgile seisab Euroopa ees ülesanne pürgida teaduse ja innovatsiooni tippu, kaotades ära vahe Euroopa ja tema juhtivate konkurentide vahel. Siin saab määravaks, millisel määral me oskame/saame kaasa rääkida uute suundade arendamisel teadusuuringutes ja tehnoloogiate arendamisel ning vastavate teadmiste rakendamisel erinevate tehnoloogiate ja teadusharude kokkupuutealadel.

7RP Koostöö programmi neljanda valdkonna teema Nanoteadused, nanotehnoloogiad, materjalid ja uued tootmistehnoloogiad (*Nanosciences, Nanotechnologies, Materials and new Production Technologies – NMP*) põhieesmärgiks on sellise teadustegevuse, arendustegevuse, esitluste ja projektide koordineerimise rahastamine, mis aitab kõige efektiivsemalt kaasa Euroopa tööstuse üleminekule ressursimahukalt tootmiselt teadmistepõhisele tootmisele.

Mõistagi on selleks vaja raha. Nanoprogrammide eelarve aastateks 2007–2013 on 3,5 miljardit eurot.

Kuidas saame meie seda raha Eestis oma teadustööde rahastamiseks kasutada?

Kõigi 7RP käigus toetatavate tegevuste rahastamise aluseks on kasutusele võetud (uue mõistena) rahastamisskeemid.

7RPs on neli põhilist rahastamisskeemi, milles omakorda võivad sisalduda 6RPsst tuttavad instrumendid (näit STREP)

Rahastamisskeemid on järgmised:

- 1) Suuremahulised integreeritud koostööprojektid,
  - 2) Väikese- ja keskmise mahuga teadustegevused e sihtotstarbelised eriprojektid
  - 3) Väike- ja keskmistele ettevõtetele suunatud koostööprojektid
  - 4) Koordineerimis- ja toetustegevused
- Lisaks eeltoodule jätkub ka 7RPs
- 5) ERANET ja ERANET Plus programmide finantseerimine.

Parema ülevaate andmiseks esimese konkursi käigus rahastatavatest teemadest, projektitaotluste esitamise tähtaegadest, üldisest eelarvest ning vastavatest rahastamisskeemidest, esitame vastava informatsiooni tööprogrammist tuttava tabeli kujul.

Konkursikutset NMP-2007

1) Suuremahulised integreeritud koostööprojektid – IP

Konkursikutse tunnus: FP7-NMP-2007-LARGE-1

Avaldamise kuupäev: 22. detsember 2006

Taotluste esitamise kuupäev: Suuremahulistele

integreerivatele koostööprojektidele – 1. etapp: 04. mai 2007 kell 17.00 (Brüsseli aja järgi)

Soovituslik eelarve: 200 miljonit eurot 2007. aastal. 2008. aasta eelarvemahud antakse teada uute konkursikutsete käigus peale vastavate otsuste vastuvõtmist.

Rahastamisskeem - suuremahulised integreeritud koostööprojektid – IP

Tegevus/ Valdkond	Teema
Nanotehnoloogiad ja siirdatavad tehnoloogiad (tehnoloogiate riskasutus)	NMP-2007-1.2-1 Eesliinuurid laborites
Tervis, ohutus ja keskkonnamõjud	NMP-2007-1.3-1 Spetsiifilised kergestikasutatavad teiseldatavad mõõte- ja analüüsiseadmed
Toimetulek nanoskaala problemaatikaga uutes materjalides	NMP-2007-2.1.1 Nanostruktuursed polümeer-matrix ühendused
Teadmistepõhised disainitud omadustega materjalid	NMP-2007-2.2-1 Orgaanilised materjalid elektroonika ja fotoonika tarbeks
Uudsed biomaterjalid ja eluslooduse imiteerimisest tulenevad materjalid	NMP-2007-2.3-1 Kõrgpoorsed bioaktiivsed struktuurid, mis kontrollivad koeehituse angiogeneesi
Kõrgtasemel teadmistepõhiste materjalide loomine	NMP-2007-2.5-1 Ekstreemsetele tingimustele ja keskkonnale vastavad uued materjalid
Uute tootismudelite ja strateegiate väljatöötamine ning hindamine	NMP-2007-3.1-1 Uued tootismudelid toodetele ja tootmisprotsessi elutsüklile NMP-2007-3.1-3 Integreeritud riskijuhtimine tööstussüsteemides
Tehnoloogiatevahelise konvergentsi kasutamine	NMP-2007-3.5-1 Protsessid ja seadmed kolmedimensiooniliste nanostruktuursete pindade kõrgkvaliteetseks tootmiseks NMP-2007-3.5-2 Tootmistehnoloogiad ja seadmed tootmiseks mikroskaalas
Tehnoloogiate integratsioon tööstuslikeks rakendusteks	NMP-2007-4.0-1 Puidu baasil loodavad kunstlikud ühendid ja nende tootmine NMP-2007-4.0-3 Multifunktsionaalsed materjalid tulevikusõidukitele NMP-2007-4.0-4 Olulised uued lahendused Euroopa meditsiinis: nanotehnoloogial baseeruvate süsteemide arendamine elusorganismide diagnostikas ja teraapias (koostöös TERVERISE teemaga valdkondades TERVERIS-2007-2.4.1-7 ja TERVERIS-2007-1.2-3) NMP-2007-4.0-5 Ressursisäästlikud ja keskkonnasäästlikud ehitised

7 r p

nanoteadused

2) Väikese- ja keskmise mahuga teadustegevused e sihtotstarbelised eriprojektid

Konkursikutse tunnus: FP7-NMP-2007-SMALL-1

Avaldamise kuupäev: 22. detsember 2006

Taotluste esitamise kuupäev: Väikese- ja keskmise mahuga

sihtotstarbeliste eriprojektide esimese etapi tähtaeg on: 04. mai 2007 kell 17.00 (Brüsseli aja järgi)

Soovituslik eelarve: 105,723 miljonit eurot 2007. aastal. 2008. aasta eelarvemahud lisatakse, millest antakse teada peale vastavate rahastamisotsuste vastuvõtmist.

Rahastamisskeem: Väikese- ja keskmise mahuga teadustegevused e sihtotstarbelised eriprojektid– STREP

Tegevus/ Valdkond	Teema
Nanoteadused ja siirdatavad tehnoloogiad (tehnoloogiate riskasutus)	NMP-2007-1.1-1 Nanoskaalas toimivad mehhanismid bioloogiliste olendite ja mittebioloogiliste nanostruktuursete materjalide vahelises vastasmõjus
	NMP-2007-1.1-2 Isekoostumine ja iseorganiseerumine
Tervis, ohutus ja keskkonnamõjud	NMP-2007-1.3-2 Riskianalüüs loodavate nanoosakeste mõju kohta tervisele ja keskkonnale
Toimetulek nanoskaala problemaatikaga uutest materjalides	NMP-2007-2.1-2 Nanostruktuursete pinnakatted ja õhukesed kiiled
Teadmistepõhised disainitud omadustega materjalid	NMP-2007-2.2-2 Disainitud magnetiliste omadustega nanostruktuursete materjalid
	NMP-2007-2.2-3 Uute materjalide väljatöötamine energia konversiooniks
Eelised ja nende eeliste kasutamine keemilise tehnoloogia ja materjalide töötlemise valdkondades	NMP-2007-2.4-2 Pindadele disainitud funktsionaalsete omadustega nanostruktuursete katalüsaatorid
	NMP-2007-2.4-3 Taastuvad materjalid pakendamisel rakendustes
Kõrgtasemel teadmispõhiste materjalide loomine	NMP-2007-2.5-2 Materjaliomaduste mikrostruktuurse evolutsiooni modelleerimine materjali sünteesimise ja töötlemise käigus
Kohanduvad tootmissüsteemid	NMP-2007-3.2-1 Kiirelt konfigureeritavad masinad ja tootmissüsteemid
	NMP-2007-3.2-2 Protsesside tõhustamine keemikaalide tootmises
Tootmisvõrgustikud	NMP-2007-3.3-1 Innovatiivse kliendikeskse tootmise-teeninduse väljatöötamine globaalses keskkonnas
Uute tehnoloogiate kiire ülekandmine ja integreerimine tootmisprotsesside väljatöötamise ja elluviimisesse	NMP-2007-3.4-2 Innovatiivsed lahendused sünteesimises – efektiivsuse tõstmine uut tüüpi sünteesimise, väljatöötamise ja reaktsiooni astmete arvu vähendamise teel

3) Väike- ja keskmistele ettevõtetele suunatud koostööprojektid

Pakkumiskutse tunnus: FP7-NMP-2007-SME-1

Avaldamise kuupäev: 22. detsember 2006

Taotluste esitamise kuupäev: Väikese- ja keskmise

suurusega ettevõtetele – 1. etapp 4. mai 2007 kl 17.00 (Brüsseli aja järgi)

Soovituslik eelarve: 44 miljonit eurot 2007. aastal. 2008. aasta eelarvemahud lisatakse, millest antakse teada peale vastavate rahastamisotsuste vastuvõtmist.

Rahastamisskeem: Väike- ja keskmistele ettevõtetele suunatud koostööprojektid

Tegevus/ Valdkond	Teema
Nanotehnoloogiad ja siirdatavad tehnoloogiad (tehnoloogiate riskasutus)	NMP-2007-1.2-2 Nanotehnoloogia seadmed ja meetoodikad
Keemilise tehnoloogia ja materjalide töötlemise valdkondade eelised ja nende eeliste kasutamine	NMP-2007-2.4-1 Paindlik ja efektiivne polümeeride tootmine
Uute tootmismudelite ja strateegiate väljatöötamine ning hindamine	NMP-2007-3.1-2 Uued kasutaja-kesksed lisaväärtusega tooted ja teenused
Uute tehnoloogiate kiire ülekandmine ja integreerimine tootmisprotsesside väljatöötamise ja elluviimisesse	NMP-2007-3.4-1 Kiired tootmiskontseptsioonid väikeseerias tööstuslikuks tootmiseks
Tehnoloogiate integratsioon tööstuslikeks rakendusteks	NMP-2007-4.0-2 Uute materjalide rakendamine, sh bioloogilised kiud kõrge lisaväärtusega tekstiiltoodetes
	NMP-2007-4.0-6 Innovatiivse lisaväärtusega ehitusalased tooted ja teenused

4) Koordineerimis- ja toetustegevused

Konkursikutse tunnus: FP7-NMP-2007-CSA-1
 Avaldamise kuupäev: 22. detsember 2006
 Taotluste esitamise aeg: Koordineerimis- ja toetustegevustele:
 5. juuni 2007 kl 17.00 (Brüsseli aja järgi)

Soovituslik eelarve: 15 miljonit eurot 2007. aastal (sh kuni 2,5 miljonit eurot on ette nähtud kasutada ERA-NETi teemale NMP-2007-4-7, mis on mõeldud kasutamiseks ühiste konkurssidena – kirjeldatud tööprogrammi lisas 4).

Rahastamisskeem Koordineerimis- ja toetamistegevused

Tegevus/ Valdkond	Teema
Nanoteadused ja siirdatavad tehnoloogiad (tehnoloogiate riskkasutus)	NMP-2007-1.1-3 Koostöö toetamine rahvusvaheliste koostööpartneritega nanotehnoloogia alal, vaba ja avatud elektroonilise arhiivi loomine nanoteaduste ja nanotehnoloogiate – ning tehnika alaste publikatsioonide tarbeks
	NMP-2007-1.1-4 Nanoteaduste ja nanotehnoloogia alaste meetodikate arendamine, teaduslik-tehniliste ja sotsiaal-majanduslike andmete kogumine ja uuringute teostamine, sh riskianalüüsid ja vaatluste teostamine
Nanotehnoloogiad ja siirdatavad tehnoloogiad (tehnoloogiate riskkasutus)	NMP-2007-1.2-3 Nanomeditsiinalaste eetiliste, juriidiliste, sotsiaalsete ja majanduskeskkonnaalane analüüs
	NMP-2007-1.2-4 Nanometroloogia alane koostöö
	NMP-2007-1.2-5 Nanobiotehnoloogia alase võimekuse uurimine
Tervis, ohutus ja keskkonnamõjud	NMP-2007-1.3-3 Teadusliku ülevaade andmetest ja uuringutest konstrueeritud nanoosakeste potentsiaalse mõju kohta tervisele, ohutusele ja keskkonnale
	NMP-2007-1.3-4 Tähtsate andmetega kommenteeritud andmebaasi loomine nanoosakeste mõju kohta tervisele, ohutusele ja keskkonnale (Creation of a critical and commented database on the health, safety and environmental impact of nanoparticles)
	NMP-2007-1.3-5 Koostöö konstrueeritud nanoosakeste ja nanotehnoloogia baasil loodud materjalide ja toodete mõju uurimisel keskkonnale, ohutusele, tervisele
Toimetulek nanoskaala probleematikaga uutes materjalides	NMP-2007-2.1-3 Nanostruktuursete materjalide kirjeldamine

5) ERANET ja ERANET Plus programmid

Nanoteaduste, nanotehnoloogiate, materjalide ja uute tootmistehnoloogiate teema all on ette nähtud rakendada

ka ERANET ja ERANET programme. Vastavaid ühiskonkursside käsitletakse tööprogrammi lisas 4. Valdkonnad ja teemad on järgmised:

Tegevus/ Valdkond	Teema
Nanoteadused ja siirdatavad tehnoloogiad (tehnoloogiate riskkasutus)	NMP-2007-1.1-5 ERANET Plus nanoteadustes
Tehnoloogiate integreerimine tööstuslikesse rakendustesse	NMP-2007-4.0-7 ERANET ehituses

Lisainfo ja konsultatsioon

Info NMP programmi kohta leiate CORDISest aadressidelt:

http://cordis.europa.eu/fp7/cooperation/nanotechnology_en.html

<http://cordis.europa.eu/nanotechnology/>

Samas on viidad kõigile olulistele NMP lehtedele, sealhulgas avatud projektikonkursside lehele.

Lisainfo saamiseks pöörduge sihtasutusse Archimedes.

Aavo Kaine

7RP Nanoteaduste ja –tehnoloogiate, materjalide ning uute tootmistehnoloogiate programmi konsultant

SA Archimedes, Teaduskoostöö keskus

aavo@archimedes.ee

tel 730 0329

Teema 6: KESKKOND

7. Raamprogrammi koostööprogrammi 6. prioriteedi ehk keskkonna, sh kliimamuutuste esimese, 22. detsembril väljakuulutatud ja 3. mail suletava projektikonkursi tähiseks on FP7-ENV-2007-1. Konkursi eelarve on 200 milj. €. Järgnev on lühike ülevaade valdkonna prioriteetidest, eesmärkidest ja oma ideede elluviimise võimalustest aastal 2007. Kokkuvõtlik tabel rahastatavatest teemadest ja oodatavatest projektitüüpidest on antud käesoleva artikli lõpus.

Keskkonnaprobleemid ulatuvad väljapoole riigipiire ja nende lahendamiseks on vaja Euroopa ja sageli ka ülemaailmsel tasandil kooskõlastatud koostööd. Loodusvaradele ja kultuurkeskkonnale avaldab äärmiselt suurt survet elanikkonna kasv, linnastumine, põllumajandus-, transpordi- ja energiaspektori jätkuv laienemine, samuti kliimaolude varieerumine ning kohalik, piirkondlik ja ülemaailmne soojenemine. Euroopa peab keskkonnaga looma uue säästva suhte, parandades ja tugevdades oma tööstussektori konkurentsivõimet. Arvestades keskkonnauuringute taset, ulatust ja keerukust, on piisava kandepinna leidmiseks vaja kogu ELi hõlmavat koostööd. See hõlbustab üldist planeerimist, võrguks ühendatud ja koostoimivate andmebaaside kasutamist ning ühtsete ja ulatuslike vaatlus- ja prognoosisüsteemide arendamist.

EL tasandi teadustegevust on vaja ka selleks, et täita rahvusvahelisi kohustusi seoses Kyoto protokolliga ja bioloogilise mitmekesisuse ÜRO konventsiooniga, saavutada 2002. aasta ülemaailmse jätkusuutliku arengu tippkohtumise, kaasa arvatud EL veemajandusala algatuse, eesmärgid ning aidata kaasa valitsustevahelise kliimamuutuste rühma ja maapinna kaugseire algatusele. Lisaks sellele on vaja ulatuslikke teadusuuringuid, mis tulenevad olemasolevatest ja esilekerkivatest ELi tasandi poliitikavaldkondadest, kuuenda keskkonnavalase tegevusprogrammi ja seonduvate temaatiliste strateegiate rakendamisest, keskkonnatehnoloogiatest, keskkonda ja tervishoidu käsitlevatest tegevuskavadest ning sellistest direktiividest nagu näiteks veepoliitika raamidirektiiv.

EL peab tugevdama oma positsiooni keskkonnatehnoloogia maailmaturul. Sellised tehnoloogiad aitavad kaasa jätkusuutlikule kasvule, pakkudes eri tasandi keskkonnaprobleemidele ökoloogiliselt tõhusamaid lahendusi ja kaitstes meie kultuuripärandit. Keskkonnanõuded soodustavad innovatsiooni ja pakuvad ettevõtlusalaseid võimalusi. Euroopa tehnoloogiaplatvormid veevarustuse ja kanalisatsiooni ning säästva keemia valdkonnas kinnitavad vajadust EL tasandi meetmete järele ja nende teadustegevuse programme on arvesse võetud ka allpool käsitletud tegevuste puhul. Muud platvormid (nt ehitus ja metsandus) tegelevad samuti osaliselt keskkonnatehnoloogiat käsitlevate küsimustega ning ka seda on arvesse võetud.

Euroopa Komisjon on püstitanud keskkonnaprioriteedile järgmised eesmärgid:

- keskkonna ja selle ressursside säästev haldamine ja majandamine;

- teadmiste edendamine biosfääri, ökosüsteemide ja inimtegevuse vastastikuse mõju kohta;
- uute tehnoloogiate, vahendite ja teenuste arendamine ülemaailmsete keskkonnaprobleemide lahendamiseks;
- kliimamuutuste ning öko-, maa- ja ookeanisüsteemides toimuvate muutuste prognoosimine;
- vahendite ja tehnoloogiate leidmine keskkonnakoormuse ja -ohtude jälgimiseks, ennetamiseks ja leevendamiseks.
- loodus- ja kultuurkeskkonna kaitsmine
- majandustegevusest tingitud keskkonnakoormuse vähendamine
- rahvusvahelise tasandil võetud kohustuste täitmisele kaasaaitamine

Keskkonna prioriteet jaguneb 4 teemaks:

- 1) kliimamuutus, reostus ja ohud
- 2) ressursside säästev majandamine
- 3) keskkonnatehnoloogiad
- 4) maapinna kaugseire ja hindamise vahendid.

Need jagunevad omakorda alamteemadeks, mille alt saab valida projektiideeks sobiva konkreetse tegevuse.

Järgnevalt igast teema jagunemisest veidi lähemalt:

6.1. Kliimamuutus, reostus ja ohud

Eesmärgiks on mõista maakera kliimas ja loodussüsteemi toimimises ja arengus seni aset leidnud ning paremini ja täpsemalt prognoosida eelseisvaid muutusi. Osade tegevuste valiku aluseks on olnud edukad 6. raamprogrammi projektid, milles läbiviidud uuringuid peaks jätkama.

6.1.1. Surve kliimale ja keskkonnale (eelarve 36 milj.€): polaaralade uurimine kui panus Rahvusvahelisse Polaar-aastasse, suurlinnade ja probleemsete regioonide probleemid, maakera kliima- ja loodussüsteemi toimimine, kohandamis- ja leevendusmeetmed; õhu-, pinnase- ja veereostus; muutused atmosfääri koostises ja veeringes; kliima, maapinna ja ookeani vastastikune mõju ning bioloogilise mitmekesisuse ja ökosüsteemide mõju, kliimamuutuste looduslik ja sotsiaal-majanduslik mõju, kliimamuutuste tegelik hind.

6.1.2. Keskkond ja tervis (eelarve 19 milj. €): keskkonnastressi tekitajate ja inimese tervise (sh reproduktiivsuse) vastastikune mõju, kaasa arvatud allikate kindlakstegemine, seosed sisekeskkonnaga, eriti siseõhu kvaliteediga ning mõju ja esilekerkivad ohutegurid; äärmuslike kliimaatiliste tingimuste mõju inimtervisele ning kkasnevad sotsiaal-majanduslikud küsimused, mürgiste ainete integreeritud riskihindamismeetodid, kaasa arvatud alternatiivid loomkatsetele; keskkonnast tulenevate terviseriskide ja näitajate kvantifitseerimine ja kulude-tulude analüüs ennetusstrateegiate jaoks.

6.1.3. Looduslikud riskitegurid (eelarve 13 milj €): prognoosimise ja ühendatud ohtude, s.o vastuvõtlikkuse, ohustatuse ning riskide hindamise parandamine loodusõnnetuste puhul, mis on seotud geoloogiliste ohtudega (maavärinad, vulkaanid, tsunamid) ja kliimaga (tormid ja üleujutused); varajase hoiatamise süsteemide arendamine ning ennetus- ja leevendusstrateegiate parandamine.

Konkreetsete ohuliikide valikul on jäetud projektiarendajatele vabad käed, kuid samas peab olema tehtud valik väga hästi põhjendatud. Vulkaaniohtude käsitlemisel on soovitatav kaasata partnereid ka rahvusvahelise koostöö partner-riikidest..

Erinevalt raamprogrammi tavareeglitest, kus teemad peaksid olema märksa laiemad kandepinnaga, on osad teemad siin suunatud mingile kindlale loodusobjektile, näiteks Prana-Plata jõe vesikond Lõuna-Ameerikas, mis pole isegi mitte Euroopas.

6.2. Ressursside säästev majandamine

6.2.1. Looduslike ja inimese loodud ressursside kaitse ja säästev majandamine (eelarve 26 milj €): ökosüsteemid; veekogude ökoloogilise seisundi hindamine, veeresursside majandamine; Euroopa ja partner-riikide territooriumil asuvate sarnaste probleemidega valgalade ja vesikondade ühine uurimine, ajutised veekogud ja nendega seotud probleemid, jäätmehooldus ja jäätmetekke vältimine; bioloogilise mitmekesisuse kaitse ja majandamine, mullakaitse, merepõhja ja rannikualade kaitse, kõrbestumise ja maa kahjustamise vastased lähenemisviisid; linnakeskkonna säästev juhtimine ja planeerimine, andmehaldus ja teabeteenused; looduslike protsessidega seotud hindamine ja prognoosimine.

Teema - integreeritud ressursside (sh vee-, põllumajanduse-, ja energiaressursside) majandamine rahvusvahelise koostöö partnerriikides - sihtalaks aastal 2007 on Ladina-Ameerika. Nagu nimetuse järgi võib oletada, valitakse igal aastal erinev sihtala,

6.2.2. Merekeskkonna areng (eelarve 21 milj €): inimtegevuse mõju merekeskkonnale ja selle ressurssidele; piirkondlike merevete ja rannikualade reostus ja eutrofeerumine; süvameri ökosüsteemid; merekeskkonna bioloogilise mitmekesisuse arengusuundumuste, elupaikade ja meres elavate liikide vastastikune mõju, eluprotsesside uurimine äärmuslikes keskkondades, ökosüsteemis toimuvate protsesside ja ookeani tsirkuleerimise hindamine; merepõhja geoloogia.

Siin rõhutatakse eriti vajadust kasutada maksimaalselt juba olemasolevaid andmeid ökosüsteemi funktsioneerimise kohta ning integreerida erinevatest allikatest kogutud okeanograafia-, goefüüsika-, geoloogia-, hüdroloogia-, ökoloogia-, bioloogia-, ja mikrobioloogia alased ning sotsiaal- majanduslikud andmed.

6.3. Keskkonnatehnoloogiad

Põhirõhk tuleks siin panna inimtegevusest tingitud keskkonnamõjude vähendamisele, keskkonna kaitsmisele, efektiivsemale ressursikasutusele ning uute toodete, protsesside ja teenuste väljatöötamisele, mis oleksid märksa keskkonda säästvamad kui olemasolevad. Arenguga ei tohi kaasas käia ressursside ammendumine.

Just keskkonnatehnoloogiate teema all nähakse suurepäraseid võimalusi tööstussektori kaasamiseks, pöörates erilist tähelepanu teadustegevusele, mis on suunatud väikestele ja keskmise suurusega ettevõtetele.

Paljude teemade käesolevale konkursile valiku põhjudeks on nende senine ebapiisav käsitlemine kas juba lõppenud või alles käimas olevates projektides või siis on tegemist väga kiiresti areneva valadkonnaga.

6.3.1. Keskkonnatehnoloogiad loodusliku ja kultuurikeskkonna jälgimiseks, kahjude ennetamiseks ja leevendamiseks, kohandamiseks, parandamiseks ja taastamiseks (eelarve 38 milj. €): vee (veekasutus tööstussektoris), kliima, õhu, mere, linna- ja maakeskkonna küsimused, mullastiku seire, jäätmehooldus, materjalide, majapidamisjätmete ja energia taaskasutamine, kasutamiskõlbmatute jätmete hulga vähendamine, keskkonnasäästlike tootmisprotsesside arendamine, kemikaalide ohutuse tagamine sh elavhõbeda tööstusprotsessides kasutamise küsimused, toodete materjali- ja ressurssimahukuse vähendamine ehituses.

Innovatiivsed tehnoloogiad ja teenused vee säästvaks kasutamiseks tööstuses on spetsiifiliselt suunatud väikestele ja keskmise suurusega ettevõtetele, mis peab kajastuma ka projekti meeskonna koosseisus (vähemalt pooled partnerid peavad olema tööstussektorist) ja eelarves – vähemalt 50% Euroopa Komisjoni poolsest panusest peab olema kasutatud tööstusettevõtete heaks. Väga tugeva ettevõtluse orientatsiooniga on ka teema - keskkonnasäästlike jäätmekäitlustehnoloogiate kohandamine arengumaade vajadustele, mis eeldab samas rahvusvahelise koostöö partner-riikide kaasamist projekti konsortsiumisse.

6.3.2. Kultuuripärandi sh inimeste elupaikade kaitse, säilitamine ja lisaväärtuse andmine (eelarve 7 milj. €): kultuuripärandi ja kultuurikeskkonna kaitse, kultuuripärandi ennetava kaitse meetmed, saavutatud tulemuste aktiivne tutvustamine ning väljatöötatud tehnoloogiate siirdamine ohustatud kultuuripärandit omavatesse riikidesse.

Eriti rõhutatakse Vahemere äärsete maade kaasamise vajadust. Oluliseks komponendiks on teadlaste, konservatorite, restauraatorite, tööstusettevõtete ja väikese ning keskmise suurusega ettevõtete vaheline

koostöö.

6.3.3. Tehnoloogia hindamine, kontrollimine ja katsetamine (eelarve 5 milj €): protsesside, tehnoloogiate ja toodete keskkonnariskide ja olelusküklite hindamise meetodid ja vahendid; loomkatsetele alternatiivi leidmine kemikaalide ohutuse hindamiseks, toetus säästva keemia, veevarustuse ja heitveekäitlusega seotud platvormidele; Euroopa tulevase keskkonnatehnoloogia kontrolli- ja katsetamisprogrammi teaduslikud ja tehnoloogilised aspektid.

Nimetatud teemad eeldavad väikese ja keskmise suurusega ettevõtete aktiivset osalemist projektides.

6.4. Maapinna kaugeire ja hindamise vahendid säästvaks arenguks

6.4.1. Maapinna ja ookeani kaugeire süsteemid ja jälgimise meetodid keskkonna ja säästva arengu heaks (eelarve 21 milj €): kaasa aitamine seiresüsteemide arendamisele ja integreerimisele keskkonna- ja säästvuskuimuste osas GEOSSi raames; süsteemide koostalitlusvõime ja teabe optimeerimine keskkonnanähtuste mõistmiseks, kujundamiseks ja prognoosimiseks globaalsel tasandil, rahvuslike maapinna kaugeire programmide omavaheline koordineerimine koostöömõjude ja jätkusuutlikkuse saavutamiseks, seirejaamade ülemaailmse võrgustiku loomine, maapinna vaatlusandmete kasutamise laiendamine tervihoiu suunas, Euroopa osaluse suurendamine globaalsetes seiresüsteemides.

Antud teemade hulgas on regionaalses huviorbiidis Aafrika ning georessursside (põhjavesi, energia, toorained ja mineraalid) infosüsteemi loomine selle kontinendi jaoks. Infosüsteemi aluseks on nii Aafrika riikide endi kui rahvusvaheliste ja Euroopa organisatsioonide poolt kogutud materjalid, mis peaksid muutuma eelkõige Aafrika riikide jaoks kättesaadavaks. Projektimeskonda on kindlasti vaja kaasata vastavat kompetentsi omavaid partnereid Aafrikast

6.4.2. Prognoosimismeetodid ja hindamisvahendid säästvaks arenguks arvestades seire erinevaid mastaape (eelarve 11 milj. €): poliitika mõju hindamine maakasutusele ja majandustegevusele, sh rahvusvahelise koostöö partner-riikides, tulemuste taandamine üldiselt üksikule, majanduse/keskkonna/ühiskonna vahelised modelleerimisseosed, alusteadmiste ja meetodite arendamine säästvuse mõju hindamiseks sellistes põhivaldkondades nagu maakasutus ja merenduskuimused; säästvate tarbimisharjumuste propageerimine, kliimamuutustega seotud sotsiaalsed ja majanduslikud pinged, säästvate tarbimisharjumuste propageerimine ning ühiskonna kaasamine säästva arenguga seotud küsimuste lahendamisse.

6.5. Horisontaalsed tegevused

6.5.1. Infolevi ja horisontaalsed tegevused (eelarve 3 milj €): rahvuslike kontaktpunktide vahelise koostöö toetamine, üksteise kogemustest õppimine ja edulugude tutvustamine laiemale ringile, ühiste infoürituste, partnerlusürituste ja koolituste korraldamine, alles alustavate kontaktsikute kiire 'järeleaitamine'. Projektitaotluses võivad osaleda ainult ametlikult määratud kontaktorganisatsioonid. Sisuliselt on projektis osalemine rahvuslikele kontaktpunktidele kohustuslik. Osalemisest loobumise soovi peab esitama kirjalikult ning vastav põhjendus peab kajastuma ka esitatavas projektitaotluses. Initsiatiivi eesmärgiks on rahvuslike kontaktpunktide poolt pakutava teenuse kvaliteedi tõstmine..

Projektide finantseerimiseks	200 Meurot
Üldise iseloomuga tegevused (täpsemalt allpool)	16.1 Meurot
Muud tegevused: • Projektide hindamise kulu (2 Meurot) • Programmi mõju hindamine (0.3 Meurot) • Infolevi (0.6 Meuro)	2.9 Meurot
Kokku:	219 Meurot

Keskkonnale eraldatud eelarve 2007. aastaks jaguneb järgmiselt:

Üldise iseloomuga tegevused hõlmavad CORDISE (0,4M€) ja EUREKA (0,05M€) kulusid, COST (1,8M€) ja ERA-NET (3,9 M€) skeeme ning riskifondi (9,95M€).

Järgnevatel lehekülgedel avaldatavad tabelid annavad ülevaate 1. projektikonkursil avanevates teemades.

Tabelites on kasutatud järgmisi lühendeid:

- Koostööprojektid, - CP
- Koostööprojektid, väikese ja keskmise suurusega fookuseeritud teadusprojektid – SMFP
- Koostööprojektid, suuremahulised integreeritud projektid - IP
- Koordineerimis- ja toetavad tegevused (koordineerimis tegevus) – CSACA
- Koordineerimis- ja toetavad tegevused (toetav tegevus) – CSASA
- Mingile kindlale sihtgrupile suunatud uuringud - CSO

7 r p

keskkond

Tegevus / valdkond	Teema	Finantseerimiskeem	Komisjoni panuse täpsustus milj.eur
Tegevus 6.1. . Kliimamuutus, reostus ja ohud			
Alamtegevus 6.1.1. Surve kliimale ja keskkonnale			36
1.1.1.	ENV.2007.1.1.1.1. Termohaliinse tsirkulatsiooni stabiilsus	Koostööprojektid - IP	4 - 10
1.1.2.	ENV.2007.1.1.2.1. Suurlinnad, õhukvaliteet ja kliima	Koostööprojektid - SMFP	
1.1.3.	ENV.2007.1.1.3.1. Ookeani hapestumine ning selle tagajärjed	Koostööprojektid - IP	
1.1.5.	ENV.2007.1.1.5.1. Kliimamuutuste mõju ning kohanemisstrateegiad veepoliitikates	CSACA või CSASA	
1.1.5.	ENV.2007.1.1.5.2. Kliimamuutuste mõju ohustatud mägipiirkondadele	Koostööprojektid - IP	
1.1.5.	ENV.2007.1.1.5.3. Möödunud ja tulevaste kliimamuutuste mõju Lõuna-Ameerikas asuva Prana-Plata jõe vesikonnale	Koostööprojektid - SMFP	
1.1.6.	ENV.2007.1.1.6.1. Kliimamuutuste kogumaksumus	Koostööprojektid - SMFP	
1.1.6.	ENV.2007.1.1.6.2. Veeringes toimuvate muutuste ja nende äärmuslike avaldumisvormidega seotud kohanemis- ja tõrjemeetmete efektiivsus	Koostööprojektid - SMFP	
1.1.6.	ENV.2007.1.1.6.3. Kliimapoliitika mõju ja reageerimine maakasutusele ja ökosüsteemidele Euroopas	Koostööprojektid - SMFP	
1.1.6.	ENV.2007.1.1.6.4. Kliimamuutuste alaste uurimistulemuste kasutamine ja levitamine ning nende ühiskonna poolne mõistmine	CSASA	
Alamtegevus 6.1.2. Keskkond ja tervis			19
1.2.1.	ENV.2007.1.2.1.1. Siseõhu saastatud Euroopas: päevakorda kerkiv keskkonnaküsimus	Koostööprojektid - SMFP	
1.2.1.	ENV.2007.1.2.1.2. Keskkonnategurid ja nende mõju sigivusele ja arengule	Koostööprojektid - SMFP	
1.2.2.	ENV.2007.1.2.2.1. Inimeste biomonitoringu alane Euroopa võrgustik	Tippkeskuste võrgustik	
1.2.2.	ENV.2007.1.2.2.2. Õhusaaste alane Euroopa kohort	Koostööprojektid - IP	
1.2.2.	ENV.2007.1.2.2.3. Põua ja kõrbestumise mõju tervisele, sh sotsiaal-majanduslikud aspektid	Koostööprojektid - SMFP	
1.2.3.	ENV.2007.1.2.3.2. Geoinfosüsteemid keskkonna ja tervise alaste uuringute toetuseks	CSACA	
Alamtegevus 6.1.3. Looduslikud riskitegurid			13
1.3.1.	ENV.2007.1.3.1.1. Tormioht Euroopas	Koostööprojektid - SMFP	
1.3.2.	ENV.2007.1.3.2.1. Raamistik ohustatuse paremaks hindamiseks	Koostööprojektid - SMFP	
1.3.3.	ENV.2007.1.3.3.1. Vulkaaniohu hindamine ja maandamine	Koostööprojektid - SMFP	
1.3.3.	ENV.2007.1.3.3.2. Laviinide prognoosimise, riskide kaardistamise ja hoiatamise ühtlustamine	Koostööprojektid - SMFP	
1.3.3.	ENV.2007.1.3.3.3. Põudadega Euroopale kaasnevate riskide uurimine	CSACA või CSASA	
1.3.4.	ENV.2007.1.3.4.1. Euroopa liitohtude andmebaasi analüüsimine	CSASA	

7 r p

keskkond

Tegevus / valdkond	Teema	Finantseerimiskeem	Komisjoni panuse täpsustus milj. eur
Tegevus 6.2. Ressursside säästev majandamine			
Alamtegevus 6.2.1. Looduslike ja inimese loodud ressursside ning bioloogilise mitmekesisuse kaitse ja säästev majandamine			26
2.1.2.	ENV.2007.2.1.2.1. Veekogude ökoloogilise seisundi hindamine	Koostööprojektid - IP	
2.1.2.	ENV.2007.2.1.2.2. Vesikondi puudutavad riikide vahelised ühisalgatused kui vahend Euroopa Liidu algatuste elluviimiseks	Koostööprojektid - SMFP	
2.1.2.	ENV.2007.2.1.2.3. Ajutiste (efemeersete) veekogude majandamine	Koostööprojektid - SMFP	
2.1.2.	ENV.2007.2.1.2.4. Integreeritud ressursside majandamine rahvusvahelise koostöö partnerriikides	CSASA	
2.1.3.	ENV.2007.2.1.3.1. Geograafiline läbilõige kõrbestumise küsimuste käsitlemisel	Koostööprojektid - IP	
2.1.4.	ENV.2007.2.1.4.1. Bioloogilise mitmekesisuse panus ökosüsteemi teenustesse	Koostööprojektid - SMFP	
2.1.4.	ENV.2007.2.1.4.2. Loodusressursside kasutamine: mõju bioloogilisele mitmekesisusele ning ökosüsteemi kaupadele ja teenustele	Koostööprojektid - SMFP	
2.1.4.	ENV.2007.2.1.4.3. Bioloogilise mitmekesisuse väärtused, säästlik kasutamine ja majandamine	Koostööprojektid - SMFP	
2.1.5.	ENV.2007.2.1.2.1. Linnakeskkonna aineringe ja ressursside optimeerimine linnastruktuuris	Koostööprojektid - SMFP	
Alamtegevus 6.2.2. Merekeskkonna majandamine			21
2.2.1.	ENV.2007.2.2.1.1. Täiustatud ökosüsteemide mudelite ja metodoloogiate väljatöötamine ressursside majandamiseks ja säästvaks kasutamiseks	Koostööprojektid - IP	
2.2.1.	ENV.2007.2.2.1.2. Oluliste meres elavate liikide ökoloogia	Koostööprojektid - SMFP	
2.2.1.	ENV.2007.2.2.1.3. Elupaikade ja meres elavate liikide vastastikune mõju süvameres ökosüsteemipõhise majandamise seisukohast	Koostööprojektid - IP	
2.2.1.	ENV.2007.2.2.1.4. Mere ökosüsteemi dünaamika muutuv keskkonnas	Koostööprojektid - IP	
2.2.1.	ENV.2007.2.2.1.5. Geofüüsikalised ja bioloogilised protsessid süvaookeanis	CSACA	
2.2.1.	ENV.2007.2.2.1.6. Eluprotsesside uurimine äärmuslikes keskkondades	CSACA	
2.2.1.	ENV.2007.2.2.1.7. Meretemaatikat puudutavale informatsioonile ligipääsu soodustamine	CSASA	
2.2.1.	ENV.2007.2.2.1.8. Kaasaaitamine mereteaduse ja erasektori vahelise koostöö parandamisele	CSASA	
2.2.1.	ENV.2007.2.2.1.9. Juurdepääs eelmistes raamprogrammides kogutud merd puudutavatele andmetele ning nende taaskasutamine	CSASA	

Tegevus / valdkond	Teema	Finantseerimiskeem	Komisjoni panuse täpsustus milj. eur
Tegevus 6.3. Keskkonnatehnoloogiad			
Alamtegevus 6.3.1. Keskkonnatehnoloogiad loodusliku ja kultuurkeskkonna jälgimiseks, stimuleerimiseks, kahjude ennetamiseks ja leevendamiseks, kohandamiseks, parandamiseks ja taastamiseks			38
3.1.1.	ENV.2007.3.1.1.1. Innovatiivsed tehnoloogiad ja teenused vee säästvaks kasutamiseks tööstuses	Koostööprojektid -IP	4 - 10
3.1.1.	ENV.2007.3.1.1.2. Tehnologiad mõõte- ja seirevõrgustike jaoks	Koostööprojektid - SMFP	
3.1.2.	ENV.2007.3.1.2.1. Mullastiku (digitaalseks) kaardistamiseks vajalike andmete kogumise tehnoloogiate väljatöötamine ja täiustamine	Koostööprojektid - SMFP	
3.1.2.	ENV.2007.3.1.2.2. Tehnologiate ja vahendite väljatöötamine mullastiku saaste hindamiseks ja maa-ala kirjeldamiseks, liikudes saastejärgsete probleemide säästva kõrvaldamise suunas	Koostööprojektid - SMFP	
3.1.3.	ENV.2007.3.1.3.1. Integreeritud jäätmekäitlus-tehnoloogiate väljatöötamine materjali ja energia taaskasutamise maksimeerimiseks / majapidamisjäätmete orgaanilise (niiske) fraktsiooni taaskasutamiseks	Koostööprojektid - IP	
3.1.3.	ENV.2007.3.1.3.2. Jäätmete sorteerimise uued tehnoloogiad	Koostööprojektid - SMFP	
3.1.3.	ENV.2007.3.1.3.3. Koostöövõrgustikud ja ettevalmistavad tegevused arengumaade vajadustele kohandatud kuluefektiivsete keskkonnaohutute jäätmekäitlustehnoloogiate ja teenuste väljatöötamiseks arvestades eesmärgiks seatud elutsükli	CSACA	
3.1.4.	ENV.2007.3.1.4.1. Koostöövõrgustikud ja ettevalmistavad tegevused elavhõbeda kasutamise kontrollimiseks tööstuslikes protsessides ja toodetes	CSACA	
3.1.5.	ENV.2007.3.1.5.1. Väikese ressursikasutusega hooned ja infrastruktuur	CSACA	
3.1.5.	ENV.2007.3.1.5.2. Hoonete sisekeskkonna toimeindikaatorid arvestades tervist, mugavust ja ohutust	CSACA	
Alamtegevus 6.3.2. Kultuuripärandi sh inimete elupaikade kaitse, säilitamine ja lisaväärtuse andmine			7
3.2.1.	ENV.2007.3.2.1.1. Kahjustuste hindamine, diagnostika ja seire kultuuripärandi ennetavaks kaitseks ja hooldamiseks	Koostööprojektid - SMFP	
3.2.2.	ENV.2007.3.2.2.2. Kultuuripärandiga seotud tulemuste konsolideerimine ja levitamine	CSASA	
Alamtegevus 6.3.3. Tehnologiate hindamine, kontrollimine ja katsetamine			5
3.3.1.	ENV.2007.3.3.1.1. In-silico meetodid ohu, ohutuse ja keskkonnariskide hindamiseks	Koostööprojektid - SMFP	
3.3.1.	ENV.2007.3.3.1.2. Pikaajalise teadustegevuse strateegia defineerimine loomkatsete täielikuks asendamiseks korduvdoosi süsteemse mürgisuse tõttu	CSACA	

7 r p

keskkond

Tegevus / valdkond	Teema	Finantseerimiskeem	Komisjoni panuse täpsustus milj. eur
Tegevus 6.4. Maapinna kaugseire ja hindamise vahendid säästvaks arenguks			
Alamtegevus 6.4.1. Maapinna ja ookeani kaugseire süsteemid ja jälgimise meetodid keskkonna ja säästva arengu heaks			21
4.1.1.	ENV.2007.4.1.1.1. Süsinikuringe jälgimine globaalsel tasandil	CSACA	
4.1.1.	ENV.2007.4.1.1.2. Panustamine bioloogilise mitmekesise globaalse seire süsteemi	Koostööprojektid - SMFP	
4.1.2.	ENV.2007.4.1.2.1. Rahvuslike maapinna kaugseire programmide koordineerimine nende pikaajalise integreerimise ja jätkusuutlikkuse saavutamiseks	CSACA	
4.1.2.	ENV.2007.4.1.2.2. Panustamine ülemaailmse seismilise ohu in-situ vaatluskeskuste võrgustiku arendamisse	Koostööprojektid - SMFP	
4.1.2.	ENV.2007.4.1.2.3. Teaduslike andmete ja informatsiooni levitamine ning edastamine	CSASA	
4.1.3.	ENV.2007.4.1.3.1. Maapinna vaatlusandemete kasutamine keskkonna ja tervishoiu alastes uuringutes	CSASA	
4.1.3.	ENV.2007.4.1.3.2. Ookeani veemassi ja merepõhja seire	Koostööprojektid - SMFP	
4.1.3.	ENV.2007.4.1.3.3. Globaalse mullastiku seire süsteemi väljaarendamine	Koostööprojektid - SMFP	
4.1.4.	ENV.2007.4.1.4.1. Georessursside infosüsteem Aafrika jaoks	CSASA	
4.1.4.	ENV.2007.4.1.4.2. Veeressursside haldamiseks vajaliku seiresüsteemi täiustamine	Koostööprojektid - SMFP	
4.1.4.	ENV.2007.4.1.4.3. GEONETCast rakendused arengumaade jaoks	CSASA	
4.1.5.	ENV.2007.4.1.5.1. GEO sekretariaadi 2007. aasta tegevuste toetamine	Kindlaksmääratud grandisaaja	
Alamtegevus 6.4.2. Prognoosimismeetodid ja hindamisvahendid säästvaks arenguks arvestades seire erinevaid mastaape			11
4.2.1.	ENV.2007.4.2.1.1. Poliitikate mõju multifunktsionaalsele maakasutusele ja majandustegevusele analüüsi tulemuste regionaalsele ja kohalikule tasandile taandamise metodoloogiad	Koostööprojektid - SMFP	Kuni 2
4.2.1.	ENV.2007.4.2.1.2. Täiustatud vahendid säästva arengu osa analüüsimiseks EL finantsperspektiivi (2008-2009) ümbervaatamisel	Koostööprojektid - SMFP	Kuni 2
4.2.1.	ENV.2007.4.2.1.3. Säästva arengu poliitikate mõjud hindamise vahendid rahvusvahelise koostöö partnerriikides	Koostööprojektid - SMFP	Kuni 2
4.2.2.	ENV.2007.4.2.2.1. Majandusliku suutlikkuse põhiliste indikaatorite ühendamine säästva arengu eesmärkidega		
	Koostööprojektid - SMFP	Kuni 2	
4.2.3.	ENV.2007.4.2.3.1. Poliitikal säästvate tarbimisharjumuste propageerimiseks	Koostööprojektid - SMFP	Kuni 2
4.2.3.	ENV.2007.4.2.3.2. Ühiskonna kaasamine säästva arengu alastesse uuringutesse	CSO ja CSACA või CSASA	

Tegevus/valdkond	Teema	Finantseerimisskeem	Komisjoni panuse täpsustus milj. eur
Tegevus 6.5. HORISONTAALSED TEGEVUSED			
Alam-tegevus 6.5.1. Infolevi ja horisontaalsed tegevused			
5.1.1	ENV.2007.5.1.1.3.1. Kontaktpunktide vaheline rahvusvaheline koostöö	CSACA	3

Keskkonnaprojektide võimalikest eelarvemahtudest rääkides tuleks silmas pidada, et suurte koostööprojektide (IP) ja tippkeskuste võrgustike puhul jääks Euroopa Komisjonilt küsitav raha 4–7 milj. € vahele, väikese ja keskmise suurusega koostööprojektidel 2–3,5 milj. € vahele, koordineerimis- ja toetavad tegevused ei ületaks grandis küsimisel 2 milj.€ ning mingile kindlale sihtgrupile suunatud uuringud jääksid samuti 2 milj. € piiridesse. Antud numbrid võivad konkursiti ja ka konkreetsete teemade puhul erineda, st Euroopa Komisjon võib tekitada täiendavaid piiranguid või anda mõnele teemale suuremaid võimalusi. Käesoleval konkursil on seatud näiteks 2 milj € ülempiir nendele väikese ja keskmise suurusega koostööprojektidele, mis esitatakse alam-tegevus 6.4.2 alla (Prognoosimismeetodid ja hindamisvahendid säästvaks arenguks arvestades seire erinevaid mastaape). Lubatud eelarve piiridesse jäämine on üks projektitaotluse hindamise kriteeriume, mille ületamisel lükatakse taotlus kõrvale kui tingimustele mittevastav.

Lisaks temaatilisele konkursile on avatud ka ERA-NET ja ERA-NET PLUS konkurss. 2007. aasta projektitaotluste esitamise tähtaeg on 31. juuli 2007 ning see hõlmab kõiki valdkondi. Kogueelarve on 28,9 milj. €. Keskkonna teemadest avanevad 6.1.2. Keskkond ja tervis ning 6.3.2 Kultuuripärandi sh inimeste elupaikade kaitse, säilitamine ja lisaväärtuse andmine, millele on planeeritud kokku kuni 4 milj. €. Lisaks on avatud horisontaalsed teemad – ERA-NET materiaalse kultuuripärandi säilitamiseks ning keskkonna ja tervishoiu alaseid rahvuslikke programme ühendav keskkond ja tervis

Esimesele projektikonkursile laekunud taotluste hindamisel kasutatakse ainult üheastmelist hindamist, mis tähendab, et konkursi tingimustes märgitud tähtjaks tuleb esitada lõplik taotlus. Teatavasti kasutati 6. raamprogrammis suuremate projektide puhul ka kaheastmelist hindamist, mille puhul esitati esimesse hindamisvooru vaid maksimaalselt 20 leheküljeline eeltaotlus, mille käigus valiti välja need, kellel oli võimalus vormistada lõplik taotlus ja konkureerida teises hindamisvoorus.

Kõik keskkonna prioriteedi teemad on avatud ka nn koostööpartner-riikidele ehk kõigile neile, kes ei ole ei Liikmesriik ega 7. raamprogrammiga assotsieerunud riik.

Mõnede teemade puhul on tööprogrammis selliste riikide kaasamise olulisus eraldi välja toodud, mida tuleks käsitleda kui tungivat soovitusi nende kaasamiseks. Sama kehtib ka väikese ja keskmise suurusega ettevõtete ning konkreetsete regioonide partnerite kohta.

Euroopa Komisjon on mõistnud järjepidevuse tähtsust ja seetõttu peetakse oluliseks eelnevates raamprogrammides tehtud projektide edasiarendamist või nende jooksul kogutud andmete ja loodud andmebaaside kasutamist ning täiendamist tulevastes projektides. Seega peaks projektitaotluse ettevalmistamise perioodi planeerima ka sellist aega, mil tutvutakse põhjalikult senitehtuga. Lisaks parema lähtepositsiooni saavutamisele hoiab selline eeltöö ära ka juba tehtu kordamist.

Mida rohkem projektides osaletakse, seda suurem professionaalsus ja kirjutamise oskus saavutatakse. Siiski tagab parima kursisoleku projektitaotluste hindajaks (eksperdik) olemine, milleks on vaja eelnevalt registreeruda CORDISes olevat on-line vormi kasutades, samuti osalemine temaatilistes võrgustikes ja erialakonverentsidel. Senini on Eesti teadlased osalenud projektide hindamisel väga tagasihoidlikult.

Maria Haabicht

SA Archimedes Teaduskoostöö keskus

Väike Turu 8, Tartu

Telefon: 7300 327

E-post: mari@archimedes.ee

Teema 3: Info- ja kommunikatsioonitehnoloogiad

Järg leheküljele 13

7RP IKT - tulevased ja kujunemisjärgus tehnoloogiad (FET Open)

Konkursikutse tunnus: FP7-ICT-2007-C

Tähtajad:

* Taotlusi võib esitada pidevalt

* Taotlusi STREP puhul tuleb esitada kahes järgus

* Taotluste vastuvõtmist alustatakse 6. märtsist 2007

* Konkursi sulgumistähtaeg on 31. detsember 2008 kl 17:00 (Brüsseli aja järgi)

Infopaketi allalaadimine: FP7-ICT FET-Open

http://cordis.europa.eu/fp7/dc/index.cfm?fuseaction=UserSite.CooperationDetailsCallPage&call_id=12

7RP IKT - tulevased ja kujunemisjärgus tehnoloogiad (FET Open)

Eesmärk	Teema	Rahastamisskeem	Eelarve mln EUR
Tulevased ja kujunemisjärgus tehnoloogiad			
	ICT-2007.8.0 Tulevased ja kujunemisjärgus tehnoloogiad	CP (STREP ainult), CSA (CA ainult)	**

** Eelarve kujuneb vastavalt edukalt esitatud taotlustele

Sihotstarbelised eriprojektid: STREP-taotlused

STREP-taotlused tuleb esitada kahes osas: esimene on lühitaotlus (short proposal), see on anonüümne taotlus maksimaalselt viiel leheküljel, mis kirjeldab töö põhilisi eesmärke.

Kui lühitaotlus osutub edukaks, siis taotlejad kutsutakse esitama täistaotlust (full proposal), mis tuleb esitada lõpptähtajaks (cut-off date).

Ülevaade STREP-taotluste etappidest ja tähtaegadest

Partii	STREP lühitaotluste esitamise perioodi algus	STREP lühitaotluste esitamise tähtaeg	STREP täistaotluste esitamise tähtaeg	Koordinatsioonitegevuste (CA) taotluste esitamise tähtaeg
1	6/3/2007	3/5/2007	4/9/2007 17:00	4/9/2007 17:00
2	4/5/2007	4/9/2007	8/1/2008 17:00	8/1/2008 17:00
3	5/9/2007	8/1/2008	6/5/2008 17:00	6/5/2008 17:00
4	9/1/2008	6/5/2008	2/9/2008 17:00	2/9/2008 17:00
5	7/5/2008	2/9/2008	31/12/2008 17:00	31/12/2008 17:00
6	3/9/2008	31/12/2008	Planeeritud on tähtaja pikendamine üle 31/12/2008	Planeeritud on tähtaja pikendamine üle 31/12/2008

Teised toetused

IKT toetab ka teisi tegevusi, nagu CORDISe teenused, EUREKA liikmelisus, COST programm ja ERA-NET ühistegevused. Vastav toetuste eelarve eurodes on järgmine:

CORDIS	2 089 730
EUREKA	238 826
COST	8 955 986

Lisainfo ja konsultatsioon

Info IKT programmi kohta leiate CORDISest aadressil: <http://cordis.europa.eu/fp7/ict/>

Samas on viidad kõigile olulistele IKT lehtedele, sealhulgas avatud projektikonkursside lehele.

Lisainfo saamiseks pöörduge sihtasutusse Archimedes.

Aavo Kaine

7RP Info- ja kommunikatsioonitehnoloogiaste programmi konsultant

SA Archimedes, Teaduskoostöö keskus

aavo@archimedes.ee

tel 730 0329

Teema 8: Sotsiaalmajandus ja humanitaria

Sotsiaal- ning humanitaarteaduste toetamine pole kunagi olnud raamprogrammide rahastuse esikümnes. Sellele vaatamata on eelarved raamprogrammide jooksul märkimisväärselt kasvanud.

Esmakordselt raamprogrammide ajaloos on seekord programmi pealkirjas mainitud ka humanitaarteadusi.

Tabel 1. Sotsiaal- ja humanitaarteaduste alaste programmide eelarved läbi raamprogrammide

Raamprogramm	Programm	Eelarve (EUR)
4RP 1994-1998	TSER	13 mln
5RP 1998-2002	IHP	165 mln
6RP 2002-2006	Kodanikud ja valitsemine...	245 mln
	SSH	610 mln
7RP 2007-2013	Võimalused saada rahastatud teistest 7RP programmidest	3 miljardit

Teemad ja eelarve 2007. aastal

Esimene konkursikutse avaldati Euroopa Liidu Teataja C-seerias 22. detsembril 2006. a. (Konkursikutse ELi teadusuuringute, tehnoloogiaarenduse ja tutvustamistegevuse seitsmenda raamprogrammi ning Euratomi tuumaenergiaalase teadus- ja koolitustegevuse seitsmenda raamprogrammi esialgsete tööprogrammide raames. EL Teataja 2006/C 316/10, lk 26-27)

Kogu infopaketti (tööprogrammi tekst, tööprogrammi juures olevad juhised ning lisad, juhised taotlejale, üldandmed 7RP kohta jne) saab alla laadida: http://cordis.europa.eu/fp7/dc/index.cfm?fuseaction=UserSite.CooperationDetailsCallPage&call_id=39

Programm jaguneb seitsmeks suuremaks teemaks, mille all omakorda on kitsamad valdkonnad ning alateemad. 2007. aastal toimub kaks konkursivooru – esimene, tähtajaga 10. mai, teine – 29. november. Esimese aasta eelarve on 58,5 miljonit eurot.

Esimese aasta projektid kuuluvad peamiselt kolme rahastuskeemi alla:

1. Koostöö alased tegevused, mis omakorda jagunevad

- Väikese või keskmise mahuga teadusprojektid (FRP), kus projekti keskmine eelarve on 500 000 kuni 1,5 miljonit eurot.
- Suuremahulised integreeritud projektid (IP), kus projekti keskmine eelarve on 1,5 kuni 4 miljonit eurot.

Konsortsiumi koosseisus peab olema minimaalselt 3 osalejat EL või assotsieerunud riigist.

2) Koordinaatsiooni- ja toetustegevused (SCA),

kus projekti keskmine eelarve on 2–3 miljonit eurot neljaks

aastaks. Projekti võib esitada üks organisatsioon.

3) Spetsiaalsete gruppide heaks suunatud uuringud (SICA),

kus projekti keskmine eelarve võib olla kuni 1 miljon eurot. Konsortsiumi koosseisus peab olema kas vähemalt kolm kodanikeühiskonna organisatsiooni kolmest liikmesriigist või assotsieerunud riigist ehk siis üks Euroopa Liidus või assotsieerunud riikides loodud kodanikeühiskonna organisatsioon võrgustik, mis koondab vähemalt kolme organisatsiooni. Lisaks sellele peavad konsortsiumis olema teadusorganisatsioonid.

Järgnev loetelu annab lühiülevaate neist teemadest, kuhu oodatakse taotlusi 2007. aasta jooksul.

Iga teema lõpus on sulgudes ära toodud, millises konkursivoorus (1 või 2) taotlusi oodatakse ning millist rahastuskeemi kasutatakse.

1. Majanduskasv, tööhõive ning konkurents teadmispõhises ühiskonnas (21 milj EUR)

Teadmiste muutuv roll

Eeldatakse, et siia esitatud projektid parandavad arusaamist teadmiste muutuvast rollist seoses majanduskasvu, tööhõive ning konkurentsiga Euroopas.

Teemad:

- Teadmiste, majanduskasvu ning sotsiaalse heaolu vastastikune mõju (2, IP)
- Mittemateriaalne investering ja innovatsioon Euroopas (1, FRP)
- Rahvusvahelistumise mõju Euroopa teadus- ja innovatsioonisüsteemidele (1, FRP, SICA)

Struktuursed muutused Euroopa teadmispõhises majanduses ning ühiskonnas

Esmärgiks on arendada ning paremaks muuta arusaamist Euroopas toimuvatest struktuursetest muutustest ning neid toetavatest sotsiaal-majanduslikest, demograafilistest jt dünaamikatest.

Teemad:

- Globaliseerumine ning selle vastastikune toime Euroopa majandusega (2, IP)
- Teenustepõhises majanduses toimuvate arengute mõjud Euroopa majandusele ning ühiskonnale (1, FRP)
- Rahanduse roll Euroopa majanduskasvus, tööhõives ning konkurentsivõimes (1, FRP)

Poliitikate sidususe ja koordineerimise tugevdamine Euroopas

Teemad:

- Makromajanduse poliitika, selle vastastikune toime ning koordineerimine teiste poliitikatega (2, FRP)

2. Majanduslike, sotsiaalsete ja keskkonna eesmärkide kombineerimine Euroopa perspektiivis (21 milj EUR)

Sotsiaal- majandusliku arengu trajektoorid

Teemad:

- Erinevate sotsiaalsete mudelite analüüs, võrdlus ning hindamine keskmises ning pikemaajalises perspektiivis (2, FRP, CSA)
- Jätkusuutliku arengu erinevate aspektide vahelised kompromissid ja sünergiad (1, FRP, CSA)
- **Poliitikate ning sotsiaal-majanduslike prognooside hindamise vahendite arendamine ning rakendamine (2, IP)**
  - „Sõejärgset” ühiskonda kujundavad sotsiaal-majanduslikud tegurid ning tegijad (2, FRP)

Regionaalne, territoriaalne ning sotsiaalne sidusus

Eesmärk on näidata laiemate majanduslike, sotsiaalsete, keskkonna ning kultuuriliste muutuste kontekstis regionaalse ja sotsiaalse sidususe ning regionaalse ning linnaarengu ees seisvaid väljakutseid ja võimalusi.

Teemad:

- Regionaalse arengu väljakutsed rahvusvahelises kontekstis (2, FRP, CSA)
- Ühtse põllumajanduspoliitika reformide mõju Euroopa maamajandusele (1, FRP)
- Linnade sotsiaalne platvorm ning sotsiaalne sidusus (1, CSA)

3. Peamised trendid ühiskonnas ning nende tulemid (18 milj EUR)

Viimase 50 aasta jooksul on toimunud olulised muutused inimeste elulaadis, nende väärtushinnangutes. Muutunud on ka demograafiline situatsioon Euroopas – elanikkonna vananemine, madal sündimus ning immigratsiooni kasv on sellest vaid osake.

Demograafilised muutused

Eesmärgiks on uurida ühiskonnas toimuvaid muudatusi (elanikkonna vananemine, madal sündimus, migratsioon) ning tuvastada poliitilised meetmed, mis aitaksid neid probleeme lahendada

Teemad:

- Demograafiliste muutuste mõju Euroopas (1, FRP, CSA)
- Sündimust mõjutavad tegurid Euroopa Liidus (1, FRP, CSA)
- Migratsioon (1, FRP)
- Ühiskonnas toimivad trendid ja elustiilid
- Noorsugu ning sotsiaalne kõrvalejätetus (1, FRP, CSA)

Kultuuride vastastikune toime rahvusvahelises perspektiivis

Eesmärgiks on uurida Euroopa ühiskonda seoses tema kasvavalt mitmetahulise kultuurilise tagamaaga (multikultuursus, kultuuri vastastikune toime, kultuuri side integratsiooniga, tolerantsus, rassism, ksenofoobia).

Teemad:

- Kultuuri vastastikune toime ning multikultuursus Euroopa ühiskondades (1, FRP)

4. Euroopa maailmas (18 milj EUR)

Maaailma regioonide vastastikune toime ning uute „mängijate” tõus maailma majandusareenile on mõjutanud nii majandust, poliitikat, kultuuri kui ka sotsiaalset struktuuri. Uued geopoliitilised suhted, konfliktid ning ohud on samuti uued nähtused tänapäeva maailmas.

Maailma regioonide vastastikune toime ja sõltuvus ning selle tulemid

Eesmärgiks on uurida erinevate maailma regioonide omavahelisi suhteid ning nende suhete ajaloolisi juuri ning lähemalt tundma õppida selle taga olevaid liikumapanevaid jõude.

Teemad:

- Euroopa roll globaalse majanduse juhtimises (1, IP)
- Arenguteede ajaloolised ja võrdlevad vaatenurgad ning nende mõju Euroopale (2, FRP, CSA)

Konfliktid, rahu ning inimõigused

Eesmärgiks on tõsta Euroopa rolli konfliktide ennetamisel ning õigussüsteemi edasiarendamisel.

Teemad:

- Konfliktid ja rahu (1, FRP, SICA)
- Seaduste moodustumine ning inimõiguste kaitse riigi, Euroopa ning rahvusvahelisel tasandil (1, FRP, SICA)

Euroopa muutuv roll maailmas

Eesmärgiks on täiustada arusaama Euroopa muutuvast rollist maailma asjade kujundamisel ning ka sellest, kuidas seda näevad inimesed väljaspool Euroopat.

Teemad:

- Vaade Euroopale väljastpoolt (2, FRP)
- Multilateraalsus ning Euroopa Liidud uued välissuhted (2, FRP)

5. Euroopa Liidu kodanik (milj EUR)

Teemaks kodanike aktiivne osalemine otsuste tegemisel, efektiivne ja demokraatlik juhtimine. Samuti Euroopa mitmekesisus – kultuur, institutsioonid, õigussüsteem, ajalugu, keeled ning väärtused.

Osalemine ja kodakondsus Euroopas

Teemad:

- Demokraatlik “omand” ning osalemine (2, FRP, SICA)
- Kodakondsuse ümberhindamine Euroopa Liidus (1, FRP)

Mitmekesisus Euroopas

Teemad:

- Ajalood ja identiteedid – rahvuslike ning Euroopa identiteetide selgitamine (1, FRP)
- Loomingulisus, kultuur ja demokraatia (1, FRP)

6. Sotsiaal-majanduslikud ja teaduse indikaatorid (11,8 milj EUR)

Sihiks on saavutada sügavam arusaam indikaatorite kasutamisest poliitika kujundamisel ning rakendamisel, samuti teha ettepanekuid indikaatorite ning nende kasutamise meetodite täiustamisel.

Indikaatorite kasutamine poliitikas

Teemad:

- Indikaatorite kasutamise hetkeseis (1, FRP)

Vajadused uute täiustatud ning sobivamate indikaatorite järele

Teemad:

- Poliitikate mõju hindamise paremaks muutmise teed (1, FRP)

Sätted, mis on ametlike statistikate aluseks

Siht on teha ametlik statistika kättesaadavamaks ning poliitikate kujundamise jaoks enam kvaliteetsemaks ning vajadustele vastavamaks

Teemad:

- Spetsiaalsed statistika alased küsimused (1, FRP, CSA)

Indikaatorite ning nendega seotud lähenemiste kasutamine teaduspoliitika ning -programmide hindamisel

Teemad:

- Modelleerimine ning võrgustiku analüüs (1, FRP)

7. Tulevikuseire alased tegevused (10,2 milj EUR)

Euroopa teadusruumi tulevikuvision

Teemad:

- Euroopa Teadusruumis
- Väljaspool Euroopa Teadusruumi

Nendel teemadel kuulutatakse välja avalik hange, kasutatakse ka ekspertide gruppe.

Teadustegevus ning Lissaboni strateegia

Teemad:

- Turuliidrid ning teaduse ja tehnoloogia alane spetsialiseerumine Euroopas
- Kuulutatakse välja avalik hange, kasutatakse ka ekspertide gruppe.

Euroopa teaduse ja tehnoloogia alaste võtmetegijate tulevikudünaamikad

Teemad:

- Ülikoolide tulevik
- Kasutatakse ekspertide gruppe.

Nn Sinise taeva uuringud (Blue Sky Research) alles tekkivates küsimustes, mis mõjutavad Euroopa teadust ja tehnikat

Teemad:

- Nn sinise taeva uuringud (Blue Sky Research) alles tekkivates küsimustes, mis mõjutavad Euroopa teadust ja tehnikat (2, FRP)

Vastastikune õppimine ja koostöö

Teemad:

- Vastastikune õppimine ja koostöö (2, CSA)

Strateegiliste tegevuste toetamine

nendes valdkondades, mis on seotud kõigi teemadega.

Siaa kuuluvad:

- uudse lähenemisega projektid, millega tööprogrammis pole arvestatud, kuid mis tuleviku aspektist võivad väga vajalikuks osutuda;
- rahvusvahelist koostööd hõlmavad projektid;
- tegevused, mis toetavad uurimistulemuste levitamist;
- projektid, mis hindavad sotsiaal- ja humanitaarteaduste mõju;
- ERA-NET ja ERA-NET Plus projektid;
- nn Euroopa sotsiaalmajanduslike- ja humanitaarteaduste observatooriumi asutamine.

Sotsiaal- ja humanitaarteadlaste võimalused osaleda teistes 7RP programmides

Koostöö

- Tervis
  - Inimarengu ning elueaga seotud teemad. Tervishoiu temaatika ning selle seotus rahvuste eripäraga.
- Toit
  - Bioloogiliste ressursside säästlik tootmine ning

kasutamine. Toidu seos tervise ning heaoluga.

- IKT
  - IKT kasutamine sotsiaal- ja humanitaarteadustes. IKT roll sotsiaalsete vajaduste rahuldamisel
- Energia
  - Vesinikukütus, sellega seotud sotsiaalmajanduslikud tegevused poliitiliste otsuste tegemiseks
  - Energiapoliitika kujundamine – vajadus välja töötada vahendid, meetodid ning mudelid, et hinnata energiatehnoloogiatega seotud majanduslikke ning sotsiaalseid küsimusi
- Keskkond
  - Kliimamuutused, saaste ning riskid (keskkond ja tervis, linnakeskkond)
  - Looduslikud ohud (selle ühiskondlikud mõjud)
  - Keskkonna tehnoloogiad – kultuuriväärtuste kaitse ning konserveerimine
  - Tehnoloogia hindamine, kontroll ning testimine (keskendumine turupotentsiaalile ning sotsiaalmajanduslikele aspektidele)
  - Maa jälgimise ning hindamise vahendid (nende seotud majanduse, keskkonna ja ühiskonnaga.
  - Ökosüsteemide ning sotsiaalmajanduslike süsteemide omavaheline toime).
- Transport
  - Muutused demograafias, elulaadis, sellest tingituna ühiskonna ootused transpordisüsteemile
- Julgeolek
  - Julgeoleku taastamine kriisi korral
  - Julgeolek ja ühiskond

Ideed

- Kontakt: Madis Saluveer madis@archimedes.ee

Inimesed

- Kontakt: Kristin Kraav kristin@archimedes.ee

Teadus ühiskonnas

- Kontakt: Terje Tuisk terje@archimedes.ee

Ülle Must

SA Archimedes Teaduskoostöö keskus

Väike Turu 8, Tartu

Telefon: 7300 330

E-post: ylle@archimedes.ee

Teema 9: Kosmos

Eelarve: 1,43 miljardit eurot (2007-2013), millest 2007. aastaks on ette nähtud 88,7 miljonit eurot. 2007. a positiivse hinnangu saanud projektid, mille rahastamiseks ei jätku sel aastal vahendeid, pannakse ootejärjekorda 2008. aastaks (vastav uus eelarve kuulutatakse sobival ajal välja).

2007. a kosmoseuringute projektikonkursi väljakuulutamisel on välja toodud kolm põhitegevuse valdkonda: 9.1.1-Euroopa ühiskonna teenistuses olevad kosmosepõhised rakendused, mille alateemadeks on: SPA.2007.1.1.01. Olemasoleva üleilmse keskkonna- ja turvaseire (GMES) andmebaaside ja süsteemide arendamine ning uute võimaluste kasutuselevõtt (rahastamisskeem: koostööprojektid, koordineerimis- ja toetustegevused). See tähendab uute tehnoloogiate ja teenuste väljatöötamist sellistel aladel nagu maapinna monitooring, merede (seisukorra) jälgimine, kriisilukorra hindamine. SPA.2007.1.1.02. Olemasolevatele GMES pilootteenustele uute kasutusvalade leidmine (koostööprojektid, tippkeskuste võrgustikud). Siinkohal on ette nähtud selliste koostööprojektide toetamine, mis keskenduvad kahele põhitegevusele: atmosfääri koostise hindamisele (selle jälgimine ja prognooside tegemine, võttes arvesse nii varasemaid kui ka praegusi andmeid) ja dünaamilisele jälgimisele ning julgeolekuga seotud infoteenuste pakkumisele.

9.2.1 Kosmose baasuuringute tugevdamine

Uuringud, et toetada kosmoseteadust ja -uuringuid, alateemaga SPA.2007.2.1.01. Kosmoseteadus (koostööprojektid, koordineerimis- ja toetustegevused). Antud valdkonnas on oodatud koostööprojektide raames ettepanekud parendamiseks Euroopa kosmoseteaduse erinevateks missioonideks valmisolekut ja eelkõige vahendite loomine, millega arhiveerida ja töödelda erinevatest allikatest pärinevat infot; parimate ekspertide kaasamine kosmose andmebaaside analüüsimiseks, millest kasvaksid välja innovatiivsed ja konkurentsivõimelised ideed ja ülesanded, kosmoseväärtuste kättesaadavuse tagamine teadlastele ja tehnoloogiaarendajatele ning veelgi parem andmevahetus teadusasutustega. Igati peaks paranema võimalus osaleda koostööprojektides ka nendel Euroopa riikidel, mis ei ole Euroopa Kosmoseagentuuri (ESA) liikmed. Vähemalt 80% kosmosest kogutud andmetest peaks jõudma andmetöötlusse.

9.2.2 Kosmose baasuuringute tugevdamine

Konkursikutse tunnus: FP7-SPACE-2007-

1. voozu projektikonkursside väljakuulutamine	22. detsember 2006
Projektitaotluste esitamise tähtaeg	19. juuni 2007, kell 17.00 Brüsseli kohaliku aja järgi
Projektitaotluste hindamine	august–september 2007
Esimeste edukate projektide koordinaatorite teavitamine ja kogu konsortsiumi istungile kutsumine	37.–38. nädal 2007
Koosolekud (edukate projektide diskussioon)	39. nädal 2007
Hindamiste summaarse raporti saatmine koordinaatoritele (initial information letter)	oktoober–november 2007
Komisjonipoolsed kutsed edukate projektide koordinaatoritele rahastamislaabirääkimiste alustamiseks	oktoober–november 2007
Teatiseid ebaedukatele taotlejatele	Alates novembrist 2007
Esimeste rahastamislepingute allkirjastamine	2007. a teisest kvartalist

Uuringud toetamaks kosmosetransporti ja võtmetehnoloogiaid, kahe alateemaga SPA.2007.2.2.01. Kosmosetehnoloogiad (koostööprojektid, koordineerimis- ja toetustegevused). Antud alateemas on eelistatud tegevused, mille eesmärgiks on tagada jätkusuutlike tootmistehnoloogiate üha kasvav areng, tagamaks Euroopa kosmoseuringute sõltumatust, kuna praegu ei toodeta siin veel paljusid vajalikke tehnoloogilisi komponente (näiteks Schottky diodid, mõned mikrokiibid jne). SPA.2007.2.2.02. Kosmosetransport (koostööprojektid, koordineerimis- ja toetustegevused). Uute, praegusega võrreldes oluliselt odavamate kosmosetranspordi innovatiivsete süsteemide ja komponentide väljaarendamine (näiteks uued vedelikud ja materjalid). Sellega seoses saaks suurema uue hoo sisse ka kosmoseuringud. Antud valdkonnas on väga oodatud uute EL riikide ja rahvusvaheliste organisatsioonide panus.

9.3.2 Põimuvad tegevused/seonduv koostöö alateemaga SPA.2007.3.2.01.

Rahvusvaheline koostöö NCPde seas (koordineerimis- ja toetustegevused). Antud alateema põhieesmärgiks on kosmosealaste NCPde kogemuste taseme kindlakstegemine ja omavahel jagamine (kogemuste analüüs, ühised tööseminarid, õppepäevad, koostöö, rahvusvaheline vahendustegevus). Erilist tähelepanu pööratakse uute NCPde koolitamisele, et nad kiiremini sulanduksid professionaalsesse seltskonda. Kõige sellega peaks kaasnema professionaalne üle-euroopaline NCPde võrgustik, mis omakorda aitab kaasa läbilöögivõimelisemate projektide kirjutamisele, uute soovijate aktiivsemale kaasalöömisele, ja kolmandate riikide projektides osalemise julgustamisele.

Lisainfo ja konsultatsioon

Info „Kosmos” programmi kohta on leitav CORDISE leheküljel

http://cordis.europa.eu/fp7/cooperation/space_en.html

Lisainformatsiooni saamiseks pöörduge sihtasutusse Archimedes

Einar Mikson

7RP „Kosmos” programmi konsultant

SA Archimedes, Teaduskoostöö keskus

einar.mikson@archimedes.ee

Tel 730 0328

Teema 10: Julgeolek

Eelarve: 1,4 miljardit eurot (2007-2013), millest 2007. aastal on ette nähtud kogukulutusteks 86,9 miljonit eurot. 2007. a positiivse hinnangu saanud projektid, mille rahastamiseks ei jätku sel aastal vahendeid, pannakse ootejärjekorda 2008. aastaks (vastav uus eelarve kuulutatakse sobival ajal välja). Teise, täiendava koostööprogrammi „Julgeolek ja info- ja kommunikatsioonitehnoloogiad” (ICT&Security) konkurs kuulutatakse välja 30. augustil 2007 (taotluste esitamise tähtaeg on 29. november 2007, kl 17.00 Brüsseli aja järgi). Selle konkursi rahastamine on ette nähtud 2008. aasta eelarvest, detailne info teemade kohta avaldatakse kooskõlas teemade väljakuulutamisega.

2007. aastaks on julgeoleku teemal välja kuulutatud järgmised prioriteetid (FP7-SEC-2007-1):

1. Kodanike turvalisus /1.2 Integratsiooniprojektid, mille alateemadeks on: SEC-2007-1.2-01 – Intelligentne linnakeskkonna jälgimise süsteem (rahastamiskeem: koostööprojektid). Eesmärgiks on arendada paikseid, kaasaskantavaid ja laia kasutusotstarbega indiviidide, alade ja kaupade jälgimissüsteeme. See peaks endas hõlmama 24h/7p jälgimisvõimalust julgeolekukaalutlustel, illegaalsete tegevuste tuvastamiseks ja vajadusel evakuatsiooni korraldamiseks. SEC-2007-1.2-02 – Integreeritud mobiilne turvakomplekt (koostööprojektid). Antud programmis kontsenteerutakse mobiilsetele turvasüsteemidele, mida saaks paindlikult kasutada massiüritustel (sport, show) ja millest oleks kasu Euroopa julgeolekujõududel vältimaks või reageerimaks turvariskide korral (näiteks seadmed VIP kaitseks, üldine ürituste turvalisus, sobivus kohalike turvaseadmetega, mitmeotstarbelised sensorid jne).

1. Kodanike turvalisus /1.3 Võimekusprojektid, alateemadega: SEC-2007-1.3-01 – Ohtlike ja peidetud materjalide ning/või elusolendite avastamine, kiire ja usaldusväärne hoiatamine ning klassifitseerimine (Koostööprojekt). Skannerite loomine, millega avastada kahtlasi (keelatud) materjale (narkootikumid, keemilised,

bioloogilised ja radioloogilised ained, lõhkekehad). SEC-2007-1.3-02 – Lõhkeainete täiustatud kontroll, arvestades nende „elutsükli” (koostööprojektid). Laiatarbekaubana terroristidele potentsiaalsete lõhkekehade valmistamise komponentide ja detonaatorite kaardistamine, nende kasutusvõimaluste põhjalik tundmine ning nende avastamisel oskuste tagamine kahjutuks tegemisel (n-ö iseloomu tundmine). SEC-2007-1.3-02 – Ainete tootmiseks vajalike materjalide lokaliseerimine ja jälgimine (koostööprojektid). Uuenduslike tehnoloogiate ja innovatiivsete lähenemiste loomine, jälgimaks nende ainete kättesaadavust ja tootmist, mida võidakse kasutada narkootikumide, lõhkeainete ja agensside tootmiseks. SEC-2007-1.3-04 – Vaatlused läbi vee, metalli, pinnase jne (koostööprojektid). Tulevikutehnoloogiate (ka sensorite) loomine, millega saaks teha vaatlusi nii, et inimesed, ehitised, metallid, vesi, taimestik ei teeks selleks takistusi. SEC-2007-1.3-02 – Veejaotusvõrkude jälgimine (koostööprojektid). Jälgimissüsteemide loomine, tagamaks veesüsteemide kontrolli näiteks reostuse suhtes, sensorite loomine, mis teevad kindlaks reostuse liigi ning astme, andmepankade loomine sensorite info, inimeste tähelepanekute jne salvestamiseks ja töötlemiseks. SEC-2007-1.3-06 – Turvaline strateegilise info haldamise süsteem (koostööprojektid). Andmebaaside haldamise ja jälgimise süsteemide loomine, millega varakult avastada selliseid ilminguid nagu narkootikumide ja relvade salakaubandus, rahapesu, lastepornograafia, kelmused, kasutades olemasolevaid andmebaase (loomulikult tuleb rangelt jälgida seadusandlust).

2. Infrastruktuuride ja vahendite turvalisus /2.1 Demonstratsiooniprojektid, alateemaga SEC-2007-2.1-01 – Oluliste infrastruktuuride turvalisus, arvestades suurt asustustihedust (koordineerimis- ja toetustegevused)]. Elutähtsate objektide (lennu- ja raudteejaamad, elektriijaamad, haiglad jne) jälgimissüsteemide loomine, mis arvestaks neis oleva tohutu rahvamassiga; erinevate süsteemide omavaheline sobivus. Võimalus jälgida üksikuid inimesi, neid rahvahulgast

Konkursikutse tunnus: I. Security Research Call 1 (FP7-SEC-2007-1)
II. Joint Call ICT&Security 1 (FP7-ICT-SEC-2007-1)

1. voores projektikonkursside väljakuulutamine	22. detsember 2006
Projektitaotluste esitamise tähtaeg	31. mai 2007, kell 17.00 Brüsseli aja järgi
Projektide hindamine	juuni-juuli 2007
Esimeste edukate projektide koordinaatorite teavitamine ja kogu konsortiumi istungile kutsumine	juuni lõpp 2007
Koosolekud (edukate projektide diskussioon)	juuli algusest 2007
Hindamiste summaarse raporti (initial information letter) saatmine koordinaatoritele	septembri keskpaik 2007
Komisjonipoolsed kutsed edukate projektide koordinaatoritele rahastamislaabirääkimiste alustamiseks	septembri keskpaik 2007 mitte-sensitiivsetele projektidele
novembri keskpaik 2007 sensitiivsetele projektidele	
Teatised läbikukkunud taotlejatele	alates septembri keskpaigast 2007
Esimeste rahastamislepingute allkirjastamine	detsembrist 2007

7 r p

julgeolek

eraldada, võimalus ära hoida rünnakuid.

2. Infrastruktuuride ja vahendite turvalisus /2.2 Integratsiooniprojektid, alateemaga SEC-2007-2.2-01 – Raudteetranspordi integreeritud kaitse (koostööprojektid). Euroopa raudteevõrgu julgeolekusüsteemide ühtlustamine, kaitse tõhustamine. Kaitse elektromagnetterrorismi vastu, kahtlaste objektide avastamine, loata/kahtlaste reisijate avastamine.

2. Infrastruktuuride ja vahendite turvalisus /2.2 Võimekusprojektid, alateemadega: SEC-2007-2.3-01 – Järelevalveta esemete avastamine ja omaniku kindlakstegemine (koostööprojektid). Uuenduslike seadmete ja innovatiivsete lähenemiste loomine, avastamiseks reaalsajas hülgatut pagasit ja selle omanikku. SEC-2007-2.3-02 – Ebanormaalse käitumisega sõidukite avastamine nii suurel kui ka väikesel maa-alal (koostööprojektid). Automaatne reaalsajas sõidukite ebanormaalse liikumise (kahtlane trajektoor, ebaharilik kiirus, ootamatud manöövrid jne) avastamine ja võimalusel teavitamine (akustiline, seismiline, infrapuna jne). SEC-2007-2.3-03 – Ebanormaalse käitumise avastamine (koostööprojektid). Potentsiaalsete ohuallikate (indiviidide) avastamine massiüritustel, sensorite loomine selleks, lahenduste loomine lühimaa ja keskmise kauguse pealt tegutsemiseks. SEC-2007-2.3-04 – Väikese maa-ala 24h jälgimine (koostööprojektid). Uute tehnoloogiate ja innovatiivsete lähenemiste loomine elutähtsate infrastruktuuride sees ja lähedal jälgimiseks (inimesed, sõidukid, kaubad). Lahendused peavad toimima 24h, iga ilmaga.

3. Intelligentne jälgimine ja piiride turvalisuse tõstmine /3.1 Demonstratsiooniprojektid, alateemal: SEC-2007-3.1-01 – Integreeritud piiri haldamise süsteem (faas 1). Jälgimissüsteemide väljatöötamine ebanormaalse käitumise (inimesed, sõidukid, paadid, õhusõidukid) avastamiseks; inimeste ja kaupade kiired identifitseerimisvõimalused (dokumendid, seadmed, andmebaasid). Turvaliste sidesüsteemide loomine rahvusliku ja rahvusvahelise piirikontrolli jaoks, positsioneerimise ja lokaliseerimise süsteemid.

3. Intelligentne jälgimine ja piiride turvalisuse tõstmine /3.2 Integratsiooniprojektid, alateemadel: SEC-2007-3.2-01 – Sadamate põhiala turvasüsteemid (koostööprojektid). Sadama territooriumi valvesüsteemid logistika turvaliseks toimimiseks (paiksed ja liikuvad seadmed). SEC-2007-3.2-02 – Ümbritseva maa-ala laiemad jälgimissüsteemid (koostöö GMES-ga, koostööprojektid). Võimalus jälgida ka sadama territooriumist väljapoole jäävat piirkonda (multisensorilised andmekogumissüsteemid, radarid, andmebaaside haldussüsteemid). SEC-2007-3.2-03 – Integreeritud piiripunkti turvalisus (koostööprojektid). Olemasolevate piiripunktide kontrolli tõhustamine (keelatud esemete avastamine), jagatud andmebaasid.

3. Intelligentne jälgimine ja piiride turvalisuse tõstmine /3.2 Võimekusprojektid, alateemadel: SEC-2007-3.3-01 – Mehitatud ja mehitamata alade 3D jälgimine (koostööprojektid). 24h ilmastikukindlate jälgimissüsteemide loomine piirkondade ruumiliseks jälgimiseks. SEC-2007-3.3-01 – Merepiiri aktiivne ja passiivne jälgimine (koostööprojektid). Uuenduslike automaatsete jälgimissüsteemide (meri/õhuruum/kosmos)

loomine, kombineerituna jälgimistehnoloogiatest, pildi ja jälje andmebaaside analüüs. SEC-2007-3.3-03 – Füüsilistele ja loogilistele tehnoloogiatele toetuvad kommunikatsioonisüsteemid, mis toimiksid ka turvalisuse häirituse korral, hübriidseadmete paljusus.

4. Julgeoleku ja ohutuse taastamine kriisilukorras /4.2 Integratsiooniprojektid (NB! Esimeses konkursikutses ei ole ette nähtud alateemat 4.1 Demonstratsiooniprojektid). SEC-2007-4.2-01 – Veebipõhine juhtimis- ja kontrollisüsteem (koostööprojektid). Netipõhiste rahvuslike ja rahvusvaheliste süsteemide loomine kriisilukorras info kogumiseks ja töötlemiseks, omavaheliseks suhtlemiseks, paindlikuks planeerimiseks ja operatsioonide täideviimiseks. SEC-2007-4.2-02 – Integreeritud spetsialistide otsing ja päästesüsteem (koostööprojektid). Looduskatastroofide või muu (keemiline, bioloogiline jne) ohu korral vigastatud ja/või saastatud objektide/inimeste leidmine, toetus ja päästmine. Sensorite (akustilised, radarid, video) kasutamine vigastatud objektide jälgimisel, juhtimiskeskuste andmete esitamisel, töötlemisel. SEC-2007-4.2-03 – Intsidendijärgsete teenuste taastamine (koostööprojektid). Esmatähtsate teenuste (energia, vesi/pumbad, side, meditsiin) taastamine. SEC-2007-4.2-04 – Juhtmevaba side EÜ kriisihalduse jaoks (koostööprojektid). Suure andmeedastuskiirusega sidesüsteemide loomine.

4. Julgeoleku ja ohutuse taastamine kriisilukorras /4.3 Võimekusprojektid, alateemadel: SEC-2007-4.3-01 – Regionaalsete ja rahvuslike võimude ühise juhtimise arendamine. Tehniliste tugiseadmete ja mehhanismide loomine kogumaks ja levitamaks infot rahvuslike ja regionaalsete võimude vahel. 2007-4.3-01 – Intelligentne otsuste toetamine (koostööprojektid). Arvutipõhiste süsteemide väljatöötamine otsuste vastuvõtmise hõlbustamiseks. 2007-4.3-01 – Isiklik varustus (koostööprojektid). Nn targad riided (kerged, liikuvad, lihtsad ja kasutajasõbralikud, riietesse integreeritud seadmed sidepidamiseks, ellujäämiseks jne). 2007-4.3-01 – Seadmete/ohtude neutraliseerimine (koostööprojektid). Terroristlike seadmete ja tegude kahjutukstegemise ja lokaliseerimise tehnoloogiad ja seadmed (isoleerimiseks, varjestamiseks, neutraliseerimiseks jne).

5. Turvasüsteemide integratsiooni ja omavahel sobitamise parendamine. Esimeses konkursikutses ei ole siin eraldi iseseisvaid teemasid välja toodud, vaid need on esitatud koostöös Joint Call ICT&Security esimese konkursikutses all.

6. Julgeolek ja ühiskond /6.1 Kodanikud ja ühiskond. SEC-2007-6.1-01 – Faktorite mõistmine, millal tunneb kodanik end turvaliselt ja ohustatuna (koostöö- ja koordineerimisprojektid, toetustegevused). Uuringute tegemine kodanike ettekujutustest, mis on turvatunne ja hädaoht ning selle alusel Euroopa ja rahvuslike seaduste loomine. SEC-2007-6.1-02 – Inimeste käitumine enne kriisi, selle ajal ja pärast seda, mõistmaks inimeste reageeringut hädaohule ja käsklustele ning käitumisele antud situatsioonis (koostöö- ja koordineerimisprojektid, toetustegevused). Uuringute läbiviimine inimeste käitumisest kriisi korral ja ka rahuajal, parendamaks evakuatsiooni ja kaitsetegevust. SEC-2007-6.1-03 – Avalike võimude suhtlusstrateegiad (sh meedia) enne kriisi, selle ajal ja pärast seda, samuti ähvardavate hädaohtude korral (koostöö- ja koordineerimisprojektid,

toetustegevused). Eesmärgiks on avalike võimude suhtluse ja pöördumiste strateegia väljatöötamine hädaohutude puhuks (sh meedia abiga), arvestades erinevate inimgruppide kultuuriliste ja religioosete eripäradega.

6. Julgeolek ja ühiskond /6.2 Ühiskonna organisatsiooniline ja kultuuriline mõistmine. SEC-2007-6.2-01 – Harjumuslikud, organisatsioonilised ja kultuurilised aspektid, mõistmaks ühiskonna vajadusi ka ühistevusteks Euroopas (koostöö- ja koordineerimisprojektid, toetustegevused). Kasutajasõbraliku julgeoleku alase seadusandluse väljatöötamine 7RP põhjal ning nende integreerimine asutuste ja organisatsioonide töösse. Arvestada tuleks poliitilisi tagamaid ja organisatsioonide iseloomu. SEC-2007-6.2-02 – Olemasolevad rahvuslikud ressursid, institutsioonide volitused (koostöö- ja koordineerimisprojektid, toetustegevused). Olemasolevate rahvuslike süsteemide ühtseks integreerimine, tagades veelgi tõhusama julgeolekualase koostöö, arvestades samal ajal rahvusliku omapäraga (kultuur, keel jne).

6. Julgeolek ja ühiskond /6.3 Proaktiivsus, stsenaariumid ja julgeolek kui arenevad valdkonnad. SEC-2007-6.3-01 – Ennetustegevusele suunatud uuringud laias ühiskondlikus julgeolekuaspektis avastamiseks uusi ohte ja arenguid, nt eetilised ja majanduslikud aspektid (koostöö- ja koordineerimisprojektid, toetustegevused). Süsteemi riskide analüüs, avalikud debadid, uuringud ja nende tulemuste integreerimine tulevaste julgeolekualaste uurimustegevuste tarvis. SEC-2007-6.3-02 – Rangete metodoloogiate uuringud julgeoleku valdkonnas ja kompromisside leidmine julgeoleku ja teiste ühiskondlike ülesannete vahel, nt privaatsuse ja ühiskonna sidusus (koostöö- ja koordineerimisprojektid, toetustegevused).

6. Julgeolek ja ühiskond /6.4 Julgeoleku ökonomika. SEC-2007-6.4-01 – Uurimused Euroopa julgeoleku alase temaatika arenduse ökonomisuse kohta, tagamaks analüütilist raamkoostööd täiendavateks uuringuteks (koostöö- ja koordineerimisprojektid, toetustegevused). Kajastada võidakse teemasid, mis käsitlevad aktuaalset julgeoleku seis, julgeoleku mõju seadusandlusele, julgeoleku finantsilisi näitajaid jne. SEC-2007-6.4-02 – Euroopa Julgeoleku Indikaator: metodoloogiline uuring, tagamaks mõningate julgeoleku indikaatorite ja julgeoleku seadusandluse efekti mõõtmist ökonomisuse seisukohast ning arvestades julgeoleku ja selle riskide üldsuundi (poliitikat). SEC-2007-6.4-03 – Ühiskondlik finantseerimine: üle-euroopaliste erinevate valitsuste julgeolekukulutuste määra, tüüpide ja rolli uuring aegade lõikes (koostöö- ja koordineerimisprojektid, toetustegevused).

6. Julgeolek ja ühiskond /6.5 Etika ja õigus. Kuidas tagada vajalikke meetmeid, tagamaks kodanike turvalisust, samas tagades nende kodanikuõigused ja kuidas seda rakendada praktikas, eriti lähtudes privaatsusest ja julgeolekust (koostöö- ja koordineerimisprojektid, toetustegevused). SEC-2007-6.5-01 – Tagada erinevate valitsuste koostöövõrgustik julgeolekualases seadusandluses ja reageeringutes ohtudele, samas arvestades isikuandmete kaitsel. SEC-2007-6.5-02 – Seesmine ja välimine julgeolek lähtudes eetilistest aspektidest (koostöö- ja koordineerimisprojektid, toetustegevused). Julgeolekupoliitika otsusetegijate jaoks on vaja uurida sisejulgeolekut, et teha kindlaks selle mõju nii liidusiseselt

kui ka naabermaadele.

7. Julgeolekuuuringute koordineerimine ja liigitamine. SEC-2007-7.0-01 – Tehnoloogia valve (koordineerimisprojektid, toetustegevused sihiga uurimistegevuse toetamisele).

Siia alla kuuluvad:

- veebipõhine IT-süsteem;
- vastutavad andmesisestajate tugisikud;
- ekspertide kogu, mis jälgib süsteemi toimimist.

SEC-2007-7.0-02 – Euroopa Julgeoleku-uuringute Võrgustik (standardiseerimine) (koordineerimis- ja toetustegevused sihiga koordineerimisalastele ettevõtmistele). Võrgustik peaks hõlmama EL sisest tegevust, aga ka assotsieerunud maade ja rahvusvaheliste organisatsioonide koostööd kuni lõpptarbijani välja (tehnoloogiate ja ekspertide kaasabil). Strateegia peaks omavahel siduma, juhendama ja andma orientiire Euroopa, rahvuslike ja eraprogrammide koostamiseks. SEC-2007-7.0-03 – Julgeolekuga seotud toodete testimise, evalveerimise ja sertifitseerimise võrgustik (koordineerimisprojektid, toetustegevused sihiga koordineerimisalastele ettevõtmistele). Lähtudes Euroopa Standardiseerimise Komisjoni (CEN) tegevusest, on vaja arendada uuenduslikke julgeolekutehnoloogiaid, -toodangut ja -teenuseid, mis oleksid rohkem nn kuritegevuskindlad. SEC-2007-7.0-04 – Liikmesriikide ja assotsieerunud maade avatus ja võrgustik (Kordineerimisprojektid, toetustegevused). On vaja luua regionaalsed ja rahvuslikud tugipunktid, et oleks võimalik infovahetus Julgeoleku seisust erinevates maades, samuti deklareerida ühised huvid, et vältida teemade dubleerimist ja leida sünergiaid. SEC-2007-7.0-05 – Tugiahelad ja turuintegratsioon (koordineerimisprojektid, toetustegevused sihiga uurimistegevuse toetamisele). Eesmärk on ära kasutada Euroopa julgeoleku teenistuses olevad parimad intellektuaalsed ja tehnoloogilised võimalused (oluline on VKEdes kaasamine). SEC-2007-7.0-06 – NCPde rahvusvaheline koostöö (Kordineerimisprojektid, toetustegevused sihiga koordineerimise alastele ettevõtmistele). Julgeoleku NCPde kogemuste taseme kindlakstegemine ja jagamine (kogemuste analüüs, ühised tööseminarid, õppepäevad, koostöö, rahvusvaheline vahendustegevus). Erilist tähelepanu pööratakse uute NCPde õpetamisele, et kiirendada nende sulandumist professionaalsesse seltskonda. Kõige sellega peaks kaasama professionaalne üle-euroopaline NCPde võrgustik, mis omakorda aitab kaasa läbilöögivõimelisemate projektide kirjutamisele, uute soovijate aktiivsemale kaasalöömisele, kolmandate maade projektides osalemise julgustamisele.

Lisainfo ja konsultatsioon

Info Julgeolek" programmi kohta on leitav CORDISe leheküljel http://cordis.europa.eu/fp7/cooperation/security_en.html

Lisainformatsiooni saamiseks pöörduge SA Archimedes Einar Mikson,

7RP „Julgeolek“ programmi konsultant

SA Archimedes, Teaduskoostöö keskus

enar.mikson@archimedes.ee

Tel 730 0328

Ideede eriprogramm 7 raamprogrammis

„Ideede” eriprogramm sätestab Euroopa Teadusnõukogu (*European Research Council, ERC*) tegutsemise printsiibid. ERC kogueelarve 7RP perioodiks on kavandatud ca 7,5 miljardit eurot ehk umbes 1 miljard eurot aastas. Tegelikult on tegemist aastate lõikes suureneva eelarvega (300 miljoni eurot 2007. aastal kuni 1700 miljoni euron 2013. aastal).

Tegemist on uue algatusega, millel on sõltumatu juhtimine (*Scientific Council*, teaduslik nõukogu) ja oma rakendusstruktuur (täidesaatev agentuur). Samal ajal on ERC tegevus osaks EL üldisest teaduspoliitikast ja komplementaarne teiste 7RP instrumentidega, kuid ei järgi raamprogrammi põhikontseptsiooni. „Ideede” eriprogrammi eesmärgiks on edendada eesliiniteadust, toetades parimaid teadlasi ja ideesid läbi Euroopa-tasandi konkurentsi. Uurimistoetusi antakse nii üksikutele teadlastele kui ka teadusgruppidele, ainsaks kriteeriumiks on nende teaduslik kõrge tase. Osaleda võivad ka mitme riigi teadlased. Granti kasutamise üle otsustab granti saaja. Traditsiooniliste terminite „alus- ja rakendusteadus” või „teadus ja tehnoloogia” asemel on kasutusele võetud uus termin „eesliiniteadus” (*frontier research*). Eesliiniteadust iseloomustab interdistsiplinaarsus, uued avastused tekivad tänu reaalsetele vajadustele ja vastupidi ning nähtusest arusaamine põhineb uurimistegevusel, mis eeldab (uue) tehnoloogia väljatöötamist või arengut.

ERC täidesaatev agentuur (*executive agency*, ERC EA) alustab tegevust pärast 7RP käivitumist ja on täielikult tööväimeline alates 2008. aasta keskelt. See tähendab, et siis muutub ERC oma töökorralduses Euroopa Komisjonist sõltumatuks

Esimene konkurss, mis kuulutati välja 22 detsembril 2006, on suunatud alustavatele teadlastele (*ERC Starting Grant ehk StG*). See jääb 2007. aastal ainukeseks rahastatavaks konkursiks. Rahastatakse ca 200 teadusprojekti, summas ca 1,5 miljoni eurot 5 aasta peale (300 miljoni aastas). Granti suurus on 100 000 kuni 400 000 eurot aastas. Kandideerida saavad kõigi erialade teadlased, kellel on doktoritöö esitamisest möödus 2-8 aastat ja kes töötavad Euroopa Liidus või assotsieerunud riikides. Tähtis pole, kas teadustööd tehakse ühes või mitmes Euroopa riigis.

Projektide esitamise tähtajad on 25. aprill kl 17:00 ja 17. september 2007 kl 17:00 Brüsseli aja järgi.

Teine ERC konkurss tuleb juba kogenud tipp-teadlastele (*ERC Advanced Grants ehk AdG*) ja see kuulutatakse välja 2007. aasta augustis. Granti suurus on umbes 3 miljoni eurot ja välja antakse ca 200 granti/aastas. Valiku kriteeriumiks on kõrge teaduslik tase ja avaldatud tööd. Piiranguid ei seata vanusele ega karjääriastmele, 3Rs on vajalik.

Eelarvest (ca 7.5 miljardit eurot) kavandatakse 1/3 alustamisgrantidele ja 2/3 edasijõudnute grantidele. Esimene

konkurss on ainult alustavatele teadlastele, teine konkurss ainult tipp-teadlastele (550 miljoni eurot aastas) ja alates 3. konkursist mõlemale korraga (ca 1 miljard eurot aastas).

Konkursile laekunud taotluste hindamine on kaheastmeline: 1. astme taotlus on maksimaalselt 8 lehekülge ja 2. astme taotlus maksimaalselt 16 lk. Taotlus sisaldab CV, enesehinnangu, andmed varasema finantseerimise kohta, projekti kirjelduse ja töökeskkonna ning vahendite kirjelduse. Juba rahastatud projekti ei saa esitada. Taotlust saab esitada ainult elektrooniliselt (EPSS-i e elektrooniline taotluste esitamise süsteemi kaudu), samuti on vajalik eelregistreerimine (see aitab ERC-l tööd paremini korraldada).

Eesti esindajaks ERC programmikomitees on HTM teadusnõunik Sirje Kivi (sirje.kivi@hm.ee, tel 735 0304), kontaktisikuks SA Archimedeses TKN büroo juhataja Madis Saluveer (madis.saluveer@archimedes.ee, tel 7300 326).

Esimene taotlusvooru dokumente on võimalik alla laadida aadressilt

http://cordis.europa.eu/fp7/dc/index.cfm?fuseaction=UserSite.IdeasDetailsCallPage&call_id=3

Hetkel puudub sealt veel juhendmaterjal taotlejatele, aga see peaks elektrooniliselt kättesaadavaks saama jaanuarikuu jooksul.

Madis Saluveer

Teadlaskarjäär ja mobiilsus EL 7. raamprogrammis

Tuginedes varasemate raamprogrammide Marie Curie stipendiumide positiivsetele kogemustele, sisaldab 7. raamprogramm meetmeid Euroopa teadus- ja arendustegevuse inimpotentsiaali arendamiseks noorte teadlaste koolitamisest kuni elukestva õppe ja karjääriarenduseni.

Teadlaskarjääri ja mobiilsust toetavate meetmete osakaal raamprogrammis on jäänud enam-vähem samaks, moodustades ligikaudu 10% 7RP eelarvest ning on seitsme aasta peale kokku 4,75 miljardit eurot. Keskmise aastaeelarve on 50% võrra suurem kui 6RP-s, mis on märkimisväärne kasv, kuid jääb siiski tunduvalt alla algselt taotletud kahekordsele tõusule. Samuti ei jaotu eelarve raamprogrammi seitsme aasta peale võrdset. Hüppeline kasv programmi eelarves jõuab kätte 2011. aastal, seni on aastaeelarved võrreldavad 6RP suurusjärguga – 2007. aastal kokku 440 miljonit eurot.

Märgatavalt on kasvanud karjääri- ja mobiilsusmeetmete nähtavus ja positsioon raamprogrammi struktuuris. Kõik Marie Curie tegevused ja muud teadlaskarjääri arendamise meetmed on koondatud eraldi alaprogrammi, millel nimeks „Inimesed”. See teeb kindlasti märksa lihtsamaks vajaliku info leidmise 7RP veebivõrgust CORDISes.

22. detsembril avaldatud 42 esimese 7RP konkursi hulgas on viis „Inimesed” programmi projektikonkurssi. 2007. aastal on „Inimesed” programmis kokku plaanis 12 konkurssi, millest järgmised kuulutatakse välja 28. veebruaril. Ülemineku uude raamprogrammi tõi kaasa selle, et tööprogramm vaadatakse läbi igal aastal ning konkursside ajakava plaanitakse ette ühe aasta kaupa.

„Inimesed” programmi üldeesmärgiks on teadus- ja arendustegevuse inimpotentsiaali tugevdamine nii kvantitatiivselt kui kvalitatiivselt, muutes Euroopa atraktiivseks töökeskkonnaks parimatele teadlastele.

Programmi rakendamine toimub viie tegevusliini kaudu, mis käsitlevad erinevaid sihtgrupe.

1. Teadlaste esialgne koolitus: eeskätt noorte teadlaste karjääri võimaluste suurendamine nii avalikus kui erasektoris läbi teadustööks vajalike oskuste süvendamise ja laiendamise.
2. Elukestev õpe ja karjääri edendamine: kogenud teadlaste toetamine uute oskuste omandamisel, inter- ja multidistsiplinaarse ja sektoritevahelise mobiilsuse võimendamine, teadlaste abistamine teadlaskarjääri juurde tagasipöördumisel ning Euroopa teadlaste reintegreerimine pärast mobiilsuskogemust.
3. Ettevõtlus- ja akadeemilise sektori partnerlus: sektoritevahelise mobiilsuse ja kogemuste vahetuse stimuleerimine läbi pikaajaliste koostööprogrammide raames toimuva teaduslase partnerluse, rõhuga väikestel ja keskmise suurusega ettevõtetel.
4. Rahvusvaheline dimensioon: panustamine Euroopa Liidu teadlaste elukestvasse õppesse, andekate teadlaste

värbamine väljastpoolt Euroopat ning vastastikku kasuliku teaduskoostöö arendamine teadusasutustega mujal maailmas.

5. Eritegevused Euroopa teadlaste tööturu loomiseks: teadlaste mobiilsusega seotud takistuste kõrvaldamine ja teadlaste karjääri võimaluste parandamine.

Nende viie pealkirja alla mahub 2007. a tööprogrammis terve rida erinevaid tegevusi, mis valdavalt tuginevad 6RP sarnastele Marie Curie meetmetele. Marie Curie tegevuste põhiprintsiip on teadlasmobiilsuse toetamine – see tähendab, et kõigis projektides peavad teadlane ja vastuvõttev asutus olema eri riikidest.

Marie Curie konkursside ülevaatlik tabel 2007 kohta on toodud pöörde]

Teadlaste esialgne koolitus

1.1 Marie Curie esialgse koolituse võrgustike eesmärk on struktureerida olemasolevat kõrgetasemelist teaduskoolitust Euroopas, ühendades eri riikides asuvaid teaduskoolitust pakkuvaid organisatsioone nii avalikus kui erasektoris. Võrgustikud peavad tuginema ühisele koolitusprogrammile, mis vastab kindlale koolitusvajadusele mingis teadus- või tehnoloogiaalaldkonnas. Võrgustik koosneb üldjuhul vähemalt kolmest asutusest (ülikoolid, teaduskeskused, ettevõtted, ...), mis asuvad kolmes eri riigis, kusjuures oluline on eri sektorite kaasatus kas partneritena või koolitusprogrammis osalejatena. Võrgustik pakub koolitust teadlastele, kellel on teadustöö kogemust alla viie aasta. Üldjuhul on tegemist nn varase etapi teadlastega, kellel ei ole veel doktorikraadi ning on kogemust alla nelja aasta – s.o doktorantidega. Piiratud mahus saavad osaleda ka doktorikraadiga teadlased, kes jäävad 5-a kogemuse piiridesse. Lisaks koolitavatele saavad partnerid palgata ka kogenud külalisteadlasi, kes täiendaksid võrgustiku kompetentsi nii teadustöö kui juhendamise osas ja korraldada seminare jm üritusi.

Elukestev õpe ja karjääri edendamine

2.1 Marie Curie Euroopa-sisesed stipendiumid karjääri edendamiseks on nn „klassikalised” Marie Curie stipendiumid. Stipendiumi saab taotleda doktorikraadiga (või vähemalt 4-a teadustöö kogemusega) teadlane koostöös vastuvõtva asutusega, et oma teadustöö kogemust mitmekesistada, omandades multi- või interdistsiplinaarseid oskusi või kogemusi teises sektoris. Meetme eesmärgiks on aidata kaasa teadlase tõusmisele juhtivale positsioonile (juhtivteadur, professor vm), seega on eeldatav sihtgrupp pisut enam kui minimaalselt nõutava 4-a kogemusega.

2.2 Marie Curie Euroopa-sisesed reintegratsioonigrandid on mõeldud kõigi nende teadlaste toetamiseks, kes on osalenud mingis Marie Curie tegevuses, et muuta nende teadlaskarjääri jätkumine pärast mobiilsusperioodi võimalikult sujuvaks. Grant antakse kuni kolmeks

7 r p

inimesed

Tegevusliin	Tegevus / konkurs	Sihtgrupp	Taotluse esitab:	Tähtaeg 2007	Eelarve 2007 (milj EUR)
1. Teadlaste esialgne koolitus	1.1 Marie Curie esialgse koolituse võrgustikud (ITN)	varase etapi teadlased: < 4 a teadustöö kogemust (s.o doktorandid)	teadusasutuste, sh ettevõtete konsortsium (erandjuhul ka üks teadusasutus)	07.05.2007	240
		piiratud määral: < 5 a teadustöö kogemust, k.a doktorikraadiga			
2. Elukestev õpe ja karjääriarendus	2.1 Marie Curie Euroopasisesed stipendiumid karjääri arendamiseks (IEF)	kogenud teadlased: doktorikraad või > 4 a teadustöö kogemust (reeglina rohkem)	teadlane koostöös vastuvõtva teadusasutusega EL liikmesriigis või assotsieerunud riigis	14.08.2007*	72
	2.2 Marie Curie Euroopasisesed reintegratsioonigrandid (ERG)	kogenud teadlased: doktorikraad või > 4 a teadustöö kogemust	teadlane koostöös vastuvõtva teadusasutusega EL liikmesriigis või assotsieerunud riigis	25.04.2007 17.10.2007	9,5
	2.3 Marie Curie kaasfinantseerimine riiklikele, regionaalsetele ja rahvusvahelistele programmidele (COFUND)	kogenud teadlased: doktorikraad või > 4 a teadustöö kogemust	vastavaid programme rahastavad ja haldavad organisatsioonid	17.10.2007*	2008 eelarvest
3. Ettevõtlike ja akadeemilise partnerlus	3.1 Marie Curie ettevõtlus- ja akadeemilise sektori partnerlus (IAPP)	nii varase etapi kui kogenud teadlased, kes on olnud osaleva asutusega seotud vähemalt 1 a; kogenud teadlased väljastpoolt	üks või enam ülikooli / instituuti koostöös ühe või enama ettevõttega, kusjuures partnerid on vähemalt kahest eri riigist	31.05.2007*	38,4
4. Rahvusvaheline dimensioon	4.1 Marie Curie rahvusvahelised väljaminevad stipendiumid karjääri arendamiseks (IOF)	kogenud teadlased: doktorikraad või > 4 a teadustöö kogemust (reeglina rohkem)	teadlane koostöös teadusasutusega EL liikmesriigis või assotsieerunud riigis, kuhu teadlane naaseb pärast viibimist nn kolmandas riigis	14.08.2007*	24
	4.2 Marie Curie rahvusvahelised sissetulevad stipendiumid (IIF)	kogenud teadlased: doktorikraad või > 4 a teadustöö kogemust (reeglina rohkem)	teadlane koostöös vastuvõtva teadusasutusega EL liikmesriigis või assotsieerunud riigis	14.08.2007*	24
	4.3 Marie Curie rahvusvahelised reintegratsioonigrandid (IRG)	kogenud teadlased: doktorikraad või > 4 a teadustöö kogemust	teadlane koostöös vastuvõtva teadusasutusega EL liikmesriigis või assotsieerunud riigis	25.04.2007 17.10.2007	14,5
5. Eritegevused	5.1 Teadlaste öö (NIGHT)	lai avalikkus, sh noored	juriidiline isik või konsortsium EL liikmesriigis või assotsieerunud riigis	28.02.2008* 03.04.2007	3,0 2008 eelarvest
	5.2 Marie Curie auhinnad (AWARDS)	väljapaistvad teadlased, kes on oma karjääri jooksul osalenud Marie Curie tegevustes	vaba – sh kandidaadid ise	26.04.2007	0,25
	5.3 ja 5.4 piiratud osalejate ringiga konkursid ERA MORE ja NCP võrgustike toetuseks		ERA-MORE ja NCP võrgustike liikmed	24.08.2007*	3,0
	Tegevused, mille rakendamine ei toimu konkursside kaudu (uuringud, seire, veebilehtede haldamine jm)				5,3

* - konkurs pole veel välja kuulutatud ja kuupäev on indikatiivne

2.3 Marie Curie kaasfinantseerimine riiklikele, regionaalsetele ja rahvusvahelistele programmidele on täiesti uus tegevus, mille eesmärgiks on suurendada elukestva õppe ja karjääri edendamise meetme mõju. Kaasfinantseeritakse olemasolevaid või uusi stipendiumiprogramme, mis on suunatud doktorikraadiga teadlastele. Kaasfinantseerimismoodustab 40 protsenti programmi riigipiiriülest mobiilsust sisaldavast osast, ning taotlusi saavad esitada selliseid programme haldavad ja rahastavad organisatsioonid.

Ettevõtlus- ja akadeemilise sektori partnerlus

3.1 Marie Curie ettevõtlus- ja akadeemilise sektori partnerluse eesmärgiks on toetada koostööd avalik-õiguslike teadusasutuste ja äriettevõtete vahel, mis suurendaksid teadmiste vahetust sektorite vahel ja parandaksid erinevate organisatsioonikultuuride vastastikust mõistmist. Taotluses peab osalema vähemalt kaks asutust eri riikidest ja sektoritest. Toetatakse nii noorte kui kogunud teadlaste vahetust partnerite vahel ning kogunud teadlaste palkamist väljastpoolt partnerorganisatsioonide.

Rahvusvaheline dimensioon

4.1 Marie Curie rahvusvahelised väljaminevad stipendiumid karjääri arendamiseks toetavad Euroopa teadlaste karjääri rahvusvahelist dimensiooni, võimaldades neil saada uusi teadmisi ja oskusi kõrgetasemelises teadusasutuses väljaspool Euroopat. Pärast mobiilsuskogemust Euroopasse naasvad teadlased rakendavad saadud kogemusi Euroopa teadusasutuses. Taotluse esitamiseks on vajalik kolmepoolne partnerlus teadlase, väljaspool Euroopat asuva vastuvõtva teadusasutuse ja selle asutuse vahel, kuhu teadlane hiljem naaseb.

4.2 Marie Curie rahvusvahelised sissetulevad stipendiumid võimaldavad tugevdada Euroopa teadusasutuste taset tippteadlaste sissetoomisega väljastpoolt Euroopat. Taotluse esitab teadlane koostöös vastuvõtva teadusasutusega Euroopas. Rahvusvahelise koostöö partnerriikidest pärit teadlaste puhul toetatakse ka nende naasmist ning kogemuse rakendamist päritoluriigis.

4.3 Marie Curie rahvusvahelised reintegratsioonigrandid aitavad Euroopast pärit tippteadlastel, kes on töötanud vähemalt kolm aastat väljaspool Euroopat, siia naasta. Grant antakse kuni neljaks aastaks teadusprojekti toetuseks.

Eritegevused

5.1 Teadlaste öö jätkab alates 2005. a korraldatud igaaastaste ürituste seeriat, mille eesmärgiks on lähendada teadlasi avalikkusele, lõhkudes teadlase elukutsega seonduvaid stereotüüpe, teadvustades teadlaste olulist rolli ühiskonnas ja julgustades noori teadlaskarjääri alustama.

5.2 Marie Curie auhinnad antakse viiele teadlasele, kes on osalenud Marie Curie skeemides ja saavutanud silmapaistvaid teadustulemusi.

Lisainfo ja konsultatsioon

Info „Inimesed” programmi kohta leiata CORDISest aadressil:

<http://cordis.europa.eu/fp7/people/>

Samas on viit „Inimesed” alaprogrammi avatud projektikonkursside lehele. Lisainfo saamiseks pöörduge sihtasutusse Archimedes.

Kristin Kraav

7RP „Inimesed” programmi konsultant

SA Archimedes, Teaduskoostöö keskus

kristin.kraav@archimedes.ee

tel 730 0337

7 r p

infrastruktuurid

TEADUSTÖÖ INFRASTRUKTUURID – UUED KONKURSID

Detsembri lõpus avanes 7. raamprogrammi esimene projektivoor teaduse infrastruktuuri valdkonnas. Projektitaotluste esitamise tähtaeg on 2. mai, eelarve 164,4 miljonit eurot.

1.1 Olemasolevate infrastruktuuride toetamine:

INFRA-2007-1.2.1: Scientific Digital Depositories –15 milj EUR. Toetatakse teadlastele suunatud digitaalsete deponitooriumite koordineeritud rakendamist, üle-euroopalist kasutuselevõttu, andmete ühiskasutust, andmevahetust, andmehaldust, arhiveerimist.

Läbipaistev andmete infrastruktuur peaks hõlbustama efektiivset informatsiooni kogumist ja töötlust, et luua ja jagada uusi teadmisi üle valdkondade ja geograafiliste piiride.

Ühiste avatud standardite loomine ja kasutuselevõtt on siin võtmelemendiks, et ületada andmete heterogeensust ning tagada nende säilitamine pikemas perspektiivis.

INFRA-2007-1.2.2: Deployment of e- Infrastructures for scientific communities – 27 milj EUR.

Toetatakse e-infrastruktuuri kasutuselevõtu laiendamist erinevates teaduse valdkondades ja kasutajaskondades, selle mõjuteguri suurendamisele suunatud tegevusi. Tähtis on uute teadusvaldkondade erivajadustele vastamine, e-infrastruktuuri konsolideerumine ja edasiarendatud rakenduste loomine suuremale teadlaskonna hulga arvestades andmevahetust hõlbustavaid standardeid, avatud standardeid ja ühislähenedisi üle erinevate teadusvaldkondade.

1.2.Uute infrastruktuuriobjektide toetamine

INFRA-2007-2.1.1: *Design studies for research infrastructures in all S&T fields* – 29 milj EUR.

Toetatakse teaduse infrastruktuuri projekteerimis- ning teostatavusuuringuid kõigis teaduse valdkondades, eesmärgiks on selge üle-euroopalise dimensiooniga teaduse infrastruktuuriobjekti kontseptuaalne projekt.

INFRA-2007-2.1.2: *Design studies for e-Infrastructures* – 6 milj EUR.

Projekteerimisuuringud e-infrastruktuuride puhul peaks keskenduma eelkõige GRID-i ja andmerepositooriumite jätkusuutlikule organisatsioonilisele mudelile, aidates kaasa uute teenuste pakkumise skeemide loomisele erinevates valdkondades ja rakendustes.

INFRA-2007-2.2.1.x: Preparatory phase for research infrastructures in the 2006 ESFRI Roadmap 63,4 milj EUR.

INFRA-2007-2.2.2.1: *Preparatory phase for "Computer and Data Treatment" research infrastructures in the 2006 ESFRI Roadmap* – 10 milj EUR.

Tegemist on piiratud konkursiga, milles saavad osaleda vaid ESFRI (European Strategy Forum on Research Infrastructures) üle-euroopalisele teadusinfrastruktuuri

teekaardile kantud infrastruktuuri projektid.

Ettevalmistavas faasis on tarvis saavutada uue infrastruktuuri objekti implementeerimiseks vajalik seadusandlik ja rahastamisskeemi küpsus. Ettevalmistav faas võib ka sisaldada tehnilist tööd. Projekti konsortsiumisse peaksid olema hõlmatud kõik vajalikud osapooled (ministriumid/ valitsusasutused, teadusnõukogud, rahastavad kogud), et võtta vastu otsuseid ja võtta rahalisi kohustusi enne infrastruktuuriobjekti ehitamise alustamist. Tulevase infrastruktuuriobjekti haldajad, teaduskeskused, ülikoolid, ettevõtted võivad olla kaasatud.

Projekti tulemusena peaks valmima üle-euroopalise uue põlvkonna infrastruktuuriobjekti konsortsiumileping. Oodatud on vaid üks projekt iga teekaardil loetletud planeeritava infrastruktuuri kohta:

Sotsiaal- ja humanitaarteadused:

- INFRA-2007-2.2.1.1: CESSDA (*Council Of European Social Science Data Archives*)
- INFRA-2007-2.2.1.2: CLARIN (*Common Language Resources and technology Initiative*)
- INFRA-2007-2.2.1.3: DARIAH (*DigitAl Research Infrastructure for the Arts and Humanities*)
- INFRA-2007-2.2.1.4: EROHS (*European Resource Observatory for the Humanities and Social sciences*)
- INFRA-2007-2.2.1.5: ESS (*European Social Survey*)
- INFRA-2007-2.2.1.6: SHARE (*Survey of Health, Ageing and Retirement in Europe*)

Keskkonnateadused

- INFRA-2007-2.2.1.7: AURORA BOREALIS (*European Polar Research Icebreaker*)
- INFRA-2007-2.2.1.8: EMSO (*European Multidisciplinary Seafloor Observation*)
- INFRA-2007-2.2.1.9: EUFAR (*European Fleet of Airborne Research*)
- INFRA-2007-2.2.1.10: EURO ARGO (*Global Ocean Observing Infrastructure*)
- INFRA-2007-2.2.1.11: IAGOS-ERI (*In-service Aircraft for a Global Observing System – European Research Infrastructure*)
- INFRA-2007-2.2.1.12: ICOS (*Integrated Carbon Observation System*)
- INFRA-2007-2.2.1.13: LIFE WATCH (*Research Infrastructures Network for Research in Biodiversity*)

Energia

- INFRA-2007-2.2.1.14: HIPER (*High Power Experimental Research facility*)

Loodusteadused

- INFRA-2007-2.2.1.15: EATRIS (*European Advanced Translational Research Infrastructure for medicine*)
- INFRA-2007-2.2.1.16: European Bio-Banking and

7rp

infrastruktuurid

Biomolecular Resources

- INFRA-2007-2.2.1.17: INFRAFRONTIER (*Infrastructure for Phenomefrontier and Archivefrontier*)
- INFRA-2007-2.2.1.18: *Infrastructure for Clinical Trials and Biotherapy*
- INFRA-2007-2.2.1.19: *Integrated Structural Biology Infrastructure*
- INFRA-2007-2.2.1.20: *Upgrade of European Bio-Informatics Infrastructure*

Materjaliteadused

- INFRA-2007-2.2.1.21: ELI (*Extreme Light Infrastructure*)
- INFRA-2007-2.2.1.22: ESRF Upgrade (*European Synchrotron Radiation Facility*)
- INFRA-2007-2.2.1.23: ESS (*European Spallation Source*)
- INFRA-2007-2.2.1.24: European XFEL (*X-ray free Electron Laser*)
- INFRA-2007-2.2.1.25: ILL 20/20 upgrade (*Institute Laue Langevin*)
- INFRA-2007-2.2.1.26: IRUVX-FEL (*from Infrared to Ultraviolet and soft X-rays Free Electron Lasers*)
- INFRA-2007-2.2.1.27: PRINS (*Pan-European Research Infrastructures for Nano-Structures*)

Astronoomia, astrofüüsika, tuumafüüsika ja osakeste füüsika

- INFRA-2007-2.2.1.28: ELT (*The European Extremely Large Telescope*)
- INFRA-2007-2.2.1.29: FAIR (*Facility for Antiproton and Ion Research*)
- INFRA-2007-2.2.1.30: KM3NET (*Cubic Kilometre Neutrino Telescope*)
- INFRA-2007-2.2.1.31: SKA (*The Square Kilometre Array*)
- INFRA-2007-2.2.1.32: SPIRAL 2 (*Système de Production d'Ions Radioactifs en Ligne*)
- INFRA-2007-2.2.1.33: *Projects in the European strategy for particle physics (CERN Council)*

Arvutid ja andmetöötlus

- INFRA-2007-2.2.2.1: EU-HPC (*European High-Performance Computing Service*)

Lähemalt üle-euroopalisele teadusinfrastruktuuri teekaardile kantud teaduse infrastruktuuri projektidest: <http://cordis.europa.eu/esfri/roadmap.htm>

1.3 Toetus poliitika kujundamiseks ja programmi elluviimiseks

INFRA-2007-3.1: ERA-NET *supporting cooperation for research infrastructures in all S&T fields* – 8 milj EUR

Toetatakse projekte, mis arendavad ja tugevdavad

riiklike ja regionaalsete teaduse infrastruktuurile suunatud programmide koordineerimist ja koostööd vastavalt ERA-NET kavale kõigis teaduse valdkondades. Projektis võivad osaleda vaid programmide haldajad, näiteks ministriumid, valitsusasutused, kes juhivad, rahastavad või määravad teadusprogramme ning programmide juhid, teadusnõukogud või rahastavad kogud.

- INFRA-2007-3.5: *Trans-national cooperation among NCPs* – 2 milj EUR

Toetatakse 7. raamprogrammi rahvuslike kontaktpunktide koostööd teaduse infrastruktuuri valdkonnas.

INFRA-2007-3.6: Support to ensure the continuity of FP6 actions – 4 milj EUR

Toetatakse 6. raamprogrammi teaduse infrastruktuuri integreeritud projektide konsortsiumeid, kelle lepingud lõpevad enne 2008. aasta märtsi, et nad saaksid pikendada koostööd ja riikidevahelise juurdepääsuga seotud tegevusi maksimaalselt ühe aasta.

Lisainfo ja konsultatsioon

Info teadustöö infrastruktuuride programmi kohta leiata CORDISest aadressil:

http://cordis.europa.eu/fp7/capacities/research-infrastructures_en.html

Samas on viidad kõigile olulistele teaduse infrastruktuuri lehtedele, sealhulgas avatud projektikonkursside lehele.

Lisainfo saamiseks pöörduge sihtasutusse Archimedes.

Marika Meltsas

7RP teaduse infrastruktuuride valdkonna konsultant

SA Archimedes, Teaduskoostöö keskus

marika@archimedes.ee

tel 730 0323

TEADUS ÜHISKONNAS

EL 7. raamprogrammi „Võimekuse“ eriprogrammi 5. alaprogramm

Üldinfo

Alaprogramm „Teadus ühiskonnas“ (Science in Society - SiS) jätkab suuresti EL 6. raamprogrammi alaprogrammi „Teadus ja ühiskond“ eesmärkide elluviimist. Nimemuutusega püütakse veelgi enam rõhutada asjaolu, et teadus on osa ühiskonnast ja mitte miski, mis ülejäänud ühiskonna kõrval toimub. Programmi põhiliseks eesmärgiks ongi ületada lõhet professionaalsete teadlaste ja tavakodanike vahel ning anda teaduskultuurist ja teadlaste tegemistest aimu ka laiemale üldsusele. Lisaks pööratakse tähelepanu eetika ja sooküsimustele, püütakse õhutada dialoogi kodanikuühiskonna, teadlaste ja poliitikute vahel ning enam ära kasutama teadlaste nõuandeid erinevate poliitikate kujundamisel. Samuti on oluliseks teemaks

Avatud konkursside teemad

Tegevusliin	Teemad	Ligikaudne eelarve (milj EUR)
5.1 Teaduse ja ühiskonna suhete dünaamiline areng		
5.1.1 Teaduse ja tehnoloogia koha teadvustamine ühiskonnas		
5.1.1.1 Teaduse demokraatia ja seaduste omavaheliste seoste uuringud		
	SiS-2007-1.1.1.1 – Teaduse ja poliitikate interaktsioon Euroopa teadmispõhises ühiskonnas	1,5
5.1.1.2 Teaduse ja tehnoloogia arenguga seotud eetikauuringud		
	SiS-2007-1.1.2.1 – Uute tehnoloogiate eetiline raamistik	2,0
	SiS-2007-1.1.2.2 – Eetika, ennetustöö ja säästva arenguga seotud poliitikauuringud	
5.1.1.3 Uuringud teaduse ja kultuuri vastastikustest mõjudest – teaduse dimensioonist Euroopa kultuuripärandis		
	SiS-2007-1.1.3.1 – Interdistiplinaarse uurimisvõrgustiku loomine teaduse ja kultuuri vastastikuste mõjude uurimiseks	0,8
5.1.2 Ühiskonna kaasatus teadusega seotud poliitiliste, ühiskondlike ja eetiliste küsimuste lahendamisse		
5.1.2.1 Dialoogi loomine teadusega seotud küsimustes		
	SiS-2007-1.2.1.1 – Kodanikuühiskonna organisatsioonide kaasamine dialoogi	4,0
	SiS-2007-1.2.1.2 – Koostöö teaduses (peamiselt mõeldakse siinkohal teadlaste ja mitte-teadlastevahelist koostööd – teadlased, poliitikud, valitsusvälised organisatsioonid, tavakodanikud)	
5.1.2.2 Tingimuste loomine debatiks eetikast teaduses		
	SiS-2007-1.2.2.1 – Euroopa Eetika Dokumentatsiooni Keskuse loomine	2,5
	SiS-2007-1.2.2.2 – Rahvuslike ja riiklike Eetikanõukogude foorumi loomine	
	SiS-2007-1.2.2.3 – Dialoogi tekitamine julgeolekuuringutes kerkivates eetikaküsimustes	
	SiS-2007-1.2.2.4 – Rahvusvaheline dialoog - koostöö arengumaadega	
5.1.2.3 Valdkondadevaheline koostöö: keskkond, energia, nanotehnoloogia		
	SiS-2007-1.2.3.1-CT – Protsesside loomine säästva tarbimise ja tootmise soodustamiseks	0,4
	SiS-2007-1.2.3.2-CT – Protsesside loomine nanoteaduste ja -tehnoloogiate vastutustundlikuks arendamiseks	1,1
5.2 Teaduspotsiaali tugevdamine		
5.2.1 Sooküsimused ja teadus		
5.2.1.1 Naiste rolli tugevdamine teaduses		
	SiS-2007-2.1.1.1 – Uuring positiivsetest näidetest otsustusprotsesside kohta teaduses (sihtriigid on USA, Kanada ja Austraalia)	1,0
5.2.2 Noored ja teadus		
5.2.2.1 Formaalse ja mitteformaalse teadushariduse toetamine nii koolides, teaduskeskustes kui muuseumides ja teised teemaga seonduvad tegevused		
	SiS-2007-2.2.1.1 – Seosed teadushariduse ja teaduse vahel	1,0
	SiS-2007-2.2.1.2 – Õpetamiseetodid	1,0
5.2.2.2 Seoste tugevdamine teadushariduse ja teadlaskarjääri vahel		
	SiS-2007-2.2.2.1 – Images of Science – Teaduse ja teadlaste kohta käivate stereotüüpide murdmine	2,0
5.3 Dialoog teaduse ja ühiskonna vahel		
5.3.0.3 Euroopa dimensiooni toomine avalikesse teadust populariseerivatesse üritustesse		
	SiS-2007-3.0.3.1 – Tegevused, mis soodustavad teadusmuuseumide, teaduskeskuste rahvuslike ning regionaalsete teadusürituste korraldajate omavahelist koostööd ja võrgustike moodustumist, näiteks mastaapsete interaktiivsete näituste loomiseks Euroopa teadusteemadel vms.	2,798
5.3.0.5 Rahvusvahelise teaduskoostöö ja teaduse populariseerimise tunnustamine		
	SiS-2007-3.0.5.1 – Descartes'i teaduskoostöö auhind	1,675
	SiS-2007-3.0.5.2 – Descartes'i teaduse populariseerimise auhind	
	SiS-2007-3.0.5.1 – Descartes'i auhind teadlaskarjäärile (Konkursid kuulutatakse välja veebruaris)	
5.3.0.6 Uuring teaduse populariseerimise meetoditest ja programmidest		
	SiS-2007-3.0.6.1 – Televisiooni ja raadio teadusprogrammide publikuga seotud kultuurierinevused Euroopas	0,5

Rahvusvaheline koostöö 7. raamprogrammis

teaduse populaarsuse tõstmine noorte seas, teadushariduse arendamine ning teadlaskarjääri tutvustamine. Jätkub nii 5. kui ka 6. raamprogrammis alustatud konkursside läbiviimine ja preemiade väljaandmine - Euroopa Liidu noorte teadlaste konkurss, mis 2007. aastal toimub juba 19. korda, ja René Descartes'i preemiad teaduskoostöö ning teaduse populariseerimise eest.

„Teadus ühiskonnas” kogueelarve aastateks 2007-2013 on 280 miljonit eurot. See on üks väiksemaid programme kogu raamprogrammis, moodustades ~6,6% „Võimekuse” eriprogrammi kogueelarvest (4,2 miljardit eurot) ja ~0,55% 7. raamprogrammi kogueelarvest (~50,5 miljardit eurot).

Programm jaguneb kolmeks peamiseks tegevusliiniks:

- 5.1. Teaduse ja ühiskonna suhete dünaamiline areng
  - 5.1.1 Teaduse ja tehnoloogia koha teadvustamine ühiskonnas
  - 5.1.2 Ühiskonna kaasatus teadusega seotud poliitiliste, ühiskondlike ja eetiliste küsimuste lahendamisse
  - 5.1.3 Euroopa teadussüsteemi tugevdamine ja täiustamine
  - 5.1.4 Ülikoolide rolli defineeriva poliitika arendamine
- 5.2. Teaduspotentsiaali tugevdamine
  - 5.2.1. Sooküsimus teaduses
  - 5.2.2. Noored ja teadus
- 5.3. Dialoog teaduse ja ühiskonna vahel

Projektikonkursid

22. detsembril 2006 kuulutati välja 42 7. raamprogrammi projektikonkursi, nende seas 1 alaprogrammist „Teadus ühiskonnas” (FP7-SCIENCE-IN-SOCIETY-2007-1). Projektide esitamise tähtaeg on 23. mai 2007 ja konkursi kogueelarveks 21,798 miljonit eurot. See konkurss hõlmab teemasid kõigilt eelpool loetletud tegevusliinidelt. 2007. aastaks on plaanis välja kuulutada veel ka teine konkurss kogueelarvega 1,675 miljonit eurot, mille tähtaeg on samuti 23. mai ja see hõlmab kandideerimist Descartes'i auhindadele.

Järgevalt toome ära esimeste projektikonkursside teemad, teemade taga sulgudes on indikatiivne summa, mis sellele teemale või teemadegrupile on määratud. Täpsemalt leiab kogu info ja iga teema lahtikirjutuse ning kitsamad eesmärgid tööprogrammist (<http://cordis.europa.eu/fp7/dc/index.cfm>)

7. raamprogrammis koostatakse iga aasta kohta eraldi tööprogramm, seega uusi teemasid ja projektikonkursse on oodata alles 2008. aastaks.

Kontakt ja lisainfo terje@archimedes.ee

Terje Tuisk

7RP SiS NCP

SA Archimedes

Kui räägime rahvusvahelisest koostööst, siis millega on tegu?

Vastus on lihtne – rahvusvahelise koostöö all mõeldakse teaduse ja tehnika alast koostööd kõigi nende riikidega, kes ei kuulu Euroopa Liitu (hetkel puudub koostöö vaid Põhja-Koreaga)

Grupeeritud on need riigid järgmiselt:

1. Assotsieerunud riigid (Šveits, Norra, Iisrael, Island, Liechtenstein)
2. Tööstusriigid (USA, Kanada, Jaapan, Austraalia...)
3. Rahvusvahelise koostöö partnerriigid
  - EL naaberriigid (Vahemere-riigid, Lääne-Balkan, Ida-Euroopa ja Kesk-Aasia riigid)
  - Arenguriigid (ACP, ASIA, Ladina-Ameerika)
  - Tõusvad majandused (nt Hiina, India, Brasiilia, Venemaa, Lõuna-Aafrika)

Millised programmid pakuvad võimalust teha rahvusvahelist koostööd?

Vastus – rahvusvahelist koostööd saab teha 7RP kõigis neljas programmis (koostöö, ideed, inimesed ja võimekus).

Koostöö programm

1. Kõik teemaatilised programmid on avatud rahvusvaheliseks koostööks

Taotlejad peavad arvestama kindlate tingimustega:

- Projektis peavad lisaks nn kolmandatest riikidest partneritele osalema organisatsioonid vähemalt kolmest erinevast EL riigist või assotsieerunud riigist;
  - Rahvusvahelise koostöö partnerriikide organisatsioone üldjuhul rahastatakse;
  - Tööstusriikide organisatsioone rahastatakse ainult sellisel juhul, kui nende osalemine on projekti seisukohast hädavajalik;
  - On võimalik, et kuulatakse välja ka suunatud konkursid.
2. Kümne teemaga seotud spetsiifilised rahvusvahelise koostöö alased tegevused (*Specific International Cooperation Actions*)
    - Kuulutatakse välja erikonkursid rahvusvahelise koostöö partnerriikidele;
    - Minimaalselt neli osalejat neljast eri riigist (2 rahvusvahelise koostöö partnerriigist ja 2 EL riigist või assotsieerunud riigist);
    - Organisatsioone rahvusvahelise koostöö partnerriikidest rahastatakse.

Ideede programm

- Euroopa Teadusnõukogu grandid on avatud mitte-eurooplastele tingimusel, kui nad tegutsevad EL või assotsieerunud riigis.

Inimeste programm

Kolmandate riikide teadusasutused saavad osaleda järgmistest

skeemides, kusjuures rahvusvahelise koostöö partnerriikide asutused osalevad võrdsetel alustel EL liikmesriikide ja assortiseerunud riikidega:

- Marie Curie esialgse koolituse võrgustikud;
- Marie Curie ettevõtlus- ja akadeemilise sektori partnerlus.
Kõik Marie Curie tegevused on avatud kolmandate riikide teadlastele.

Rahvusvaheline mõõde on oluline veel järgmistest tegevustest:

- rahvusvahelised väljaminevad/sissetulevad stipendiumid;
- rahvusvahelised reintegratsioonigrandid;
- väljaspool Euroopat töötavate Euroopa teadlaste infovõrgustik.

Võimekuse programm

Eesmärk on koordineerida rahvusvahelise koostöö alaseid tegevusi erinevates programmides, seda mitte ainult 7RP raames, vaid laiemalt.

Võimekuse programmis on rahvusvaheliseks koostööks (INCO) ette nähtud 185 miljonit eurot.

Toetatakse järgmisi tegevusi:

- poliitika dialoogi;
- partnerlust teaduse ja tehnoloogia alases koostöös;
- riikide poliitikate ning tegevuste koordineerimist.

INCO alt toetuse saanud projektide tulemid peaksid kaasa aitama **Koostöö programmi** rahvusvaheliste projektide tulemuslikkusele.

INCO suunad aastateks 2007–2008:

- Teaduse ja tehnoloogia alase koostöö kahepoolne regionaalne koordineerimine (INCO-NET)
- Teaduse ja tehnoloogia alane bilateraalne partnerlus (BILAT)
- Riiklike rahvusvahelise koostöö alaste poliitikate ning tegevuste koordineerimine (ERA-NET)

Järgnevalt neist tegevustest lähemalt:

• Teaduse ja tehnoloogia alase koostöö kahepoolne regionaalne koordineerimine (INCO-NET)

INCO-NET-ide eesmärk on kokku viia ühe sihtregiooni või riigi ning Euroopa Liidu poliitikakujundajad ning kasusaajad selleks, et

- välja selgitada vastastikust huvi pakkuvad teaduse ja tehnoloogia alased prioriteedid ning määrata kindlaks koostööpoliitika suunad
- kaasa aidata sihtregioonide ja riikide osalusele raamprogrammis.

INCO-NET rakendamine

- Konkursi tekst avaldati 22. detsembril 2006
- Projektide esitamise tähtaeg on 2. mai 2007
- Eeldatav eelarve on 2007. aastal 17 miljonit eurot
- Rahastusskeemid: Koordinatsiooni- ja toetustegevused

(keskmine eelarve projektile 2–3 miljonit eurot neljaks aastaks)

- Konsortsiumi koosseis: minimaalselt 3 osalejat EL või assotsieerunud riigist
- Hindamise kriteeriumid: künnis 3 kriteeriumi kohta ning kokku 10 punkti
- Hindamise protseduur: üheetapiline hindamine

Teaduse ja tehnoloogia alane bilateraalne partnerlus (BILAT)

Eesmärk on tugevdada partnerluskoostööd EL ning nende riikide vahel, kellega on T&T alane koostööleping allkirjastatud või allkirjastamisel.

BILAT tegevused eesmärgi saavutamiseks:

- EL ja kolmandate riikide vahelise koostöö kohta täuslikuma informatsiooni saamise toetamine;
- Riikide infoplatvormide arendamine;
- Ürituste toetamine, mis tõstavad teadlikkust;
- Koostöö alase hea kogemuse ning tulevikuplaanide vahetamine erinevatel infoüritustel;
- Teaduspartnerluse jms kujunemise toetamine.

BILAT rakendamine

- Konkursi tekst avaldatakse 2. mail 2007
- Projektide esitamise tähtaeg on 4. september 2007
- Eeldatav eelarve 2008. aastal on 6 miljonit eurot
- Rahastusskeemid: Koordinatsiooni- ja toetustegevused (keskmine eelarve projektile on 500 000 eurot kolmeks aastaks)
- Konsortsiumi koosseis: minimaalselt üks osaleja (SA), taotlused peavad olema sihitud neile riikidele, kellega on T&T alane koostööleping allkirjastatud või allkirjastamisel. Konsortsiumis võiksid olla partnerid neist riikidest, kellele ta on suunatud.
- Hindamise kriteeriumid: künnis 3 kriteeriumi kohta ning kokku 10 punkti.
- Hindamise protseduur: üheetapiline hindamine

Riiklike rahvusvahelise koostöö alaste poliitikate ning tegevuste koordineerimine (ERA-NET)

Eesmärgiks on suurendada EL ja assotsieerunud riikides läbiviidavate rahvusvahelise koostöö alaste teadusprogrammide ja tegevuste koordineerimist.

ERA-NET tegevused eesmärgi saavutamiseks :

- EL tasandil toimuva rahvusvahelise teadusalase koostöö toetamine;
- Selgete ühiste eesmärkide, strateegiate ja poliitikate kehtestamine (EL ja assotsieerunud riikide ning nn kolmandate riikide vahel);
- Käimasolevate EL riikide ning rahvusvahelise koostöö partnerriikide vaheliste tegevuste toetamine;
- Innovatiivsetele lähenemistele kaasaaitamine.

ERA-NET rakendamine

- Konkursi tekst avaldatakse 2. mail 2007

- Projektide esitamise tähtaeg on 4. september 2007
- Eeldatav eelarve pole veel selge
- Rahastusskeemid:
  - FP7-INCO-2007-3.1.1 – koordineerimise- ja toetustegevused (keskmine eelarve projektile on 300 000 eurot kaheks aastaks)
  - FP7-INCO-2007-3.1.2 – koordineerimise- ja toetustegevused (keskmine eelarve projektile on 3 miljonit eurot neljaks aastaks)
- Konsortsiumi koosseis:
  - FP7-INCO-2007-3.1.1 – minimaalselt üks osaleja
  - FP7-INCO-2007-3.1.2 – minimaalselt kolm programmi "omanikku" või programmijuhti kolmest EL või assotsieerunud riigist
- Hindamise kriteeriumid:
  - FP7-INCO-2007-3.1.1 – künis 3 kriteeriumi kohta ning kokku 10 punkti.
  - FP7-INCO-2007-3.1.2 – kvaliteedi puhul 4, teiste kriteeriumite puhul 3
- Hindamise protseduur: üheetapiline hindamine

ERA-NET PLUS:

- on abivahend Euroopa Komisjonile ergutamaks ühiskonkursside organiseerimist;
- sihiks on ületada lõhe ERA-NET kaudu koordineeritavate riiklike programmide ning Artiklil 169 baseeruvate riiklike programmide ühisrakendamise vahel.

ERA-NET PLUS rakendamine

- Konkursi tekst avaldatakse 2. mail 2007
- Projektide esitamise tähtaeg on 4. september 2007
- Eeldatav eelarve pole veel selge
- Hindamise kriteeriumid: kvaliteedi puhul 4, teiste kriteeriumite puhul 3
- Rahastusskeemid: koordineerimise- ja toetustegevused. Saadav grant on kombinatsioon lubatud kuludest (tegevused, mis katavad ühiskonkursside ettevalmistamist

ja koordineerimist) ning püsitasust (flat rate). Euroopa Komisjoni poolne panus on maksimaalselt 1/3 ühiskonkursi eelarvest. Keskmine kogueelarve on tavaliselt 5 miljonit eurot, kuid ta ei või olla väiksem kui 3 miljonit eurot.

- Projekti kõlblikkuse kriteeriumid:
    - Iga üksiku ühiskonkursi eelarve peab olema nii planeeritud, et seal oleks ära näidatud iga partneri selge rahaline panus;
    - Kõik need riigid, kes ERA-NET puhul, võivad osaleda ka ERA-NET PLUS-is.
    - Konsortsium peab sisaldama programmi omanikke või juhte vähemalt viiest EL või assotsieerunud riigist, neile lisanduvad osalejad mitteliikmesriikidest.
    - Iga ühiskonkursi eelarve peab olema vähemalt 3 miljonit eurot.
    - Taotluste hindamiseks kasutatakse *peer review*-d
- Kokkuvõtlikult võib öelda, et rahvusvahelist koostööd iseloomustavateks joonteks 7. raamprogrammis on tema
- kõikehõlmavus
  - mahukus
  - integreeritus
  - suunatus
  - koordineeritus
  - poliitiline suunatus.

Lisainfot rahvusvahelise koostöö kohta leiate:

INCO infolauast:

inco@ec.europa.eu

INCO portaalist:

http://cordis.europa.eu/inco/home_en.html

EL rahvusvaheline teaduskoostöö poliitika:

http://ec.europa.eu/research/iscp/index_en.html

Ülle Must

SA Archimedes Teaduskoostöö keskus

yлле@archimedes.ee

Tabel 1. INCO konkursside ajatabel ja eeldatavad eelarved

Tegevused	Konkurss	Eelarve(Meuro)	Avaldamise kuupäev	Tähtaeg
INCONET	FP7-INCO-2007-1	17	22/12/2006	2. mai 2007
BILAT	FP7-INCO-2007-2	6	2/05/2007	4. september 2007
ERANET-ERANET+	FP7-INCO-2007-3	11	2/05/2007	4. september 2007
NCP NET	FP7-INCO-2007-4	0,37	22/12/2006	2. mai 2007

7rp kontaktisikud

Health NCP*	Inga Sarand inga@archimedes.ee	SA Archimedes, Teaduskoostöö Keskus Väike-Turu 8, 51013 Tartu	Tel +372 730 0332 Faks +372 730 0336
Bio NCP	Meelis Sirendi meelis@etf.ee	SA Eesti Teadusfond Endla 4, 10142 Tallinn	Tel +372 699 6212 Faks +372 699 6211
ICT NCP NMP NCP	Aavo Kaine aavo@archimedes.ee	SA Archimedes, Teaduskoostöö Keskus Väike-Turu 8, 51013 Tartu	Tel +372 730 0329 Faks +372 730 0336
Energy NCP Environment NCP Transport NCP	Maria Habicht mari@archimedes.ee	SA Archimedes, Teaduskoostöö Keskus Väike-Turu 8, 51013 Tartu	Tel +372 730 0327 Faks +372 730 0336
SSH NCP	Ülle Must ylle@archimedes.ee	SA Archimedes, Teaduskoostöö Keskus Väike-Turu 8, 51013 Tartu	Tel +372 730 0330 Faks +372 730 0336
Space NCP Security NCP	Einar Mikson Einar@archimedes.ee	SA Archimedes, Teaduskoostöö Keskus Väike-Turu 8, 51013 Tartu	Tel +372 730 0320 Faks +372 730 0336
Ideas (ERC) NCP	Madis Saluveer madis@archimedes.ee	SA Archimedes, Teaduskoostöö Keskus Väike-Turu 8, 51013 Tartu	Tel +372 730 0226 Faks +37273 0336
Mobility NCP	Kristin Kraav kristin@archimedes.ee	SA Archimedes, Teaduskoostöö Keskus Väike-Turu 8, 51013 Tartu	Tel +372 730 0337 Faks +372 730 0336
Regional NCP	Kalev Kaarna kalev@archimedes.ee	SA Archimedes, Teaduskoostöö Keskus Väike-Turu 8, 51013 Tartu	Tel +372 730 0338 Faks +372 730 0336
SME NCP	Katre Gostsõllo argo.luik@eas.ee	Ettevõtlike Arendamise Sihtasutus Liivalaia 113/15, 10118 Tallinn	Tel +372 627 9353 Faks +372 627 9427
INCO NCP	Ülle Must ylle@archimedes.ee	SA Archimedes, Teaduskoostöö Keskus Väike-Turu 8, 51013 Tartu	Tel +372 730 0330 Faks +372 730 0336
Infrastructures NCP	Marika Meltsas marika@archimedes.ee	SA Archimedes, Teaduskoostöö Keskus Väike-Turu 8, 51013 Tartu	Tel +372 730 0323 Faks +372 730 0336
SiS NCP	Terje Tuisk terje@archimedes.ee	SA Archimedes, Teaduskoostöö Keskus Väike-Turu 8, 51013 Tartu	Tel +372 7 30 0333 Faks +372 7 30 0336
EURATOM NCP	Kadri Isakar isakar@ut.ee	Tartu Ülikooli Füüsika Instituut Riia 142, 51014 Tartu	Tel +372 742 8102 Faks +372 738 3033
JRC NCP	Ene Kadastik ene.kadastik@hm.ee	Haridus- ja Teadusministeerium Munga 18, 50088 Tartu	Tel +372 735 0306 Faks +372 735 0220
Riiklik koordinaator	Rein Kaarli rein.kaarli@hm.ee	Haridus- ja Teadusministeerium Munga 18, 50088 Tartu	Tel +372 735 0213 Faks +372 735 0220
Riiklik koordinaator Riikliku kontaktorganisatsiooni juht	Ülle Must ylle@archimedes.ee	SA Archimedes, Teaduskoostöö Keskus Väike-Turu 8, 51013 Tartu	Tel +372 730 0330 Faks +372 730 0336

* NCP – National Contact Point

ISSN 1406-6688

EUROOPA LIIDU TEADUSKOOSTÖÖ KESKUS

SA Archimedes
Väike-Turu 8, 51013 Tartu
Tel 730 0324
Fax 730 0336
irc@irc.ee
www.irc.ee/

Toimetas
Rein Kaarli
rein.kaarli@hm.ee

Kasulikud lingid:

7RP ettevalmistamine
<http://cordis.europa.eu/fp7>

Community R&D Information Service
<http://cordis.europa.eu/>

Eesti EU raamprogrammide kontaktorganisatsioon
SA Archimedes, EL Innovatsioonikeskus
<http://www.irc.ee/>

Euroopa Komisjoni Teaduse Peadirektoraadi veeb
<http://ec.europa.eu/research/index.cfm>